

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้
บนเครือข่าย

A Study of Matthayomsuksa 2 Student's Learning achievement, Discipline and Attitude
toward social studies subject through the Network Learning.

ปัทมาศ ทองใส

300.712
ป533ก1
2554

สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2554

300.712

ป533ก1

2554

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้
บนเครือข่าย

A Study of Matthayomsuksa 2 Student's Learning achievement, Discipline and Attitude
toward social studies subject through the Network Learning.

ปัทมาศ ทองใส

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2554

G421281

๕ ก.ธ. 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการ
จัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

A Study of Matthayomsuksa 2 Student's Learning achievement, Discipline and Attitude
toward social studies subject through the Network Learning.

บทคัดย่อ
ของ
ปัทมาศ ทองใส

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัทมาศ ทองไสว . (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การดำเนินการวิจัยมีดังนี้ 1) การพัฒนาเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) การหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) การศึกษาการทดลองโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น 236 คน ซึ่งประกอบด้วย (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 44 คน (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 44 คน (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 27 คน (4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จำนวน 45 คน (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ จำนวน 40 คน และ (6) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ จำนวน 36 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ เว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีแบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและแบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design โดยทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และแบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเรียนจากเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 3 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมเวลา 15 คาบ เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และแบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย แบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ตรวจผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย และแบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ t-test Dependent Sample เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัยสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชา

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย เจตคติ การเรียนรู้นบนเครือข่าย

Pattamas Tongswai.(2012) *A Study of Matthayomsuksa 2 student's Achievement, Discipline and Attitude toward social classroom through the Network Learning.*

The purposes of this research were to study Matthayomsuksa 2 students' Learning achievement, Discipline and Attitude towards social studies subject through the network learning. The methods of the study were as follows: 1. the developed social course webpage 2. Investigation on the efficiency of social course webpage 3. A study of try-out.

The sample were 236 Matthayomsuksa 2 students from both Srinakharinwirot Prasarnmit Demonstration School (Secondary) and schools under Bangkok Metropolitan Administration in the 2nd semester of 2012 academic year. There were 44 students from Srinakharinwirot Prasarnmit Demonstration School (Secondary), 44 students from Suwitserianusron High School, 27 students from Wichutit High School, 45 students from Mathayom Prachaniwet School, 40 students from Mathayom Banbangkapi School and 36 students from Mathayom Naknawaoupatump school. Research tools were social course webpage, Social study achievement test, learning discipline test and attitude test.

The results of this study revealed that:

1. Post-test through the network significantly from pre-test through the network at .01 level

2. The student's discipline was not significantly better after learning through the network

3. The students had better attitude towards the network learning for social course both in the management system and the course webpage after learning through the network learning .

Keywords: Student's Achievement, Discipline, Attitude, Network Learning

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยและขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือทดลองจนให้คำปรึกษาและข้อแนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณ คุณทิชากร พ่วงพรม ในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการทำวิจัยครั้งนี้และขอ ขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดามารดาอันเป็นที่รักและเคารพ พี่ๆและเพื่อนๆ ของผู้วิจัยที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมาในการทำวิจัยจนสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์ใดๆ จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรม สั่งสอน ชี้แนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ปัทมาศ ทองใส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างและประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	13
เอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพของชุดบทเรียนผ่านเครือข่าย	22
เอกสารที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความมีวินัย	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติ	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
เก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
วิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการพัฒนาเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของของเว็บเพจรายวิชาสังคม ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	77
ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรมก่อนทดลองและหลังทดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	80
ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยก่อนทดลองและหลังทดลอง ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2	82
ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนหลังทดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	87
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย โดยสังเขป	100
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	121
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	188

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของกิจกรรมการ เรียนรู้บน เครือข่าย	77
2 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านสื่อเว็บ การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ มาตรฐานทาง เทคนิค โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา	78
3 ผลการประเมินหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครั้งที่ 1	79
4 ผลการประเมินหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครั้งที่ 2	80
5 ผลการประเมินหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครั้งที่ 3	80
6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการ เรียนรู้บนเครือข่าย	81
7 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัย โดยภาพรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	82
8 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน	83
9 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร	84
10 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา	86
11 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	87
12 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสาน มิตร (ฝ่ายมัธยม)	88
13 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคنوانอุปถัมภ์	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ	92
15 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์	94
16 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิศ	96
17 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์เวศ	98

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการดำรงชีวิตของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากหลากหลายสาเหตุ โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่มีความพึงพอใจ และต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้มีค่านิยมทางสังคมเปลี่ยนไป อีกทั้งปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ตลอดจนระบบการศึกษา ส่งผลให้ทุกๆ ด้านเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้ระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีที่นับวันยิ่งมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และเพิ่มช่องทางทางการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายถือเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อยู่โดยนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีช่องทางในการศึกษาการค้นคว้า และสร้างปฏิสัมพันธ์บนเครือข่าย การจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนั้น มีทั้งกิจกรรมทางด้านเนื้อหา กิจกรรมการบ้าน กิจกรรมกระดานเสวนา กิจกรรมแบบฝึกหัด เป็นอีกช่องทางที่ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากห้องเรียน หรือจากตำราเรียน การจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดวินัยและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้นั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน เพราะจะสามารถทำให้การเรียนรู้นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถมุ่งหวังประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ได้ การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และเพิ่มควมมีวินัยต่อการเรียนได้นั้นจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นวิชาที่อธิบายความเชื่อมโยงของกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ปรกอบ ด้วยความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกและมีความรู้ตลอดจนทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย โดยหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการ

การคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นสมรรถนะหนึ่งที่ครูผู้สอนต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการใช้และเสริมสร้างทักษะกระบวนการในการใช้เทคโนโลยีได้ การเรียนรู้บนเครือข่ายถือเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่น่าเอากะบวนการเรียนการสอน ผ่านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้วยระบบ LMS (Learning Management System) โดยใช้ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ Moodle ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเรียนรู้ รวมทั้งติดตั้งซอฟต์แวร์เสริม (Moodle Plug-in) เพิ่มเติม และพัฒนาโมดูลประเมินและปรับพฤติกรรมควมมีวินัยของผู้เรียน

จากความสำคัญของการเรียนรู้บนเครือข่าย ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยใช้สื่อ Multimedia ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพ เสียง ตลอดจนภาพเคลื่อนไหว และสามารถนำเนื้อหาบทเรียนผ่านเว็บได้ ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและน่าเรียนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้น ควมมีวินัยสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เพื่อพัฒนาควมมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควมมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสังคมไทย

2. ผลการวิจัย จะทำให้ทราบข้อค้นพบของงานวิจัย ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่จะนำไปสู่การเสนอแนะหรือเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ โรงเรียนวิสุทธิศ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ โรงเรียนบ้านบางกะปิและโรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 6 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 โรงเรียนและสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 236 คน โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sample) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งกลุ่มประชากรตามโรงเรียนได้ดังนี้

- (1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 44 คน
- (2) โรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 27 คน
- (3) โรงเรียนบ้านบางกะปิ จำนวน 40 คน
- (4) โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จำนวน 45 คน
- (5) โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 44 คน
- (6) โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ จำนวน 36 คน

โดยวิธีการสุ่ม ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นทางด้านเทคโนโลยี และมีความพร้อมด้านห้องปฏิบัติการอินเทอร์เน็ต มีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีศักยภาพมากเพียงพอที่จะทำการทดลอง และนักเรียนมีพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ที่ดี

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 3 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมเวลา 15 คาบ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระการเรียนรู้ที่ 2 : หน้าที่และพลเมือง เรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

4.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable) ได้แก่

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

4.2.2 ความมีวินัย

4.2.3 เจตคติ

4.2.4 ประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย หมายถึง การจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเว็บไซต์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้ซอฟต์แวร์ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ Moodle ที่มีโมดูลความมีวินัย ระบบ Video Streaming โปรแกรมเสริม (Module Plug-in) สนับสนุนการทำงานของ Moodle ในการนำเสนอเนื้อหา การสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ การวัดและประเมินผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยและเจตคติ

1.1 โมดูลความมีวินัย หมายถึง โปรแกรมเสริมที่สนับสนุน LMS Moodle ให้มีความสามารถในการส่งเสริมความมีวินัยของผู้เรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย หมายถึง การนำเสนอกิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมการบ้าน กิจกรรมกระดานเสวนา กิจกรรมแบบฝึกหัด ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระและสะดวก จาก

สถานที่ใด เวลาใดก็ได้ตามระยะเวลาที่ได้กำหนดหรือกำกับไว้ในกิจกรรม โดยอาศัยเครื่องมือการจัดการเรียนรู้จาก Moodle

3. เว็บเพจรายวิชา หมายถึง สื่อการสอนของรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จัดให้อยู่ในระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือและแหล่งที่เข้าไปถึงและเข้าหาได้โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีกิจกรรมด้านการเรียนจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ประกอบด้วย กิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมการบ้าน กิจกรรมแบบฝึกหัด และกิจกรรมกระดานเสวนา

4. ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่าย หมายถึง คุณภาพของบทเรียนบนเครือข่าย รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีเกณฑ์การหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบที่นักเรียนตอบถูกต้องจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนแต่ละบทบนเครือข่ายโดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบที่นักเรียนตอบถูกต้องจากการทำแบบทดสอบหลังจากเรียนบนเครือข่ายทั้งหมดโดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่วัดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย เป็นปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

6. ความมีชีวิตชีวา หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากการควบคุมตนเองในระบบแบบแผนหรือข้อกำหนด มีความตระหนักและรู้คิดในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นคุณลักษณะความมีชีวิตชีวาของผู้เรียนด้านความรับผิดชอบทางการเรียน ซึ่งวัดโดยใช้แบบวัดความมีชีวิตชีวาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

7. ความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติภารกิจที่ตนกระทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยตักเตือนหรือควบคุมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อการเรียน ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา

7.1 ความเอาใจใส่ต่อการเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่และการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ เต็มใจ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงานไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง ไม่ทำกิจกรรมหรืองานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมายขณะเรียน ชักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือสงสัย ปรับปรุงวิธีการเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน

7.2 ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงาน เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและงานที่ทำ อาสางานไม่ชอบอยู่เฉย ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

7.3 ความตรงต่อเวลา หมายถึง การเข้าเรียนตรงเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน และส่งงานทันตามเวลาที่กำหนดให้

8. เจตคติต่อการเรียนรู้บนเครือข่าย หมายถึง ความรู้สึของผู้เรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้เว็บเพจรายวิชาของรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในทางเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งวัดโดยใช้แบบวัดเจตคติ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. เมื่อนักเรียนเรียนด้วยเว็บเพจรายวิชาบนเครือข่ายจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เมื่อนักเรียนเรียนด้วยเว็บเพจรายวิชาบนเครือข่ายจะมีความมีวินัยในการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. เมื่อนักเรียนเรียนด้วยเว็บเพจรายวิชาบนเครือข่ายจะมีเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพของชุดบทเรียนผ่านเครือข่าย
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความมีวินัย
6. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

1.1 ความหมายของอินเทอร์เน็ต

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 321) อธิปัติย์ คลีสุนทร (2542 : ออนไลน์) ใจทิพย์ ณ สงขลา(2547 : 1) และ ปิยนุช พรหมศิลา (2547 : 21-22) ได้ให้ความหมาย ของอินเทอร์เน็ต ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายการเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยมีเกณฑ์มาตรฐานควบคุมการส่งผ่านข้อมูล เป็นเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่ครอบคลุมทั่วโลก อำนวยความสะดวกในการบริการสื่อสารและการถ่ายโอนข้อมูล

อาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายของเครือข่าย (Network of network) เนื่องจากเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายทั้งหมดทั่วโลกเข้าด้วยกัน โดยที่อินเทอร์เน็ตตั้งอยู่ในจักรวาล หรือที่ว่าเสมือนที่สร้างขึ้นโดยระบบคอมพิวเตอร์ผู้ใช้คอมพิวเตอร์สามารถเข้าไปอยู่ในโลกของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้โมเด็ม และติดต่อกับผู้ใช้คนอื่น ๆ ได้ อินเทอร์เน็ตจึงเป็นระบบกลไกที่ถ่ายโอนข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังเครื่องอื่น ๆ ทั่วโลกโดยใช้เกณฑ์วิธีการควบคุมการส่งผ่านตามมาตรฐานอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นมาตรฐานในการสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในอินเทอร์เน็ต

1.2 อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา

อินเทอร์เน็ตมีบริการหลากหลาย ที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสาร และใช้คุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์นานัปการ ซึ่งวงการศึกษาดำเนินเทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาแบบไร้พรมแดน หรือการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตรวมทั้งใช้บริการของอินเทอร์เน็ตในการเอื้อประโยชน์ในกิจกรรมการศึกษา

ปิยบุษ พรหมศิลา (2547 : 26-27) ได้เสนอรูปแบบการนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ ในการศึกษา ดังนี้

1. การค้นคว้า เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่รวมเครือข่ายต่างๆ มากมายเข้าไว้ด้วยกัน จึงทำให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลกได้เพื่อการค้นคว้าวิจัยในเรื่องที่สนใจ ทุกสาขาวิชา เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการวิจัย

2. การเรียนและการติดต่อสื่อสาร ผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียน และติดต่อสื่อสารกันได้โดยที่ผู้สอนจะเสนอเนื้อหาบทเรียนโดยใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เปิดอ่านเรื่องราวและภาพประกอบที่เสนอในแต่ละบทเรียน หรือการเสนอบทเรียนในลักษณะของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ไว้ใน www เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้การเชื่อมโยงในการเรียนรู้ในลักษณะสื่อหลายมิติได้เมื่ออ่านบทเรียนแล้วผู้เรียนจะถามคำถามที่ตนยังข้องใจและทำงานตามที่กำหนดไว้ แล้วส่งกลับไปยังผู้สอนได้ ทางประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้กลุ่ม ผู้เรียนด้วยตนเอง ยังสามารถติดต่อสื่อสารกัน เพื่อทบทวนบทเรียน หรืออภิปรายเนื้อหาเรื่องราวที่เรียนไปแล้วได้โดยผ่านทางกลุ่มสนทนา กลุ่มอภิปราย และประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ หรือการติดต่อกับผู้เรียนในสถาบันอื่นโดยผ่านทางกระดานข่าวและยูสเน็ตก็ได้เช่นกัน

3. การศึกษาทางไกล การใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาทางไกลอาจจะใช้ในรูปแบบของการสื่อสารตามที่กล่าวมาแล้วในเรื่องการเรียนและติดต่อสื่อสารโดยใช้บทเรียนที่อยู่ในประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์แทนหนังสือเรียนผู้เรียนจะเปิดอ่านบทเรียนเมื่อใดก็ได้แล้วแต่เวลาว่างของตนเอง และสามารถเก็บบทเรียนนั้นไว้ทบทวนได้ตามรูปแบบของการศึกษาทางไกลหรือจะมีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการประชุมทางไกล โดยคอมพิวเตอร์

4. การเรียนการสอนอินเทอร์เน็ตเป็นการอบรมเพื่อให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์สามารถใช้โปรแกรมต่าง ๆ เพื่อทำงานในอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เช่น การจัดตั้งโครงการร่วมระหว่างสถาบันการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือการสอนใน

วิชาการสอนต่าง ๆ ร่วมกัน หรือการให้โรงเรียนต่าง ๆ สร้างเว็บไซต์ของตนขึ้นมาเพื่อเสนอสารสนเทศแก่ผู้สอนและผู้เรียนในโรงเรียนนั้น และเชื่อมต่อกับเครือข่ายทั่วโลก โดยเรียกว่าโรงเรียนบนเว็บ (Schools on the web)

1.3 การใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้

ถึงแม้ว่าการใช้งานอินเทอร์เน็ตจะมีอยู่มากมายหลายรูปแบบก็ตาม แต่ในวงการการศึกษาของไทย ในขณะนี้ยังมีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยตรงค่อนข้างน้อยสถาบันการศึกษาส่วนมากนั้นในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในรูปแบบของการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง รวมถึงการสืบค้นคว้าสารสนเทศใน เวิลด์ ไวด์ เว็บ การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มอภิปราย และการขอเข้าใช้ระบบจากระยะไกล ซึ่งเป็นรูปแบบของการใช้งานทั่ว ๆ ไป มากกว่าการจะนำมาใช้ในบทบาทของการจัดการเรียนรู้ที่แท้จริง อาทิ

1. การใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ในการส่งเนื้อหาบทเรียนให้ไปยังผู้เรียนเมื่อผู้เรียนอ่านบทเรียนนั้นแล้ว ก็สามารถถามคำถามที่ตนสงสัย หรือทำงาน ตามที่ได้รับมอบหมายส่งกลับไปยังผู้สอนได้ และยังสามารถใช้ในลักษณะการอภิปราย และการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ด้วย

2. ผู้สอนสามารถสั่งงานให้ค้นคว้าในหัวข้อบทเรียนได้จากการสืบค้นสารสนเทศจากเว็บไซต์ของห้องสมุดแบบเชื่อมต่อตรงหรือการสั่งให้นำเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนนั้น ๆ มาเสนอในชั้นเรียนเพื่อประกอบการเรียนได้

3. การสร้างเว็บไซต์ของโรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษา เพื่อให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถาบันนั้น ๆ และ เพื่อเป็นแหล่งที่ผู้สอนสามารถเสนอความรู้ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนได้การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลประเภทต่าง ๆ มาใช้เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การสนทนาในเวลาจริงโดยการพิมพ์ข้อความหรือใช้เสียงโต้ตอบกัน โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องเดินทางมานั่งรวมกันในห้องเรียน

5. การให้ผู้เรียนร่วมในกลุ่มอภิปราย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และขยายวิสัยทัศน์ในหัวข้อที่สนใจและสามารถนำสิ่งที่อภิปรายกันนั้นมาใช้ในการเรียนได้

6. การจัดทำโครงการ และกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ร่วมมือกัน ในการสร้างบทเรียนเพื่อสามารถให้เรียนร่วมกันได้ รวมถึง การสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

การทำโครงการและกิจกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นได้มีสถาบันการศึกษาบางแห่งและหน่วยงานรัฐบาลมีการประยุกต์ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนแล้ว ตัวอย่างหนึ่งของเครือข่ายนี้ได้แก่ ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เพื่อเชื่อมโยงโรงเรียนมัธยมในประเทศไทยเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและด้วยคุณสมบัติของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา จึงนำเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.4 การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีชื่อเรียกหลายลักษณะ เช่น การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based instruction) เว็บการเรียนรู้ (Web-based learning) เว็บฝึกอบรม (Webbased training) อินเทอร์เน็ตฝึกอบรม (Internet-based training) อินเทอร์เน็ตช่วยสอน (Internetbased instruction) เวิลด์ไวด์เว็บฝึกอบรม (WWW-based training) และเวิลด์ไวด์เว็บช่วยสอน (WWW-based instruction) (สรวรรค์ ห่อไพศาล. 2545 : 26) ซึ่ง การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (WBI) เป็นการอธิบายคุณลักษณะของการใช้เว็บในระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด การเรียนการสอนหรือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนผ่านระบบ เวิลด์ไวด์ เว็บ ถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูล ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เพราะเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน (ไพรด์นั ธชัยพงษ์. 2540 : 1-4)

การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นการใช้เว็บเพื่อการเรียนการสอน เป็นการนำเอา ระบบอินเทอร์เน็ตมาออกแบบ เพื่อใช้ในการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ การเรียนการสอนผ่านเว็บไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักวิจัย และนักการศึกษาต่างประเทศ ได้แก่ ข่าน (Khan. 1997 : 5-12) คอลลีน (Colleen. 1996 : Online) รีแลนและ กิลลानी (Relan and Gillani. 1997 : Online) พาร์สัน (Parson. 1997 B : Online) ดริสคอลล์ (Driscoll. 1997 : Online) และ คาร์ลสันและคณะ (Carlson et al. 1998 : Online) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บในรูปแบบของไฮเปอร์มีเดียที่นำเอาคุณสมบัติคุณลักษณะและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และเกิดประโยชน์ทางการศึกษา

1.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักวิจัย และนักการศึกษาไทย ได้แก่ กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 344) ใจทิพย์ ณ สงขลา (2542 : 19) วิษุดารัตนเพียร (2542 : 31)

วรารคนา หอมจันทร์ (2542 : 12) วรวิทย์ พุกขชาติวิกุล (2548 : 44) และธณัฐศักดิ์ ทองมัน (2548 : 26) ได้ให้ความหมาย ของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บเป็นเครื่องมือในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในลักษณะสื่อหลายมิติที่มีการเชื่อมโยงสู่แหล่งข้อมูลต่างๆ ผู้เรียน มีการโต้ตอบ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลาสนับสนุนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากนิยามและความคิดเห็นของนักวิชาการ นักวิจัย และนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศดังที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือการเรียนการสอนผ่านเว็บ เป็นการจาจัดระบบการเรียนการสอนโดยการประยุกต์ใช้คุณสมบัติของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ร่วมกับกระบวนการ การจัดการเรียนรู้ออกแบบการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

งานวิจัยในประเทศ

นาวิรัตน์ สุวรรณวาริ (2543) และ พรวิจิตร ขาติชำนาญ (2544) ศึกษาสภาพการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตรวมถึง ความต้องการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนและสามารถนำข้อมูลข่าวสารไปแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นและค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม โดยบริการที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ การสืบค้นข้อมูล เพื่อหาความรู้ทั่วไป เพื่อความบันเทิง ด้านความต้องการผู้สอนและผู้เรียนมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ด้านปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนคือ การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาและผู้บริหารยังมีน้อย

จิรดา บุญอารยะกุล (2542) ได้ศึกษาแนวคิด และ หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ระบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 12 ขั้นตอนได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนรายวิชา2) การวิเคราะห์ผู้เรียน 3) การออกแบบเนื้อหาวิชา 4) การกำหนดวิธีเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การเตรียมความพร้อมผู้สอน 6) การดำเนินการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมบริการของอินเทอร์เน็ต 7) การสร้างเสริมทักษะ 8) การจัดกิจกรรมสนับสนุน 9) การควบคุม ตรวจสอบ และติดตามการเรียน 10) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียน 11) การประเมินผลการสอน 12) ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพบว่า ในการออกแบบบทเรียนตัวอักษรควรใช้หัวกลม

แบบธรรมดารูปแบบเดียวกันตลอดบทเรียน การใช้ภาพควรใช้ 1-3 ภาพในหนึ่งหน้าจอ พื้นหลังควรใช้สีจาง ข้อความเชื่อมโยงควรใช้ตัวหนาหรือขีดเส้นใต้

ธนูศักดิ์ ทองมัน (2548) และ วรัท พฤษาทวีกุล (2548) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า สื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพด้านเนื้อหา ด้านเทคนิคการผลิตสื่ออยู่ในระดับดีถึงดีมาก และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อศึกษาผลของการใช้สื่อบนเครือข่าย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ดวงสมร ฉิมครู (2548) ภิรมวัญ ธรรมใจ (2548) และ ศศิธร บุญภาพ (2548) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการเรียนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

ภาวนา เห็นแก้ว (2545) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนโดยสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กับการเรียนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีทักษะปฏิบัติสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

จากรายงานการศึกษาค้นคว้าการใช้สื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สื่อบนเครือข่าย ส่งเสริมทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนการสร้างความรู้สื่อบนเครือข่ายช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนพร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งนำมาสู่การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนการได้รับฟังแนวคิดที่หลากหลายมีมุมมองที่กว้างขวางขึ้น ตอบสนองด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเข้าใจที่เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ และประหยัดเวลาในการค้นหาเอกสารและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

งานวิจัยต่างประเทศ

วู (ภิรมวัญ ธรรมใจ. 2548 : 47 ; อ้างอิงจาก Wu. 1998. The Development and Assessment of a Prototype Descriptive Statics Course Segment on the World Wide Web)คูรูบา คาค (Kurubacak. 2000 : Online) บานาร์ด (Barnard. 2000 : Online) คามินสกี (Kaminski.2000 : Online) คาโรลิก (Karolick. 2001 : Online) แบลร์ (Blair. 2004 : Online) ได้ศึกษาสภาพการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต แนวคิดหลักการออกแบบสื่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและศึกษาค้นคว้าการใช้สื่อ

บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้เรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการสื่อสารระหว่างผู้เรียน กับผู้สอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้สนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับความรู้ใหม่โดยในการออกแบบจะต้องมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน มีข้อมูลที่สนับสนุนความจำเป็นของนักเรียน มีกิจกรรม และการปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จากการศึกษาผลการใช้สื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น และ สูงกว่าผลการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ ผู้เรียนสนุกสนานกับการเรียน และ มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า แนวโน้มของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเรียนทางไกลโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบการเรียนการสอน ผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า นักเรียนที่เรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนปกติ นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความรับผิดชอบสูง และ การจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดร่วมกับคุณลักษณะของการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สามารถรวมจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้ ทั้งแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และครูเป็นศูนย์กลางไว้ด้วยกัน และเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยสื่อหลายรูปแบบทั้งข้อความ ภาพและ เสียง ผู้เรียนสามารถควบคุมบทเรียนได้ด้วยตนเอง ไม่มีการจำกัดเพศ วัย และเวลาในการเรียนเป็นการศึกษา ราย บุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1 ความหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ที่มีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

บรูคฟิลด์ (Brookfield, 1986) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ส่วนบุคคล เป็นการกระทำต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรับผิดชอบ มีการตัดสินใจต่อสิ่งที่กระทำ เรียนรู้ด้วยความพยายาม อาจผ่านการช่วยเหลือจากผู้เรียนด้วยกันหรือไม่ก็ได้

สุรกุล เจนอบรม (2532) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่ก็ตามและบุคคลนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด ว่าต้องการเรียนอะไร เรียนทำไม และควรจะมีถึงความต้องการของตนเอง เลือกวิธีการเรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ สามารถค้นหาแหล่งข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้

อนิรุทธ์ สติมัน (2550) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียน ตั้งใจในการเรียน มีการวางแผนเรียนรู้เพื่อจะศึกษาค้นคว้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สนใจ มีการเลือกและกำหนดวิธีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าแสวงหา สร้างความรู้ด้วยตนเองและ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

ไฮม์สตรา (Hiemstra, 1994) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีความรับผิดชอบเป็นพื้นฐาน มีการวางแผนการเรียนรู้ (Planing) การลงมือปฏิบัติ (Implementing) และมีการประเมินผลในสิ่งที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาด้วยความพยายาม

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องวางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง กำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความตั้งใจในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้

2.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ควรส่งเสริมให้มีในตัวของนักเรียนทุกคน เพราะการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียนนักเรียนอาจจะศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้ไม่ครบถ้วน ประกอบกับปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีบนเครือข่ายและความรู้เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาตามความต้องการ เพราะเมื่อใดผู้เรียนมีใจใฝ่เรียนตามที่ตนต้องการ ก็จะศึกษาต่อเนื่องโดยไม่มีใครต้องบอกและยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ที่ไม่มีสิ้นสุด (อนิรุทธ์ สติมัน 2550 : 37)

Knowles (1975: 15-17) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ ดังนี้

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่าและดีกว่าคนที่เพียงผู้รับ

หรือรอการถ่ายทอดจากผู้สอน คนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจมีจุดหมาย และมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่รอรับอย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและ กระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ เมื่อตอนเด็ก ๆ เป็นธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดู และตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตมีพัฒนาการขึ้นก็ค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้ปกครอง ครู และผู้อื่น การพัฒนาเป็น ไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเอง และชี้นำตนเองได้มากขึ้น

3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา เช่น หลักสูตรห้องเรียนแบบเปิดศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ และมหาวิทยาลัยเปิดจะเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้เอง

4. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้มนุษย์อยู่รอด การมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

ศิริพันธ์ สามัญ. (2541 :44) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

1. มีหลักฐานที่ยืนยันแน่ชัดว่า คนที่คิดเรียนรู้ด้วยตนเอง (Proactive Learner) จะเรียนได้มากและดีกว่าผู้ที่นั่งคอยให้ครูสอน (Reactive)

2. การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับธรรมชาติของกระบวนการพัฒนาการทางจิตวิทยา สิ่งที่สำคัญของการบรรลุวุฒิภาวะถึงการพัฒนาความสามารถ การเพิ่มความรับผิดชอบต่อชีวิตของเราเอง กลายเป็นการชี้นำตนเองได้มากขึ้น การคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับโลกใหม่ การเรียนรู้ คือ การมีชีวิตอยู่ เราต้องเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างจากสิ่งที่ทำ ศึกษาจากประสบการณ์เรียน ประสบการณ์เรียนรู้ การเรียนรู้ คือ การใช้ประโยชน์จากแหล่งต่างๆ ในหรือนอกสถาบันการศึกษา เพื่อความเจริญงอกงาม และการพัฒนาตนเอง

3. การพัฒนาการศึกษาแผนใหม่ เช่น หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนเปิด โรงเรียน non-graded school ศูนย์การเรียนรู้ การเรียนอิสระ หลักสูตรการเรียนสมัยใหม่ หลักสูตรนอก ปริญญา มหาวิทยาลัยเปิด และอื่นๆ ให้ความรับผิดชอบสูงอยู่ที่ตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มที่จะเรียนด้วยตนเองเป็นสำคัญ แต่ที่ผ่านมาเราไม่ได้เรียนรู้ที่จะเรียนโดยปราศจากครูผู้สอน จึงทำให้ผู้เรียนที่ขาดทักษะหรือประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ท้อแท้วิตกกังวลและล้มเหลวบ่อย เนื่องจากเหตุผลที่ว่า เราไม่ได้เรียนรู้ที่จะเรียนโดยปราศจากครูผู้สอน ซึ่ง อัลวิน ทอฟฟเลอร์ (Alvin Toffler) เรียกเหตุผลนี้ว่า ความตระหนักแห่งอนาคต (Future Shock) ความจริงง่ายๆ ก็คือ เรากำลังก้าวสู่โลกแปลกใหม่ การเปลี่ยนแปลงคือคุณลักษณะที่ถาวรและความจริงนี้ เป็นพื้นฐานการนำไปใช้สำหรับการศึกษาและการเรียนรู้ ดังนั้น ไม่เป็นการเหมาะสมอีกต่อไปแล้วที่จะกำหนดการศึกษาเพียงเพื่อวัยหนุ่มสาวเท่านั้น การศึกษา หรือ การเรียนรู้ ต้องหมายถึงกระบวนการตลอดชีวิต การเรียนรู้ในวัยหนุ่มสาวเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นทักษะการศึกษาค้นคว้า และ

การศึกษาหลังจากโรงเรียน เป็นการเจาะจงในการหาความรู้ ทักษะความเข้าใจ เจตคติ และค่านิยมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ให้เหมาะสมในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้บอกให้เราเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาไม่ใช่การถ่ายทอดสิ่งที่รู้อีกต่อไปแล้ว แต่วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา ก็คือ การพัฒนาทักษะในการศึกษาค้นคว้า

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับกระบวนการในการพัฒนาของมนุษย์ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาจากการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจัดว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน เพื่อที่ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บทบาทของครูในปัจจุบันคือ การสอนให้นักเรียนมีความเก่ง เก่งคิด เก่งเรียน เก่งทำงานเป็นทีม เก่งคนโดยสอนให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learn how to learn) ให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีคิด (learn how to think) เนื่องจากระบบการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 แนวการจัดการศึกษาที่กำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึง พัชรี พลาวงค์ (2536 : 84-85) กล่าวว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองควรมีลักษณะดังนี้

1. Availability วิธีเรียนชนิดนี้จะเรียน เมื่อไรที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจโดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่าง ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคนทำให้การเรียนล้มเหลวได้

2. Self-paced เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้วผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียน เนื่องจากความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน

3. Objectives แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจนเพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมดแสดงว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ

4. Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอนอาจชี้แนะหรือให้การปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียน

5. Tutor Help ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. Test as Learning Situation ในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะมีแบบทดสอบ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่การประเมินผลการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตก หรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล

7. การเลือกวิธีเรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้นผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูลเลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

อนิรุทธ์ สติมัน (2550 : 48) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันแต่การจัดควรมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาคือการเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์หิวจัยเพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาอย่างเหมาะสมโดยการคำนึงถึงประโยชน์ และความสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงของกลุ่มเป้าหมายการเสนอวิธีเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนด้วยตนเองโดยคำนึงถึงสภาพของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเพศ วัย หรือภูมิหลังอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้ เนื่องจากกลุ่มคนในวัยทำงานนั้นจะมีข้อจำกัดและความพร้อมต่อการเรียนรู้แตกต่างกันไป การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสภาพของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งควรมุ่งประเมินความก้าวหน้าหรือประสิทธิภาพของการเรียนรู้มากกว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาการเพียงอย่างเดียว

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น นักเรียนมีอิสระในการเลือกวิธีการเรียน สามารถเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้ด้วยตนเอง ในบทเรียนนั้น ๆ จะมีแบบทดสอบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียน โดยอาจจะมีผู้สอนชี้แนะหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนที่มีอิสระในการเลือกเรียน และควบคุมความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง โดยปรึกษากับผู้สอนตามความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและทางเลือกในการเรียนที่หลักสูตรจัดไว้ให้ เพื่อศึกษาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนถึงสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ วิธีการและระยะเวลา รวมทั้งร่วมมือกำหนดแนวทางการประเมินผล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับงาน การฝึกทักษะเป็นการเรียนเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน (Gibbons, 1980: 41-46)

บทบาทครู

อนิรุทธิ์ สติมัน (2550 : 53) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีแนวทางดังนี้

1.ครูศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อดูว่าเนื้อหาใดบ้างที่ผู้เรียนเลือกที่จะศึกษาด้วยตนเอง

2.ครูช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ เช่นหนังสือเรียน เทปเสียง ซีดี วีดิทัศน์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น มีการประชุมประสานงาน/ประสานแผนกับบรรณารักษ์ ผู้ดูแลศูนย์สื่อการศึกษาชั้นพื้นฐานนอกระบบและ/หรือมีบทบาทที่สำคัญในการจัดรวบรวมและดูแลศูนย์สื่อประสานงานกับผู้รู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกในการไปศึกษาหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง

Mezirow (1981: 3-24) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนไปในการทำงานเดียวกันว่าเป็นบุคคลที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ สำหรับบทบาทของผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สรุปได้ดังนี้

1.1ทำหน้าที่วางแผนและกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน ได้แก่ การกำหนดเนื้อหากว้าง ๆ ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของ การเรียนรายวิชาว่า ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ใหญ่ ๆ อะไรบ้าง และกำหนดโครงสร้างของรูปแบบการเรียนรู้กว้าง ๆ ว่า ควรเป็นไปในแนวใด จัดเนื้อหาสาระให้อยู่ในรูปของหน่วยการเรียนรู้ และจัดหน่วยการเรียนรู้ให้อยู่ในลักษณะที่มีกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน เช่น การเรียงลำดับเนื้อหาก่อนหลัง เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก หรือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ เป็นต้น

1.2 ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนอธิบายให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนที่สนับสนุน และการรับข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียนได้ทันที เพื่อเน้นวิธีการเรียนที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

1.3 ทำหน้าที่กระตุ้น จูงใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับความสามารถของตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สะท้อนความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้พัฒนาจุดมุ่งหมายในการเรียน วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เลือกเนื้อหาการเรียนได้เอง คิดค้น และใช้กิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายแนวทางที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย

1.4 ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และเกิดจากปัญหาของผู้เรียน ผูกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถตัดสินใจ และสนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม ช่วยผู้เรียนชี้ให้เห็นถึงปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาให้ดูง่ายขึ้น

รวมทั้งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวได้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้อิสระต่อผู้เรียนค่อย ๆ ลดการพึ่งพาผู้สอนลงจนกระทั่งนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้

1.5 ทำหน้าที่กำหนดแนวทางในการใช้สื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมรวมทั้งทำหน้าที่เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการใช้งานแหล่งทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะประสบการณ์จากผู้อื่น และจากผู้สอน ซึ่งต้องใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน

1.6 ทำหน้าที่ประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงบทบาทของตนเอง ได้แก่ การหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาผลการเรียนให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โดยจะใช้วิธีการประเมินผลอย่างไรไม่เป็นที่ขัดต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการนำประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนำมาสร้างเป็นความคิดรวบยอดของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียน

ผู้ที่มีความต้องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงอยู่ในระดับหนึ่ง มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองสามารถจัดการควบคุมการเรียนของตนเองได้ ซึ่ง Knowles (1975: 18-21) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

- 2.1 วินิจฉัยความต้องการในการเรียนของตนเอง
- 2.2 ตั้งคำถามตามความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งจะนำไปสู่ความต้องการค้นหาคำตอบ
- 2.3 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียนของตนเอง
- 2.4 ยอมรับมุมมองสะท้อนกลับจากผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่ต้องปรับปรุงของตนเอง
- 2.5 วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง สามารถร่วมมือกับผู้อื่น เพื่อวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่นได้
- 2.6 เลือกแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน
- 2.7 เลือกใช้วิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง
- 2.8 จัดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง
- 2.9 ดำเนินการเรียนตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบและเป็นลำดับขั้นตอน
- 2.10 ตรวจสอบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียน
- 2.11 ประเมินผลการเรียนของตนเอง

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้สอนเป็นผู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย โดยการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และคอยให้คำปรึกษาต่อผู้เรียน ส่วนผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียน วางแผนการเรียน วิเคราะห์ เรียบเรียง และสรุปผลด้วยตนเองภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้สอน

2.5 ความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการเรียนรู้จากครู

สมคิด อสิริวัฒน์ (2541 : 35-38) กล่าวว่า ความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการเรียนรู้จากครูในระบบโรงเรียนนั้นสามารถเปรียบเทียบได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้จากครูและการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

Teacher – directed Learning	Self –directed Learning
ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ขาดอิสระภาพ ครูต้องตัดสินใจว่า ควรเรียนอะไร อย่างไร	ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่เจริญเติบโตได้ตามความสามารถและศักยภาพ นำตนเองได้ตามต้องการ
ประสบการณ์ของผู้เรียนมีคุณค่าด้อยกว่าของครู	ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มั่งคั่งสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งต้องศึกษาใช้ให้คุ้มค่าไปพร้อมกับทรัพยากรผู้รู้
ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนสิ่งที่แตกต่างในช่วงเวลาแห่งวุฒิภาวะที่ต่างกัน จึงต้องจัดให้เรียนรู้สิ่งเดียวกันในช่วงเวลาและวุฒิภาวะเดียว	ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหา จึงมีรูปแบบความพร้อมที่ต่างกัน
ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจากรางวัลและการลงโทษภายนอก เช่น เกรด ประกาศนียบัตร รางวัล ปรียญาและความกลัวในความล้มเหลว	ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจากแรงขับภายใน เช่น ความต้องการเคารพตัวเอง ความปรารถนาในความสำเร็จ ความกระตือรือร้น ที่จะก้าวหน้า ความพอใจในความสำเร็จ
ผู้เข้าศึกษาโดยการชี้นำ มุ่งให้เรียนวิชาต่างๆ จึงต้องจัดเพื่อหาให้เรียน	ความยืดหยุ่นในการเรียนของเขาคือภาระหรือเป็นปัญหาที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาให้สำเร็จ
ผู้เรียนได้รับแรงจูงใจในการเรียน โดยการตอบสนองกับรางวัล และการลงโทษภายนอก	เรียนรู้เพราะความต้องการภายใน เช่น ความเชื่อถือตนเอง ความปรารถนาที่จะสำเร็จ ความกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้า ความพอใจในผลสำเร็จความต้องการความรู้เฉพาะด้าน และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บัญชา เพียรชนะ (2542) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนโดยวิธีปกติ พบว่า 1.การเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองกับวิธีแบบปกติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันในทุกด้าน เจตคติทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน 3 ด้านได้แก่ ด้านความรับผิดชอบและความเพียร ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความใจกว้าง ส่วนเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ไม่

แตกต่างกัน 2.การเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนได้รับการสอนกับหลังได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันในด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เจตคติทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันทุกด้าน แต่เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน 3.การเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนได้รับการสอนกับหลังได้รับการสอนด้วยวิธีแบบปกติพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันในทุกด้าน เจตคติทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันในด้านความอยากรู้อยากเห็นเพียงด้านเดียวส่วนเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

เนาวรัตน์ สุวรรณภักดี (2547) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยสมมติกับวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองของวัยรุ่นชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า 1.วัยรุ่นที่ได้รับการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้บทบาทสมมติแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หลังการฝึกไม่ต่างจากก่อนฝึก 2.วัยรุ่นที่ได้รับการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หลังฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3.วัยรุ่นที่ได้รับการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้บทบาทสมมติมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4.ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับวิธีการฝึก 5. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัวแสดงตัว กับวิธีการฝึก

พวงรัตน์ จันทร์เอียด (2545) ได้ศึกษาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

จรัส สวัสดิ์ (2549) ได้ศึกษาทักษะการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง “เรื่องระบบนิเวศ” พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง “เรื่องระบบนิเวศ” หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชมทิตา ชันภักดี (2553) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง PDCA ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการนำเสนอความรู้ด้วยหนังสือการ์ตูนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง PDCA มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการนำเสนอความรู้ในระดับดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพของชุดบทเรียนผ่านเครือข่าย

3.1 ความหมายของการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

ในการหาประสิทธิภาพชุดของบทเรียนมีความจำเป็นเพราะในการสร้างชุดบทเรียนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดบทเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพจริงตามความมุ่งหมาย ในการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนมีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

บามและคาสเตน (Baum and Chastain. 1972 : 124) ได้กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนเป็นการให้ทราบว่าการเรียนตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เนื้อหาของชุดบทเรียนมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ต้องการให้เรียนรู้หรือไม่ พฤติกรรมขั้นสุดท้ายเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 290) กล่าวถึง การสร้างสื่อก่อนที่จะนำไปใช้จริงควรมีการทดลอง แก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อให้ทราบว่าสื่อนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่ โดยการนำชุดบทเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะใช้จริง ในการประเมินประสิทธิภาพของชุดบทเรียนนั้น เราถือหลักการศึกษาแบบสมรรถฐาน คือ เกณฑ์มาตรฐาน 90/90

อิทธิพร ศรียมก (2525 : 211)กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน คือ การตรวจสอบคุณภาพของชุดบทเรียนนั้น ๆ ว่ามีคุณภาพดีเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินชุดบทเรียนจะสามารถนำมาปรับปรุงชุดบทเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 127) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดบทเรียนว่าเป็นการประเมินหรือพิจารณาคูณค่าด้านต่าง ๆ ของชุดบทเรียนนั้น ๆ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายก่อนที่จะนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอนและการเผยแพร่ต่อไป

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 23) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนว่าเป็นการประเมินผลชุดบทเรียนว่ามีคุณภาพ และมีค่าหรือไม่ในระดับใด

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนเป็นกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาคูณค่าของชุดบทเรียนอย่างมีระบบก่อนนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งการประเมินนี้ไม่ใช่ประเมินผู้เรียนแต่เป็นการประเมินชุดบทเรียน

3.2 ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนสื่อทุกประเภทที่จะนำมาประกอบการเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาประสิทธิภาพก่อนความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพเพราะในการผลิตระบบดำเนินงานทุกประเภท จำเป็นต้องมีการตรวจสอบระบบนั้น การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนจึงมีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

อีริคและเคิร์ล (Eric and Curl. 1972 : 163 – 170) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนว่า เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดจากชุดบทเรียน และภายหลังที่ได้เรียนรู้จากชุดบทเรียน ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กว้างขวางออกไปอีกหรือไม่

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 134) ได้ให้เหตุผลการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนไว้หลายประการ คือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตชุดบทเรียน การหาประสิทธิภาพเป็นการประกันคุณภาพของชุดบทเรียนว่าอยู่ในระดับสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่มีการหาประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว หากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็จะต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงานและเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้ชุดบทเรียน ชุดบทเรียนจะทำหน้าที่สอนโดยที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามความมุ่งหวัง บางครั้งต้องช่วยผู้สอนสอน บางครั้งต้องสอนแทนผู้สอน (อาทิในโรงเรียนที่มีผู้สอนคนเดียว) ดังนั้นก่อนนำชุดบทเรียนไปใช้ ผู้สอนจึงควรมั่นใจว่าชุดบทเรียนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง การหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้น จะช่วยให้เราใช้ชุดบทเรียนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. สำหรับผู้ผลิตชุดบทเรียน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดบทเรียนเหมาะสมต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้นเป็นการประหยัดแรงงานสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

อิทธิพร ศรียมก (2525: 211) กล่าวถึงความสำคัญของการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนว่า ชุดบทเรียนที่จัดทำขึ้นนั้นมีความมั่นใจว่ามีคุณภาพหรือไม่ และมีความแน่ใจว่าชุดบทเรียนที่ผลิตขึ้นสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริงหรือไม่ การผลิตชุดบทเรียนออกมา

จำนวนมาก การทดสอบหาประสิทธิภาพจะเป็นหลักประกันว่าผลิตออกมาแล้วใช้ได้ มิฉะนั้นจะเสียเงินเสียเวลาเปล่า เพราะผลิตออกมาแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

ฉลองชัย สุรวัฒนสมบุญ (2528 : 127) กล่าวถึงความสำคัญของการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนที่ผลิตว่า ชุดบทเรียนที่ผลิตได้แล้วจำเป็นต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพเพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดบทเรียนนั้นมีประสิทธิผลในการเรียนการสอนโดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดบทเรียนสำหรับพิจารณา

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินชุดบทเรียนว่าเป็นการพิจารณาหาประสิทธิภาพและคุณภาพของชุดบทเรียน ดังนั้นการประเมินชุดบทเรียนจึงเริ่มด้วยการกำหนดปัญหาหรือคำถามเช่นเดียวกับการวิจัยด้วยเหตุนี้การประเมินชุดบทเรียนจึงเป็นการวิจัยอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า การวิจัยประเมินผล (Evaluation Research)

3.3. แนวทางการประเมินประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

การประเมินชุดบทเรียนมีแนวทางการประเมินดังนี้

คอนราดและวิลสัน (Conrad and Wilson. 1985 : 20 – 30) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินชุดบทเรียน ประกอบด้วย การประเมินตามวัตถุประสงค์ (Goal-based model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของชุดบทเรียนเป็นหลัก การประเมินแบบตอบสนอง (Responsive model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ยึดความคิดเห็นหรือการตอบสนองของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุดบทเรียนการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision-making model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ยึดวิธีการระบบเป็นหลักเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางการตัดสินใจ การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เครื่องมือและดุลยพินิจ โดยตัวผู้ชำนาญเอง

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 25-29) จำแนกวิธีประเมินผลชุดบทเรียนเป็น 3 วิธีดังนี้

1. การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้สอน โดยจะใช้แบบประเมินผลให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้สอนพิจารณาทั้งด้านคุณภาพ เนื้อหาสาระ และเทคนิคการจัดทำชุดบทเรียนนั้น แบบประเมินอาจเป็นสัดส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือเป็นแบบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สรุปผลเป็นความถี่แล้วอาจทดสอบความแตกต่างระหว่างความถี่ด้วยไคสแคว์

2. ประเมินผลโดยผู้เรียนมีลักษณะเช่นเดียวกับการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้สอน แต่เน้นการรับรู้คุณค่าเป็นสำคัญ

3. การประเมินโดยการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนที่มีความเที่ยงตรงที่จะพิสูจน์คุณภาพและคุณค่าของชุดบทเรียน โดยจะวัดว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง เป็นการวัดเฉพาะที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสอนโดยใช้ชุดบทเรียนนั้น อาจจำแนกเป็น 2 วิธี คือ

3.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ เช่น เกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90

3.2 ไม่ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ล่วงหน้า แต่พิจารณาจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนว่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หรือเปรียบเทียบว่าผลสัมฤทธิ์จากการเรียนด้วยชุดบทเรียนนั้นสูงกว่า หรือเท่ากับสื่อหรือเทคนิคการสอนอย่างอื่นหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 128-130) กล่าวถึงการประเมินชุดบทเรียนว่าอาจทำได้ด้วยวิธีการดังนี้ การประเมินผู้สอน การประเมินโดยผู้ชำนาญการ การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจการประเมินโดยผู้เรียน การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนสำหรับการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนนั้น ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้จำแนกออกเป็น 2 วิธี กล่าวคือ ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หรือ 90/90 และประเมินโดยไม่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า แต่จะเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest-Posttest)

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนนั้นจะถือหลักแบบสมรรถฐานคือ มาตรฐาน 90/90 ผลลัพธ์ค่าประสิทธิภาพของชุดบทเรียน E_1/E_2 หมายความว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการประกอบกิจกรรมหลังเรียน (E_2)

ฉลองชัย สุวัฒน์สมบุญ (2528 : 13) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนจะต้องมีเกณฑ์ของประสิทธิภาพ ซึ่งทำได้จากการประเมินผลพฤติกรรมต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการกับพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นผลลัพธ์โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพของชุดบทเรียนเป็น E_1/E_2 ซึ่งหมายความว่า จะต้องกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนน การทำงานหรือประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด (E_1) ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด (E_2)

จากแนวทางการประเมินผลชุดบทเรียนสามารถสรุปได้ว่า การตรวจสอบหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนสามารถทำได้หลายวิธี

3.4. ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

การทดสอบประสิทธิภาพของชุดบทเรียนเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะทำให้ทราบว่าเมื่อใช้ชุดบทเรียนกับผู้เรียนแล้วเกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ขั้นตอนการทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียนจะต้องนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Triarun) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากหรือใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติได้ การทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1 : 1) คือการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวจะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่ม ในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. แบบกลุ่ม (1 : 10) คือการทดสอบผู้เรียน 6-10 คน (แต่ละผู้เรียนเก่งกับอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้ค่าประมาณ 70/70

3. ภาคสนาม (1 : 100) ทดสอบกับผู้เรียนทั้งชั้น 40-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์ ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดบทเรียนใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์ สมมติว่าเมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่าชุดบทเรียนนั้นมีประสิทธิภาพ ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 (อิทธิพร ศรียมก. 2525 : 249; ฉลองชัย สุวัฒน์สมบูรณ์. 2525 : 214-215)

3.5. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเป็นการคาดหมายว่า ผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจของผู้ประเมิน โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอนหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521 : 134)

ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Temitional Behavior) ของผู้เรียน ได้แก่ การประเมินกิจกรรมกลุ่ม งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน และการสอบไล่

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 294-295) เสนอแนวทางในการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน โดยยึดหลักแบบสมรรถฐาน คือ เกณฑ์ 90/90 โดยใช้สูตรคำนวณหาประสิทธิภาพดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A}} \times 100 \qquad E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B}} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดบทเรียน คือ เป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum F$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทดสอบหลังเรียนและ/หรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและ/หรือกิจกรรมการเรียนรู้

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือกิจกรรมหลังเรียน

หากผู้เรียนได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปรับปรุงชุดบทเรียนแล้วหาประสิทธิภาพใหม่อีกครั้ง ถ้ายังได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขอีกจนกว่าจะได้ผลตามเกณฑ์

อรพรรณ พรสีมา (2530 : 130-131) เสนอแนวทางการกำหนดเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวมและผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นการประเมินผลพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียน เกณฑ์ E_1/E_2 อาจเท่ากับ 80/80 หรือ 90/90 หรืออื่น ๆ ก็ได้ แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไป อาจทำให้ผู้ใช้ชุดบทเรียนไม่เชื่อถือคุณภาพของชุดบทเรียน การหาค่า E_1 และ E_2 อาจใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100 \qquad E_2 = \frac{\bar{F}}{P} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม โดยคิดเป็นร้อยละ

E_2 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายคิดเป็นร้อยละ

X หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมด

F หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในแต่ละจุดมุ่งหมาย

A หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

P หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนในแต่ละจุดมุ่งหมาย

นอกจากนี้ยังสามารถทดสอบประสิทธิภาพโดยอาศัยเกณฑ์พัฒนาของผู้เรียน กล่าวคือ การทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาบทเรียน หรือชุดบทเรียน โดยพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนและพิจารณาผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทั้งสองชุดนั้นมีนัยสำคัญที่ระดับใด ระดับนัยสำคัญที่จัดว่าใช้ได้หรือไม่ต่ำกว่า 0.5 โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad df = n - 1$$

โดยที่ $\sum D$ หมายถึง ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

$\sum D^2$ หมายถึง ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

n หมายถึง จำนวนผู้เรียน

df หมายถึง $n - 1$

นำค่าที่ได้จากการคำนวณไปตรวจสอบในตารางทดสอบ (t-test) ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าที่ได้จากตาราง (ไม่คิดเครื่องหมายติดลบ) ย่อมแสดงว่า การสอนหรือชุดบทเรียนนั้นคุณภาพและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง (อรพวรรณ พรสีมา.2530: 129-130)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนจึงต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดในการประเมินหลายแนวทางบางแนวทางอาจใช้เกณฑ์พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก บางแนวทางอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์โดยเฉลี่ย บางแนวทางอาจหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มกับคะแนนสอบหลังการเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มในแต่ละจุดมุ่งหมาย

ส่วนในการวิจัยครั้งนี้เลือกแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพโดยยึดหลักแบบ
สมรรถฐานคือเกณฑ์ 80/80

3.6 การยอมรับประสิทธิภาพของชุดบทเรียน

ชุดบทเรียนที่ผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนนั้น ตั้งแต่การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) แบบกลุ่ม (1 : 10) แบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วจะนำผลคะแนนมาเทียบค่าระหว่างผลของประสิทธิภาพกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือความแปรปรวน 2.5 – 5 เปอร์เซนต์ นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดบทเรียนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 เปอร์เซนต์ แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 เปอร์เซนต์ (อิทธิพร ศรียมก.2525:252) ตัวอย่างเช่น เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90/90 เมื่อทดสอบแบบกลุ่ม (1 : 10) แล้วปรากฏว่า ชุดบทเรียนมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ฉลองชัย สุรวัฒนสมบูรณ์ (2528 : 215) ได้เสนอเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดบทเรียนที่ผลิตได้นั้น กำหนดได้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดบทเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไป
2. เท่ากับเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดบทเรียน เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 %
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดบทเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

สรุปการหาประสิทธิภาพของชุดบทเรียน เป็นการตรวจสอบหรือทดสอบคุณภาพของชุดบทเรียนที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขึ้นมาสำหรับทดสอบ ซึ่งสามารถทราบชุดบทเรียนนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สร้างขึ้นหรือไม่ และผลที่เกิดจากการใช้ชุดบทเรียนนั้นมีคุณภาพต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.1 ความหมายของวิชาสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความหมายกว้างขวาง และครอบคลุมเกี่ยวข้องกับวิชาต่างๆ มากมาย จึงมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

จาโรลิเมค (Jarolimiek. 1967: อ้างในพรนิภา สماعيل, 2545: 31) ให้ความหมายว่า สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม และกล่าวถึงวิธีที่มนุษย์จะใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิต

สังคมศึกษาในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายว่า สังคมศึกษา หมายถึง หมวดวิชาที่ประกอบด้วย วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ซึ่งแต่ละวิชามีความหมายดังนี้

1. ภูมิศาสตร์ หมายถึง วิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสังคมที่ปรากฏในดินแดนต่าง ๆ ของโลก

2. ประวัติศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติเป็นต้นตามที่บันทึกไว้เป็นหลักฐาน

3. หน้าที่ หมายถึง กิจที่ควรทำ, กิจที่จะต้องทำ

4. พลเมือง หมายถึง ประชาชน, ชาวประเทศ

5. ศีลธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบ, ธรรมในระดับศีล, ศีลและธรรม

เผด็จ กุลประดิษฐ์ (2540: อ้างในพรนิภา สماعيل, 2545: 32) ให้ความหมายว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชน ตลอดจนการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความหมายมากมายซึ่งในที่นี้หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสังคมมนุษย์ ที่ดำรงชีวิตอยู่ในดินแดนต่าง ๆ ของโลก และใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิต โดยมีการบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน และเพื่อมุ่งสู่อนาคตที่ดีต่อไป

4.2 ขอบข่ายของวิชาสังคมศึกษา

ประนอม เดชชัย (2536: 8) ได้กล่าวถึงการจัดขอบข่ายของวิชาสังคมศึกษาอาจจัดได้หลายแนวทางตามพื้นฐานทางปรัชญา ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา และสภาพของสังคมแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการจัดแบบใดก็จะต้องมีลักษณะสำคัญร่วมกันอยู่ 2 ประการคือ

4.2.1 มุ่งให้ความรู้แก่เยาวชน โดยมีการถ่ายทอดอบรมโน้มน้าพื้นฐานทางสังคมซึ่งรวมถึงประสบการณ์ต่างๆของมนุษย์ที่เป็นจริงและอธิบายได้ ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรม การกระทำของมนุษย์ต่อธรรมชาติ กลุ่มสังคม การจัดระบบองค์การทางเศรษฐกิจ ทางการเมืองและการปกครองเสรีภาพ การพึ่งพาอาศัยกัน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4.2.2 มุ่งฝึกเยาวชนให้เกิดทักษะและค่านิยม โดยมีการถ่ายทอดอบรมทักษะค่านิยมพื้นฐานทางสังคม ซึ่งหมายถึงการสร้างเจตคติที่ดีและถูกต้อง การรู้จักปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข และการแก้ปัญหาอย่างมีแบบแผน และมีขั้นตอน

4.3 ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 1-2) เนื่องจากการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น

2. ด้านทักษะและกระบวนการ

ในการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น ผู้เรียนควรจะได้พัฒนากระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการดังนี้

ทักษะการคิด เช่น การสรุปความคิด การแปลความ การวิเคราะห์หลักการ และการนำไปใช้ ตลอดจนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะการแก้ปัญหา ตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการสืบสวน เช่น ความสามารถในการตั้งคำถาม และการตั้งสมมติฐานอย่างมีระบบ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบสมมติฐานและสรุปเป็นหลักการ

ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลความรู้โดยการอ่าน การฟัง และการสังเกต ความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอ ความสามารถในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลา และการจัดบันทึก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้

ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่นความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตามในการทำงาน กลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ผลงาน ช่วยลดข้อขัดแย้ง และแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านเจตคติและค่านิยม

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และการปกครองของศาสนา และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ด้านการจัดการและการปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้

ประพนธ์ เดชชัย (2536: 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาว่า สังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณสมบัติของพลเมืองให้มีประสิทธิภาพสูง ประเทศชาติจะก้าวหน้าหรือล้าหลังเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและอุปนิสัยใจคอของคนในชาตินั้นเป็นส่วนรวมและคุณสมบัติของพลเมืองในชาติจะเป็นอย่างไรนั้นต้องขึ้นอยู่กับการศึกษาเป็นสำคัญ วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสถาบันทางสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่จะปฏิบัติตนในสังคมของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างชีวิตให้ดีและมีความสุขมากที่สุด การฝึกให้มนุษย์มีทัศนคติและพฤติกรรมที่จำเป็นแก่การเป็นพลเมืองดี เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาอยู่ที่การช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจความสัมพันธ์ต่างๆระหว่างวิถีชีวิตของมนุษย์กับภาวะแวดล้อมในสังคม และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลในการแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

4.4 บทบาทของวิชาสังคมศึกษา

วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544: 17-18) ได้กล่าวถึงบทบาทของวิชาสังคมศึกษาว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื่องจากจัดให้เป็นวิชาบังคับทุกระดับชั้น และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษา มีส่วนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เพราะแต่ละวิชาต่างสามารถและเหมาะสมที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสอดคล้อง ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามสูงสุดตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นสังคมศึกษาจึงมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ชัดเจน (ลาวัลย์ วิทยาอุฎทิกุล, 2533: 19-20) ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด เจตคติ ค่านิยมและทักษะของความเป็นพลเมืองดีในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงเป็นวิชาที่ต้องกำหนดหรือบังคับให้เรียนในโรงเรียนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบใด

2. สังคมศึกษามีบทบาทหน้าที่เบื้องต้นช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่รอบรู้มีเหตุผลและใช้เหตุผล มีความเป็นมนุษย์ มีความรู้สึก หรือสัมผัสสลับไว สามารถตอบสนองสังคมรอบตนได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย

3. สังคมศึกษามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทางสังคม (Social Education) ซึ่งเกิดขึ้นได้ในเกือบทุกสถานการณ์และสถานที่ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบและการเรียนการสอนจะต้องประกอบด้วยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนซึ่งเป็นภาคปฏิบัติ จึงต้องอาศัยการเรียนทางสังคมรูปแบบอื่นประกอบ

4. สังคมศึกษามีบทบาทเป็นแกนกลางของการสัมพันธ์หลักสูตรไปสู่เป้าหมายเพื่อความเป็นพลเมืองดี และมีคุณภาพของ เพราะการเรียนรู้ทางสังคมศึกษาแทรกอยู่ในทุกวิชาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การเรียนการสอนสังคมศึกษาจึงต้องเป็นไปในแนวทางสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และยิ่งไปกว่านั้นสังคมศึกษายังเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้ในวิชาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ด้วย

5. สังคมมีบทบาทพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติตนในฐานะพลเมือง (Citizen actor) โดยการประยุกต์ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่ได้รับในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ความเข้าใจในลักษณะเฉพาะและบทบาทที่สำคัญของวิชาสังคมศึกษาเป็นพื้นฐานให้เข้าใจปรัชญา ความมุ่งหมายและการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 กระบวนการเรียนวิชาสังคมศึกษา

กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา นั้นมีอยู่มากมาย ครูผู้สอนสังคมศึกษาต้องรู้จักเลือกให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับพิจารณาองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนมาจัดให้สัมพันธ์กันและอาจผสมผสานวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งในการสอนแต่ละครั้งอาจใช้วิธีสอนหลายวิธีประกอบกันได้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการการสอน ครั้งนั้นว่าต้องการอะไร วันเพ็ญ วรรณโณ (2542 : 88-99) ได้กล่าวถึงวิธีสอนวิชาสังคมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนออกเป็นสามด้าน คือ การสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความคิด การสอนเพื่อพัฒนาด้านเจตคติ และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ซึ่งเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด พอสังเขปดังนี้

1. วิธีสอนแบบอุปมานหรืออุปมัย (Inductive method)

หมายถึงวิธีสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากส่วนย่อย ตัวอย่าง หรือข้อมูลต่าง ๆ ไปสู่ข้อสรุปเป็นกฎเกณฑ์ภายหลัง โดยอาศัยการศึกษา สังเกต ทดลอง หรือเปรียบเทียบกรณีตัวอย่าง หลาย ๆ ตัวอย่างแล้วพิจารณาค้นหาองค์ประกอบที่เหมือนกันหรือคล้ายกันแล้วนำมากำหนดเป็นข้อสรุปทั่วไปนี้ผู้เรียนสามารถสรุปความเพื่อใช้ในการอธิบายและทำนายต่อไป

2. วิธีสอนแบบอนุมานหรือนิรนัย (Deductive method)

วิธีสอนแบบอนุมาน เป็นการสอนที่ตรงข้ามกับการสอนแบบอุปมาน คือวิธีสอนแบบนี้จะสอนให้ผู้เรียนแก้ปัญหา โดยเริ่มจากการนำกฎเกณฑ์ นิยาม ข้อสรุป สูตรหรือหลักการต่าง ๆ ที่ทราบแล้วนำมาใช้เพื่อที่จะแก้ปัญหาเรื่องใหม่ ๆ

3. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem – solving)

การสอนโดยวิธีนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการถกเถียงปัญหา ต่าง ๆ ในกลุ่มย่อยเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นอยู่ ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมและแนะนำ โดยมีจุดมุ่งหมายเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ดี ในการแสวงหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา ได้ส่งเสริมการคิดค้นและมีทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งต้องประสบอยู่เสมอในชีวิต ทำให้สามารถช่วยตนเองได้และค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในทางวิชาการโดยอาศัยเหตุผล

4. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน หรือสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry method)

วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน หมายถึงการสอนที่เป็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยครูตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาวิธีแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำการแก้ปัญหานั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

5. วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning center)

วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student center) เกิดระบบการเรียนการสอนอีกแบบหนึ่งคือ สอนตามเอกัตภาพ ครูผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบการเรียนการสอน การจัดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เองด้วยการลงมือค้นคว้า ปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดห้องเรียนจึงต้องแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ แต่ละตอนของเนื้อหาจัดทำขึ้นเป็นศูนย์กิจกรรมในบทเรียนหนึ่งอาจทำเป็น 4-5 ศูนย์กิจกรรมก็ได้ แบ่งเนื้อหาและกลุ่มผู้เรียนตามความเหมาะสม เมื่อผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละศูนย์เรียนร้อยแล้วก็เปลี่ยนไปศึกษาในศูนย์กิจกรรมตามที่กำหนดโดยจัดเวลาให้ศึกษาตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาเรียน เช่นให้แต่ละศูนย์ใช้เวลาศึกษาประมาณ 10-15 นาที จะสามารถปฏิบัติกิจกรรมจนครบถ้วนในเวลา 1 คาบ

6. วิธีสอนแบบใช้คำถาม (Questioning method)

วิธีสอนแบบใช้คำถามเป็นวิธีสอนที่มุ่งพัฒนาระบวนการทางความคิดของผู้เรียนเพราะการป้อนคำถามจะทำให้ผู้เรียนฝึกการใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แต่ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถสร้างคำถามในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดแล้ว การสอนโดยใช้คำถามก็จะมีคุณภาพ

7. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture method)

วิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่ครูผู้สอนทุกคนเคยชินเพราะใช้อยู่เสมอ โดยครูเป็นผู้เตรียมศึกษาหาความรู้และนำมาบรรยายให้ผู้เรียนฟัง หากมีสื่อการเรียนการสอน เช่น แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ ฯลฯ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นอาจมีการซักถาม ตอบคำถามตามโอกาสที่เหมาะสม จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบรรยายมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางในเวลาที่กำหนด และสามารถสอนผู้เรียนในจำนวนมากๆได้ ประหยัดค่าใช้จ่าย ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการพูด การอธิบายที่เรียบเรียงให้เข้าใจง่ายชัดเจน เพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ได้

เรื่องราวและเนื้อหา มาก นอกจากนั้นยังมีสิ่งจูงใจอื่นที่ช่วยให้การสอนแบบบรรยายน่าสนใจคือ เนื้อหาที่น่าสนใจ มีการยกตัวอย่างหรือภาพประกอบ ฯลฯ และบุคลิกภาพของครูอีกด้วย

8. วิธีสอนแบบบูรณาการ (Integration)

วิธีสอนแบบบูรณาการเป็นการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะผสมผสาน ประสพการณ์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา เช่น การสอนเรื่องวิกฤติการณ์น้ำมัน จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศาสนา เหตุการณ์ปัจจุบัน เศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วยเพื่อนำไป “สูหัวข้อ” ที่สอน

9. วิธีสอนแบบซินดิเคท (Syndicate method)

วิธีสอนแบบซินดิเคท หมายถึงวิธีสอนที่จัดแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเพื่อศึกษากรณีตัวอย่างร่วมกัน มีการอภิปรายคำถามที่ตั้งไว้ในใบงาน แล้วตอบคำถามหาข้อสรุปและครูผู้สอนเตรียมเอกสารค้นคว้าให้หรือแนะนำเอกสารที่ผู้เรียนจะค้นคว้าได้ แล้วแต่ละกลุ่มเขียนรายงานเพื่ออภิปรายปัญหาพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

10. วิธีการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง (Case study techniques)

วิธีการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง หมายถึงการนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและนำมาผูกเรื่องเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนศึกษา กรณีตัวอย่างต้องเหมาะสมกับผู้เรียนมีความละเอียดชัดเจนโดยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเห็นจริงกับเรื่องจนคิดว่าเป็นปัญหาของตนเอง ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการวิเคราะห์อภิปรายการแก้ปัญหาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล คิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีระบบร่วมกัน ทั้งนี้เป็นการเตรียมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนเพื่อเข้าสู่สังคมจริง

นอกจากนี้ วันเพ็ญ วรรณโกมล (2542 : 19-22) ได้กล่าวว่าในยุคที่มีการปฏิรูปการศึกษาของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา สังคมไทยจึงต้องการคนที่มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินประเมินค่า เลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม มีความรู้ทั้งหลักการและทักษะปฏิบัติที่มีมาตรฐานสูงเทียบเท่าสากล มีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมประเทศชาติ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มีความเป็นประชาธิปไตย คงความเป็นไทย รู้จักรักษาสังแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นมิติใหม่ของการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาของไทยได้แนวคิดมาจาก คำสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1. การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องบูรณาการ
2. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากหลักการทั้ง 4 ประการดังกล่าวทำให้ขอบเขตของการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษากว้างขวางกว่าแนวคิดเดิมที่จัดให้ผู้เรียนเฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น แต่มิติใหม่ของสังคมศึกษาจะจัดให้กับผู้เรียนในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ทุก ๆ ที่ ทุกเวลา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้คือ

1. การเรียนรู้จะต้องบูรณาการในเรื่องของตนเองและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ การเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตย ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม การเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง จัดโอกาสให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง แล้วนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆโดยใช้เทคนิควิธีสอนเช่น Inquiry method, Co-operative learning, Problem solving เป็นต้นนอกจากนั้นผู้สอนยังต้องฝึกกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้กระบวนการคิดและฝึกการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3. การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาไทย หมายถึงรูปแบบการเรียนที่นำเอาเนื้อหาหรือวิธีการสอนของภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจากวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร การที่สังคมโลกเป็นยุคข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เยาวชนรู้เท่าทันโลกจึงต้องทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคนไทย และเยาวชนไทยที่มีแหล่งความรู้สำหรับการศึกษาลดชีวิต ได้แก่ เครือข่ายห้องสมุด เครือข่ายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตลอดถึงเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยให้โอกาสเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้นทั้งใน

รูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัยเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.6 แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 26 กำหนดให้การประเมินผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา ซึ่งผลของการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญที่ทำให้มองเห็นภาพการพัฒนาและความบกพร่องของผู้เรียน นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ เช่น เลื่อนชั้นจบการศึกษา คัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยทางการศึกษา ที่จะนำมาสู่การปรับปรุงและวางแผนพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน

การประเมินที่จะทำให้ทราบถึงความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะและพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้เรียนจำเป็นต้องใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ ตรวจผลงาน ชิ้นงาน สังคมมิติ ฯลฯ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงระบุว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดผลและประเมินผลทางการเรียนเป็นกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน ได้มีผู้เสนอวิธีการวัดและประเมินผลในวิชาสังคมศึกษา ดังนี้

เผด็จ กุลประดิษฐ์ (2540: อ้างในพรนิภา สมาเอ็ม, 2545: 37-38) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาว่ามีบทบาทและมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งมีวิธีการอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. สอบก่อน (Pre Evaluation) เป็นการสอบประเมินพื้นฐานหรือความพร้อมของผู้เรียน ก่อนที่จะสอน เพื่อ

1.1 ศึกษาพื้นฐานความรู้ทั้งในด้านความคิดรวบยอด ทฤษฎี หลักการ ซึ่งผู้เรียนควรรู้มาก่อน เครื่องมือจะเป็นลักษณะของแบบทดสอบ

1.2 วัดความสามารถทางสติปัญญา ว่าความสามารถในการพัฒนาทางสมองมี

ลักษณะเป็นเช่นไร เพื่อจะจัดเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.3 วัดความสนใจของผู้เรียน เพื่อสร้างความสนใจให้เห็นคุณค่าและวางแผน เริ่มต้นสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสิ่งที่จะเรียน ใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลของการประเมินค่า

2. สอบขณะสอน (Formative Evaluation) เป็นการสอบเพื่อผลการเปลี่ยนแปลงขณะสอน ที่ผู้เรียนเรียนแต่ละหน่วย ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพียงใดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ถ้าผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้สอนจะได้แก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน ว่าที่ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพราะเหตุใด เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลจะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสอบถาม การตรวจผลงาน การทดสอบ

3. สอบหลังสอน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนหรือเป็นการดูผลรวมของความสามารถของผู้เรียนว่า หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งใช้การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนเป็นเกณฑ์ วิธีการที่ใช้จะอยู่ในลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เผด็จ กุลประดิษฐ์ (2540: อ้างในพรนิภา สามาเอ็ม, 2545: 37-38) กล่าวถึง การประเมินผลวิชาสังคมศึกษาที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สามารถตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ในการสอนแต่ละครั้งย่อมมีจุดบกพร่องบ้างถ้าขาดการประเมินครูจะสอนไปอย่างต่อเนื่องไม่คิดปรับปรุงเพราะไม่รู้ว่าจะอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. สามารถตีค่าการตัดสินได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การผิดพลาดน้อยที่สุด ลักษณะของการประเมินนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบหาความเชื่อมั่น ค่าความยากง่ายตามหลักการวัดผลบ้าง เพื่อกันความผิดพลาดจากการประเมินผล

3. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนตั้งจุดมุ่งหมายว่า สอนแล้วจะให้ผู้เรียนรู้อะไรบ้าง มีพฤติกรรมอย่างไร สิ่งที่จะช่วยให้ครูทราบว่าการเรียนแต่ละครั้งบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ย่อมอาศัยการประเมิน

4. เป็นกระบวนการต่อเนื่อง หมายถึง ต้องมีการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท หรือหน่วยการเรียนแต่ละหน่วย มิใช่ครูประเมินรวบยอด

5. คำนึงถึงตัวผู้เรียนในด้านวัย พัฒนาการ บางครั้งแบบทดสอบเนื้อเรื่องเดียวกันแต่ต่างระดับ เช่น ในหัวข้อข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน เมื่อผู้เรียนเรียนทุกระดับ ครูจำเป็นต้องใช้คำพูดในแบบทดสอบต่างกัน เพื่อความเข้าใจที่ต่างวัย ต่างระดับ

ซีนทิพย์ อารีสมาน (2545: 50) กล่าวว่า การสอนวิชาสังคมศึกษานั้นจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว ทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์ สภาพประสบการณ์จริงและส่งเสริมผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ได้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ประเทศชาติและเป็นพลโลกที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนนั้นจะต้องมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความสนใจหรือเข้าใจในเนื้อหาอย่างไรบ้าง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวัดผล และประเมินผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนในแต่ละครั้ง และเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ เพื่อการพัฒนา แก้ไข และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

4.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ไว้หลายท่าน ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 9) กล่าวถึง ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดการฝึกฝนอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ผล (Lever of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้เท่าไร มี ความสามารถชนิดใด

อารมณ เพชรชื่น (2527 : 46) กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่างๆทั้งที่โรงเรียนที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง

คุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่พัฒนาขึ้นจากผลการเรียนการสอน การฝึกฝน อบรมและประสบผลสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ปรีดา วิทยากุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนโดยกระบวนการของการทำค่านิยมให้กระจ่าง พบว่ากลุ่มทดลองควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพร ไตนวล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบ PSI พบว่ากลุ่มทดลองควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำเนียง ศิลป์ประกอบ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียน และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

เพค (Peck. 1976 : 4233-A) ได้เปรียบเทียบการสอนตามจุดประสงค์ด้านความคิดความเข้าใจ และความรู้ในสถานการณ์ 3 อย่าง คือ การสอนในห้องเรียน การสอนนอกห้องเรียน และการผสมผสานระหว่างการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนนอกห้องเรียน มีคะแนนความคิด ความเข้าใจ เฉลี่ยหลังจากการสอนเพิ่มมากขึ้นอีก 2 กลุ่ม คะแนนเฉลี่ยหลังการสอนสูงขึ้นแต่ไม่มากเท่ากับกลุ่มที่ได้รับการสอนนอกห้องเรียนและในห้องเรียน

ลัมพกิน (ชานาญ เขียมสำอาง. 2539 : 77; อ้างอิงจาก Lumpkin. 1991: Dissertation Abstract International.) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 5 และนักเรียนเกรด 6 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็น นักเรียนเกรด 5

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนเกรด 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย

5.1 ความหมายของความมีวินัย

ความมีวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ได้แก่ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่บัญญัติไว้แล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 744) และวินัย วงษ์ใหญ่ (2542 : 5) ได้กล่าวถึงความมีวินัยไว้ว่า ความมีวินัย คือ คุณลักษณะทางจิตและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2538 : 5) ที่ให้ความหมายของความมีวินัยไว้ว่า วินัย คือการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม หรือการประพฤติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงที่สังคมกำหนด ด้วยความเต็มใจและจริงใจ โดยไม่มีการลงโทษหรือควบคุม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 759)

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 198) ที่ให้นิยามความหมายของวินัยไว้ว่า เป็นมาตรการที่สร้างขึ้นเพื่อให้สมาชิกในสังคมต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ มาตรการเช่นนี้อาจจะเป็นทั้งการส่งเสริมให้กระทำความดีหรือการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หรืออาจจะเป็นการลงโทษเพื่อห้ามการกระทำที่ถือว่าไม่ดี เช่น การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ เนื่องจากวินัยมักจะเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไปกับระเบียบหรือข้อบังคับ ดังนั้นเราจึงมักจะเรียกรวมๆ กันว่า ระเบียบวินัย

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2526 : 42) ได้กล่าวถึงวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ อันเกิดจากความสมัครใจของผู้ปฏิบัติที่มองเห็นคุณค่าและการปฏิบัติจะดำรงไว้ซึ่งความสุข เป็นความเรียบร้อย และความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคน รวมทั้งเป็นเครื่องยืนยันสิทธิและเสรีภาพของนักเรียนทุกชั้นเรียน

นอกจากนี้ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (รัตนะ บัวสน. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก ม.ล.ปิ่น มาลากุล. 2485 : 182) ที่ให้ความหมายของความมีวินัยไว้ 3 ความหมาย ดังนี้

1. การเชื่อฟังครู อาจารย์ ตลอดจนคำสั่งสอนของโรงเรียน
2. การกระทำตามระเบียบที่กำหนดไว้
3. การปฏิบัติตามสิ่งที่คิดว่าสมควรจะกระทำ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ก็ตาม

แมกกินสัน (Megginson. 1977 : 468 – 470) ได้ให้ความหมาย วินัย (Discipline) ไว้ 3 ความหมาย ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง (Self – Control) เป็นการมองวินัยในประเด็นที่มุ่งไปเพื่อพัฒนาตนเอง ปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการ ซึ่งอาจเรียกว่า วินัยในตนเอง (Self-Discipline)
2. การมีพฤติกรรมที่เป็นระเบียบ (Condition for orderly Behavior) เป็นการมองวินัยในประเด็นที่การควบคุมคนในองค์การให้มีพฤติกรรมที่เป็นระเบียบ โดยใช้วิธีการสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น การสร้างขวัญและกำลังใจ เป็นต้น
3. กระบวนการทางนิติธรรม (Sudical due process) เป็นการมองวินัยในประเด็นการออกกฎหรือระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติ ตลอดจนข้อห้าม กำหนดโทษของการฝ่าฝืนกฎระเบียบ

จากการศึกษาความหมายของควมมีวินัยของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พอสรุปความหมายของควมมีวินัยไว้ว่า ควมมีวินัยเป็นพฤติกรรมการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคมที่เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ที่สังคมกำหนดไว้ให้คนในสังคมยึดเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติเดียวกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติที่เกิดจากการเห็นคุณค่าของการกระทำที่สมควรกระทำ เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยที่ไม่ได้กำหนดหรือบัญญัติไว้ในรูปของกฎระเบียบใดๆ ในสังคมอย่างเชื่อมั่นและมีเหตุผล ไม่ว่าจะมึปัญหาอุปสรรคใดๆ ในการประพฤติปฏิบัติ

5.2 ความสำคัญของควมมีวินัย

ควมมีวินัยของบุคคลในสังคมหรือประเทศ เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศดำเนินการพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เนื่องในพิธีพระราชทานกระบี่ปริญญาบัตร เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2517 ความว่า วินัยในปัจจุบันมีคนบางส่วนมองเห็นไปว่า ไม่สู้จะมีความหมายนึกว่าเป็นสิ่งที่สมมติตั้งขึ้นโดยปราศจากเหตุผลที่อิสระชนจะยอมรับได้เต็มที่ แท้จริงไม่ว่าวินัยทหารหรือวินัยโดยทั่วไป เป็นของจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพราะเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่สำหรับความเรียบร้อยเป็นปกติของบุคคล ของการงาน ของสังคมและบ้านเมือง นับว่าเป็นปัจจัยและพลังส่วนหนึ่ง ซึ่งทำให้การทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดีโดยสะดวก และบรรลุผลอย่างถูกต้อง นอกเหนือจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบันที่ได้มีพระราชดำรัสถึงความสำคัญเกี่ยวกับควมมีวินัย ดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของควมมีวินัยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัย ไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยในตนเอง ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ๆ อันจะเป็นกำลังที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพและไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามประเพณีแบบแผนปฏิบัติของสังคม ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นการมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจก็มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล และการหมั่นตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างดี

ออซูเบล (Ausubel, 1968 : 59-60) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยแก่เยาวชน จะช่วยให้เยาวชนมีลักษณะดังนี้

1. เรียนรู้มาตรฐานการกระทำหรือทำความประพฤติที่สังคมยอมรับ
2. มีวุฒิภาวะทางด้านต่างๆ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ และอดทนต่อความคับข้องใจได้
3. มีมโนธรรมที่ดี มีศีลธรรม
4. มีความปลอดภัยทางอารมณ์

นอกจากนี้ สุชา และสุรางค์ จันทร์เอม (2521 : 91) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยไว้ว่า ความมีวินัยช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเอง สร้างความ

สามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ส่งเสริมความก้าวหน้าให้ตนเอง และช่วยให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ (2521 : 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยไว้ว่า ความมีวินัยสามารถเป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย ช่วยให้ผู้รักษาระเบียบวินัยเป็นคนดี และเมื่อฝึกบ่อยๆ จนเป็นนิสัย จะช่วยให้การงานสำเร็จเรียบร้อยรวดเร็ว

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปความสำคัญของความมีวินัยได้ว่า ความมีวินัยเป็นสิ่งที่ช่วยควบคุมบุคคลในสังคมให้เกิดการเรียนรู้บรรทัดฐานของสังคม และมีพฤติกรรมในความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับเพื่อสร้างความก้าวหน้าต่อตนเองและสังคม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนให้มั่นคง และสามารถอดทนต่อภาวะต่างๆ ที่กระทบต่อจิตใจ ตลอดจนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองในชีวิตประจำวันได้ตรงตามบรรทัดฐานของสังคม

5.3 ประเภทของวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 4 - 5) จำแนกวินัยไว้ 2 ประเภท คือ

1. วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งประพฤติปฏิบัติโดยเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษ เป็นการปฏิบัติที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความเต็มใจ ตกอยู่ในภาวะจำยอมถูกควบคุม
2. วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้นโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใดๆ และข้อประพฤติปฏิบัตินี้ต้องไม่ขัดกับความสงบสุขของสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับ ตำราয় วรเดชะคงคา (2534 : 28) ที่จำแนกประเภทของความมีวินัยไว้ 2 ประเภท คือ

1. วินัยภายนอก ผู้มีวินัยภายนอก จะมีการแสดงออกซึ่งมองจากภายนอกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม เช่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่งหรือข้อตกลง พฤติกรรมที่ปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับหรือเสริมแรง แต่ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดได้
2. วินัยในตนเอง ผู้ที่มีวินัยในตนเอง จะมีการแสดงออกคล้ายกับผู้ที่มีวินัยภายนอก แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก เพราะได้รับการแนะนำ หรืออบรมสั่งสอน ประกอบด้วยเหตุผลมาอย่างดี และมีบรรยากาศของความรักความหวังดี ย่อมสามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของตน เพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวัง และไม่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้

จากคามมีวินัยทั้งสองประเภท จะเป็นได้ว่า คามมีวินัยทั้งสองประเภทมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ คามมีวินัยภายนอกเป็นการแสดงพฤติกรรมออกตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ตลอดจน คำสั่งหรือข้อตกลงของบุคคล เนื่องจากเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกตัดสิทธิบางประการ และการถูกลงโทษ ที่เป็นปัจจัยภายนอกมากำหนดให้ปฏิบัติตาม ซึ่งบุคคลนั้นอาจจะไม่มีวินัยในตนเองก็ได้ แต่คามมีวินัยใน ตนเองนั้นเกิดจากพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ถูกต้อง ควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติ และวินัยในตนเองนี้จะเป็นพฤติกรรมที่ ส่งผลต่อคามมีวินัยภายนอกด้วย กล่าวคือ คามมีวินัยในตนเองเป็นวินัยที่ได้รับการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นพฤติกรรมที่ แสดงออกอย่างปกติ ถึงแม้ว่าสังคมจะไม่มีกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนก็ตาม บุคคลนั้นก็จะ ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคมได้อย่างถูกต้องตามมารยาททางสังคมที่ควรประพฤติปฏิบัติด้วย ความสมัครใจ

5.4 ความหมายของวินัยในตนเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 2 – 3) ได้ให้ความหมายของคามมีวินัยในตนเองไว้ว่า คามมีวินัยในตนเองเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อตนทำดีและลงโทษตนเองเมื่อตน ทำชั่ว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการควบคุมตน หรือความสามารถที่จะ ยืนหยัดเป็นตัวของตัวเอง ซึ่ง สอดคล้องกับแนวความคิดของ กู๊ด (Good. 1959 : 166) ที่กล่าวถึงคาม มีวินัยในตนเองไว้ว่า เป็นการ บังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยอำนาจภายนอก หากหมายถึงบังคับโดยอำนาจภายใน ของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคล สามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 5) กล่าวถึง วินัยในตนเองไว้ว่า วินัยในตนเองคือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้นโดย สมัครใจ ไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใดๆ และข้อประพฤติปฏิบัตินี้ต้องไม่ขัดกับความสงบสุข ของสังคม ดังที่ ขวลิ นาคทัต (2524 : 12) กล่าวถึงคามมีวินัยในตนเองไว้ว่า คามมีวินัยในตนเองเป็น ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมและมีความรับผิดชอบ โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมา เอง ไม่เฉพาะอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับจากภายนอกเท่านั้น และบุคคลนั้นจะต้องยอมรับการกระทำของ ตน แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

จากคามหมายของคามมีวินัยในตนเองที่นักวิชาการกล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า คามมีวินัยในตนเองคือ ความสามารถที่บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้แสดงออกถึงความ รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และบทบาทหน้าที่ที่ต้องกระทำโดยเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีเหตุผล

5.5 ความรับผิดชอบ

ความมีวินัยในตนเองช่วยสร้างพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อเกิดขึ้นกับบุคคลได้ กล่าวคือ ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะประพฤติปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด เนื่องจากตระหนักในคุณค่าของการปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดทั้งในเชิงกฎหมาย และเชิงคุณธรรม จริยธรรม การที่บุคคลกระทำตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัด ย่อมแสดงถึงพฤติกรรมของผู้มีความรับผิดชอบต่อ ดังที่ สุพัตรา สุภาพ (2531 : 9) ได้นิยามความรับผิดชอบต่อไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อ คือ หน้าที่ที่ตนต้องกระทำ ต้องปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงสิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักศึกษามีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือ ความรับผิดชอบของการเป็นนักศึกษาต้องมาเรียนหนังสือสม่ำเสมอ ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำหรือการกระทำตามสถานภาพของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 70 – 71) ที่สรุปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น รู้จักหน้าที่ ตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติตนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี การศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและปลูกฝังระเบียบวินัยให้แก่คนในชาติ การยอมรับเหตุผล กล่าวแสดงออก กล่าวรับผิด ยับยั้งชั่งใจและมีอัธยาศัย
2. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เช่น ช่วยเสริมสร้างความสุขในสังคมการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวางตัวอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความอดทน อดกลั้นสงบเสงี่ยม
3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผลมาจากมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีมานะอดทน ไม่หะเลหมวไม่ละเมิดประโยชน์ที่เป็นของสาธารณะ รวมทั้งหน้าที่เสียภาษี การรับราชการทหารและการใช้สิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้ พังก์และแฟกแนลล์ (Funk and Fagnall, 1961 : 1073) ได้ให้นิยามลักษณะพฤติกรรมบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้ สามารถจัดการกับการใช้จ่าย และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังคงสามารถสนองต่อหน้าที่ ข้อตกลงตามที่ตั้งไว้ในอุดมคติ กฎของศีลธรรม และหลักธรรมอีกด้วย นกดล ภาชนะวิเชียร (2540 : 70 – 71) ได้สรุปคุณลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อไว้ดังนี้

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ
 - 1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
 - 1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ตนต้องทำ
 - 1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
 - 1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ
2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรม ดังนี้

- 2.1 สม่ัครใจทำหน้าที่
- 2.2 ควบคุมตนเองได้
3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - 3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
 - 3.2 มีระเบียบวินัย
 - 3.3 มีความซื่อสัตย์
 - 3.4 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 3.5 มีสติ
4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนงานเสร็จ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริมคือ
 - 4.1 มีความอดทน
 - 4.2 มีความเพียร
 - 4.3 มีการเตรียมการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์
 - 4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 5.1 ติดตามผลการกระทำของตน
 - 5.2 มีเหตุผล
 - 5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

จूरีรัตน์ นันท์ยทวิกุล (2538 : 4 – 5) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ มีจุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง และหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่อง เสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่
2. มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า และเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3. มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำและทำด้วยความระมัดระวัง เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

5. มีความตรงต่อเวลา

6. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม

7. การปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

จากนิยามและคุณลักษณะของความรับผิดชอบดังกล่าว พอสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบได้ดังนี้

1. รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่อย่างดี
2. ความตั้งใจจริงในการปฏิบัติตามหน้าที่
3. ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติตามหน้าที่
4. มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่
5. มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติตามหน้าที่
6. มีการวางแผนการทำงานที่ชัดเจน
7. ยอมรับการปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความสมัครใจ
8. ปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องจนงานเสร็จ
9. ยอมรับผลงานการปฏิบัติตามหน้าที่
10. มีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่
11. มีความอดทนต่อการปฏิบัติหน้าที่
12. มีความตรงต่อเวลา
13. ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติหน้าที่
14. เคารพต่อกฎระเบียบของสังคม
15. เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น

16. มีการปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.6 องค์ประกอบของความรับผิดชอบ

วัลลภ ถนอมศิริ(2539 อ้างอิงใน ศิริลักษณ์ ศรีกันต์ 2552:14) ได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบได้ 4 ลักษณะคือ

1.วิธีการจัดการศึกษาที่มีผลต่อการรับผิดชอบสูง ได้แก่ การเอาใจใส่ การเลี้ยงดูด้วยประชาธิปไตย การอบรมให้มีวินัยด้วยการให้เหตุผล การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

2. ผลที่ได้จากการจัดการศึกษาอบรม เป็นอีกลักษณะหนึ่งขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน ลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย ลักษณะนิสัยการเรียน การได้รับทุนการศึกษา เจตคติต่อสถานศึกษา เจตคติต่ออาชีพ และความมีน้ำใจของครู

3. ลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ ลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

4. ลักษณะทางสังคม-จิตวิทยา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ลักษณะต่างๆที่เกี่ยวข้องทางด้านนี้คือ ลำดับการเกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ ความวิตกกังวล เป็นต้น

5.7 ความรับผิดชอบทางการเรียน

พฤติกรรมความรับผิดชอบมีอยู่หลายด้าน สำหรับการวิจัยนี้จะกล่าวถึงความรับผิดชอบทางการเรียน ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้นิยามของคำว่า ความรับผิดชอบทางการเรียนไว้ดังนี้

ดิกคินสัน(Dickkinson . 1987: 9-11) กล่าวว่าความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึงการที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน การแบ่งเวลาการเรียน การประเมินผลการเรียน การเลือกทำกิจกรรม การเลือกบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้ากลุ่ม

พรณี ทองทับ(2545:5) กล่าวว่า ความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถกระทำภารกิจที่ตนกระทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยตักเตือนหรือควบคุมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ได้แก่ เอาใจใส่การเรียน ตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ละเลียดรอบคอบตรงต่อเวลา ยอมรับผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ของตน

คำนึ่ง อยู่เลิศ(2541:4) กล่าวว่าความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติภารกิจที่ตนกระทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยตักเตือนหรือควบคุมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ได้แก่ เอาใจใส่การเรียน ตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ละเลียดรอบคอบตรงต่อเวลา ยอมรับผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่

ศิริลักษณ์ คำนำนาค(2542:9) กล่าวว่าความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง ความตั้งใจที่จะเรียน หรือปฏิบัติหน้าที่การงานในห้องเรียนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น รู้จักวางแผนและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2526: 32-95 อ้างอิงใน ศิริลักษณ์ ศรีกันต์: 9-10) กล่าวว่า ความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีพฤติกรรม ตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนทันเวลา เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง ส่งงานอาจารย์ตามที่กำหนด ผลการเรียนรู้สม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา ผลการเรียนรู้ดีขึ้นทุกภาคการศึกษา ไม่เคยทุจริตในการสอบ ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง รู้สึกอยากเรียน

กมลวัฒน์ วันวิชัย(2545:5) กล่าวว่า ความรับผิดชอบทางการเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ทางการเรียนเกี่ยวกับ ความตั้งใจเรียนและเอาใจใส่การเรียน การอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน การแบ่งเวลาในการเรียน การเตรียมตัวสอบ การเข้าห้องเรียนตรงเวลา การปรึกษาครูเมื่อมีปัญหา การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามกำหนด มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

5.8 การปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ

จันทรา พวยยอด(2543:19 อ้างอิงใน ศิริลักษณ์ ศรีกันต์ 2552:19) กล่าวว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็กเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอ เป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง ด้วยการปลูกฝังควรให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ รู้สึกรับผิดชอบและตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เด็กเกิดการกระทำที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นนิสัยและควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเกิดการพัฒนาความสำคัญ ในการฝึกอบรบหรือปลูกฝังนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ศิริพันธ์ วรรณกิจ(2545:33) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ซึ่งผู้ปกครอง ครู อาจารย์มีส่วนสำคัญในการปลูกฝัง และพัฒนาความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวมให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยวิธีการปลูกฝัง เริ่มปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กตั้งแต่อายุยังน้อย ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบโดยการปฏิบัติจริง หัดไม่ให้บิดความรับผิดชอบให้แก่ผู้อื่น ฝึกให้ทำงานให้เสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ได้ทำไปแล้ว ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน ปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

5.9 พฤติกรรมความรับผิดชอบทางการเรียน

จากการศึกษา ความหมาย องค์ประกอบการปลูกฝังความรับผิดชอบ และ ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงพฤติกรรมตามรับผิดชอบที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญของความรับผิดชอบทางการเรียน 3 ด้าน พฤติกรรมด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา

1.การเอาใจใส่ต่อการเรียน

จิวรัตน์ นันทยทวิกุล(2538:4-5) กล่าวว่า ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ มีจุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงและหาทางปิดกั้นไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

ศิริชัย งามบุรี(2547:32) กล่าวว่า ความใส่ใจต่อการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติตนในแนวทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงนี้สามารถบ่งชี้ว่าผู้เรียนเอาใจใส่ ให้ความสนใจในคำชี้แจง คำสั่ง มีความกระตือรือร้นต่อการเรียน มีความละเอียดรอบคอบและทำตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปความเอาใจใส่ต่อการเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่และการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความจริงใจ เต็มใจ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง ไม่ทำกิจกรรมหรืองานอื่นๆที่นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมายขณะเรียน ชักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือสงสัย ปรับปรุงวิธีการเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในห้องเรียน

สำหรับการส่งเสริมและกระตุ้นความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรูแบบเครือข่ายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน งานวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมความเอาใจใส่ต่อการเรียน ประกอบด้วย จำนวนครั้งในการเข้าทำกิจกรรมต่อไปนี้ กิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมกระดานเสวนา กิจกรรมการบ้าน

2.ความขยันหมั่นเพียร

สุนทรียา(2547:32 อ้างอิง ใน ศิริชัย นามบุรี 2552:19) กล่าวถึงความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียนไม่ย่อท้อแม้บางครั้งบทเรียนจะยากหรือมีอุปสรรคบ้าง ก็มีความมานะพยายามทำจนสำเร็จ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาล่าเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยชอบช่วยเหลืองานสังคมหรือกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เข้าร่วมทำงานกับหมู่คณะด้วยความเต็มใจและตั้งใจ

จิวรัตน์ นันทยทวิกุล(2538:4-5) กล่าวว่า ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องอาสานงานไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆอยู่เสมอ

สรุปความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงาน เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ไม่ย่อท้ออุปสรรคหรืองานที่ทำ อาสางานไม่ชอบอยู่เฉย ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

สำหรับการส่งเสริมและกระตุ้นความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายด้านความขยันหมั่นเพียร การวิจัยครั้งนี้ด้านความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วย จำนวนครั้งที่นักเรียนได้เข้าทำกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้อ่านบทเรียนในหน่วยการเรียนรู้ จำนวนในการทำกิจกรรมแบบฝึกหัด จำนวนครั้งที่นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น โดย เปิดกระดานเสวนา ตั้งกระทู้ อ่านกระทู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเรียนในช่วงเวลาที่กำหนด

3.ความตรงต่อเวลา

ปราณี(2540:79 อ้างอิง ใน ศิริชัย นามบุรี 2552:18) กล่าวว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงกับเวลาหรือให้สำเร็จตรงกับเวลาที่กำหนดไว้ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เรียบร้อย สำเร็จได้ผลดีและทันเวลา ประเมินตนเองและแก้ไขข้อปฏิบัติให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์และความเป็นระเบียบของทุกฝ่าย

วรวิรัตน์ ชูสุวรรณ(2553:16) กล่าวว่า การตรงต่อเวลา เป็นการทำการใด ๆ ที่ต้องมีการวางแผนและให้สำเร็จตามกำหนดเวลา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว เราไม่สามารถเรียกกลับคืนได้ ดังนั้นเราต้องบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ถ้าหากปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้นเลย ก็จะเสียโอกาสในภายหลัง การที่จะมีความสุขที่สุดคือการรู้จักจัดการและมีการวางแผนการใช้เวลาในการทำการใด ๆ ให้ถูกต้องและพยายามทำให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดจนอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้ด้วยดี

สรุปความตรงต่อเวลา หมายถึง การเข้าเรียนตรงเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนและส่งงานทันเวลาที่กำหนดให้

สำหรับการส่งเสริมและกระตุ้นความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายด้านความตรงต่อเวลา การวิจัยครั้งนี้ด้านความตรงต่อเวลา ประกอบด้วย เวลาที่นักเรียนเข้าไปทำกิจกรรมแบบฝึกหัด กิจกรรมกระดานเสวนา และกิจกรรมการบ้าน โดยทำการเสร็จสิ้นก่อนถึงวันสิ้นสุดกิจกรรม ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นในวันสิ้นสุดกิจกรรม และทำการเสร็จสิ้นภายหลังจากวันสิ้นสุดกิจกรรม

สรุปความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี จะมีความเอาใจใส่ในการเรียน ขยันหมั่นเพียรอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและพยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

5.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 316 คน โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคมจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าพฤติกรรมกรเรียนมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือด้านความรับผิดชอบ ที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการกระทำตามระเบียบของทางโรงเรียนโดยเสนอแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลำดับแนวทางสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเผยแพร่ความรู้และประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองโดยเสียงตามสายนำบุคคลที่มีผลงานและแบบอย่างที่ดีมาเผยแพร่ และอภิปรายถึงประโยชน์และโทษของการปฏิบัติ ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา

เกษรา เฌงาม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการและร่วมมือด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) ที่เรียนเรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรณี ทองทับ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความรับผิดชอบต่อเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการเรียนแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อดีขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ มีความรับผิดชอบต่อเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สันติ นิลหมื่นไวย (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย โรงเรียนหนองแวงบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าก่อนการพัฒนางานเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ขาดระบบการกำกับ ติดตาม และการประสานงานระหว่างบุคคลภายในและภายนอก หลังจากดำเนินการพัฒนาผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู อาจารย์ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจงานปกครองมากขึ้น มีมาตรการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

สมพัทธ์ ทุมมากรณ์ (2546 : 89 - 94) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรนักเรียน ด้านการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการจัดกิจกรรมสอดแทรกขณะทำการสอน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมจัดป้ายนิเทศทำให้ความมีวินัยของนักเรียนใน

ด้านการไม่ตรงเวลา การแต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียนการไม่เข้าร่วมกิจกรรมและการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบในการเข้าแถวเคารพธงชาติลดน้อยลงตามลำดับจนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

อดุลศักดิ์ ทองดี (2546 : 99-105) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในด้านการแต่งกายของนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า การใช้ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมรับนักเรียนหน้าโรงเรียน กิจกรรมโฮมรูมกิจกรรมที่ช่วยน้องในการแต่งกาย และกิจกรรมประกวดนักเรียนตัวอย่าง นักเรียนแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มีเครื่องแต่งครบชุด แต่งกายสะอาดมากขึ้น

โสภาส ยติกร (2547 : 89- 99) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้กิจกรรมศิษย์พิชิต 3 (ส-สะอาด) กิจกรรมประกวดระเบียบแถว กิจกรรมประกวดมารยาทไทย ทำให้นักเรียนด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านการแสดงความเคารพมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยสรุปการสร้างเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน หากต้องการนำไปใช้ต้องมีการปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการให้เหมาะสมโดยมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ที่สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของครูโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของนักเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างเสริมการมีวินัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเองดียิ่งขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

ซุนิค (Zunick. 1963 : 497-499) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กที่มีมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมศึกษาระดับต่ำ และฐานะทางสังคมระดับปานกลางเพื่อต้องการทราบว่า การรับรู้ของเด็กในด้านความรับผิดชอบนั้นแปรไปตามระดับชั้นของสังคมหรือไม่ โดยใช้ A Children-Responsibility Inventory เป็นเครื่องมือวัดซึ่งประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อใช้เด็กจำนวน 500 คน ในรัฐแคนซัส สหรัฐอเมริกา เป็นผู้ตอบผลการศึกษา ครั้งนี้ พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมปานกลาง มีการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบไว้เร็วกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับต่ำ

บูล (Bull. 1998 : 699-A) ได้ศึกษาโดยการเน้นการบริหารของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนักเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียนการแก้ไขปัญหาของนักเรียนและการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนต้องจัดกลไกในการบริหารเพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิดแต่เป็นการส่งเสริมช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเอง และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ชีพาร์ต (Shepard. 1999 : 52) ได้พัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในเกรด 3 , 4 และ 5 จำนวน 128 คน และ 28 คน ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในโรงเรียนที่แอตแลนติกตอนกลาง เพื่อความสมบูรณ์ในการปฏิบัติการบ้านประจำวันที่ได้รับมอบหมาย โดยการใช้รูปแบบวิธีการหาข้อสรุป 9 วิธี เพื่อช่วยการทำการบ้านให้เสร็จสมบูรณ์ การวิเคราะห์ในด้านระดับคะแนนและความคิดเห็นของครู แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ผ่านวิธีการดังกล่าวได้รับคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 วิชา และได้รับคำวิจารณ์ด้านบวกในสมุดรายงานประจำตัว และผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ทักเกอร์ (Tucker. 1999 : 2270-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเฉพาะของครูกับวินัยนักเรียน และได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของครูเกี่ยวกับการควบคุมนักเรียนกับบรรยากาศของโรงเรียน โดยใช้คำถามจำเพาะ 6 ข้อ ถามครู จำนวน 175 คนและจำนวนนักเรียนจำนวน 3,000 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 โรง ในเขตชานเมืองในเขตเทศบาลมหานครมิชิแกน แล้วสุ่มให้นักเรียน จำนวน 570 คน ตอบแบบสอบถามพฤติกรรม การควบคุมนักเรียนสำหรับครู จำนวน 114 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูชายกับครูหญิงมีคะแนนแตกต่างกันจากแบบวัดอุดมการณ์การควบคุมนักเรียน และมีจำนวนนักเรียนที่ถูกส่งตัวไปรับการพิจารณาทางวินัย ครูชายยอมรับอุดมการณ์การดูแลนักเรียนมากกว่าครูหญิง และครูชายส่งตัวนักเรียนต่อไปรับการพิจารณาทางวินัยมากกว่าครูหญิง ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังกล่าวมีคะแนนอุดมการณ์ควบคุมนักเรียนมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารไม่สามารถแบ่งแยกอย่างชัดเจนในการจัดการอันดับครูที่มีปัญหาด้านวินัย

โคล (Cole. 2000 : 3850 – A) ได้ทำการศึกษาศึกษาการรับรู้ของครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐจอร์เจีย เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจริงและหน้าที่ที่ควรจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลวินัยนักเรียน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามมี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นหน้าที่ควรรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนที่ 2 เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่ควรจะมีมอบหมายให้กับผู้ช่วยครูใหญ่ ผลการศึกษาพบว่ามีเพียง 4 บทบาท จริงที่มอบหมายให้เท่านั้น ที่ครูและผู้ช่วยครูใหญ่รับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนรวมตัวเป็นกลุ่มก่อความวุ่นวาย ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้มาเยี่ยมเยียนอาคารเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน และประสานงานกับทีมงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมนักเรียน ส่วนในด้านภาระงานที่ควรมอบหมายให้ผู้ช่วยครูใหญ่ พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีการรับรู้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สร้างสภาพบรรยากาศของโรงเรียนให้นักเรียนมีความรู้สึกทางบวกและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพรวบรวมรายงานเกี่ยวกับปัญหาด้านวินัยของวินัย ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานสำหรับผู้มาเยี่ยมเยียนสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียน และเลือกบริหารจัดการงบประมาณสำหรับการกำกับดูแลวินัยของนักเรียน

แอกซอย (Aksoy. 2000 : 473- A) ได้ศึกษาการจัดห้องเรียน และวินัยนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่กรุงอังการา ประเทศตุรกี โดยอาศัยข้อมูลจากครูในการจัดห้องเรียนและศึกษาปัญหาพฤติกรรมด้านวินัยนักเรียน โดยการสุ่มจากครูประถม จำนวน 400 คน จากจำนวนครูทั้งหมด 17,975 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัญหาด้านวินัยนักเรียนที่เกิดขึ้นมีบ่อยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ การพูดคุยโดยไม่ได้รับอนุญาต การทะเลาะวิวาท และการปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของครู โดยมีสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน 5 สาเหตุ ได้แก่ ปัญหาด้านครอบครัว ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของลูกหลาน ผู้ปกครองมีเจตคติเชิงลบต่อเด็ก ผลกระทบรุนแรงที่แสดงจากโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ อีก ปัญหาความแออัดของห้องเรียน วิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนที่ใช้กันมากที่สุด คือ การเรียกนักเรียนมาพบหลังเลิกเรียน การตักเตือนนักเรียนด้านภาษากาย การควบคุมความตั้งใจในการเรียนของนักเรียน ขอร้องให้นักเรียนหยุดพฤติกรรมที่แสดง出不เหมาะสม และการคุยกับนักเรียนตามลำพังทันทีหลังจากนักเรียนมีปัญหาด้านวินัย การลงโทษด้วยการเขียนตีมีผลทางลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และเป็นผลลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ส่วนการทดสอบสถิติพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษา และระดับชั้นเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านวินัยดังกล่าว

จากการศึกษาผลการวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบนั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีความสำคัญและสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตัวบุคคลได้โดยการเริ่มฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็กและพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิธีการเพื่อฝึกพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ในตนเองของเด็กในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพขึ้นโดยใช้เทคนิค กิจกรรมซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญ ที่จะฝึกความรับผิดชอบให้กับเด็กและบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง คือครูควรที่จะเข้าใจธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กช่วยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ดีงาม และค่อย ๆ ปลุกฝังความรับผิดชอบ โดยจัดประสบการณ์ หรือ กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งครูควรเปิดโอกาสให้เด็กรับผิดชอบตามสมควรไม่เกินความสามารถของเด็ก

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

6.1 ความหมายของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 172) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนและประสบการณ์ และแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจที่แสดงความพร้อมที่จะเข้าหาเมื่อ

เกิดความรู้สึกชอบเรียกว่า เจตคติที่ดี หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดี

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530 : 184) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง การลงความเห็นของความรู้สึก จากที่ได้รับรู้ว่า สิ่งใด คนใด สถานการณ์ใด สถาบันใด ตัวใด ดีหรือไม่ดี เพียงใด

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531 : 2) สรุปไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง หรือการมีอคติของบุคคลในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา

ร็อบบิน (Robbin. 1993 : 177) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การประเมินสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ เกี่ยวกับวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง

เฮร์เจนฮาร์น (Hergenhahn. 1994 : 210) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลในการตอบสนองต่อวัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ ในทางใดทางหนึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่ เป็นผลมาจากความรู้

เลฟตัน (Lefton. 1997 : 614) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง รูปแบบของความรู้สึก ความเชื่อ ความโน้มเอียง ของพฤติกรรมต่อบุคคลอื่น ความคิดหรือวัตถุ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือค่านิยมของบุคคลที่เกิดจาก ความคิดและการรับรู้ประสบการณ์ ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ตามทิศทางของเจตคติ โดยสามารถสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออก คือ ถ้ามีเจตคติ ทางบวกจะมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะพึงพอใจ ชอบ เห็นด้วย ยินยอมปฏิบัติ แต่ถ้ามีเจตคติทางลบจะมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะไม่สนใจ ไม่พึงใจ ไม่เห็นด้วย เกลียด หรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งนั้น และเจตคติที่เป็นกลาง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ และไม่เกลียด

6.2 ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ

6.2.1 ลักษณะของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 240) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผลจากสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและความเข้าใจ ซึ่งจะมีทั้งทางบวกและลบ

3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าจะมีมาตั้งแต่กำเนิด หรือเป็นผลมาจากโครงสร้างภายในตัวบุคคล หรืออุณหภูมิกาย

4. เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม

5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

6. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2533 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของเจตคติสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของบุคคลที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายใน เราจะสังเกตได้ว่าบุคคลมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา

4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน มีที่มาซับซ้อน เพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการ เช่น ประสบการณ์การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้

5. เจตคติเกิดจากการเลียนแบบ สามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้

6. ทิศทางของเจตคติ มี 2 ทิศทาง คือ สนับสนุนหรือต่อต้านและปริมาณของเจตคติมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง เจตคติของบุคคลแต่ละคนจะมีความรุนแรงต่างกัน

7. เจตคติอาจเกิดขึ้นมาจากความมีจิตสำนึก หรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้

8. เจตคติมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร กว่าบุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ต้องใช้เวลาาน ใช้ความคิดลึกซึ้ง พิจารณาละเอียดรอบคอบแล้วจึงเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น เจตคติอาจเกิดเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว

9. บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกัน แตกต่างกันได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 67 – 68) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์สิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว บุคคล การอบรมเลี้ยงดูการเรียนรู้ วัฒนธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่ามีประสบการณ์ที่เหมือนกันก็อาจมีเจตคติที่แตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น
2. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อน
3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือ ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าประเมินว่า ชอบ พอใจ หรือเห็นด้วย ก็คือ เป็นไปในทิศทาง ที่ดีถ้าประเมินออกมาในทางที่ไม่ชอบไม่พอใจก็คือเป็นไปในทิศทางที่ไม่ดี
4. เจตคติมีความเข้ม คือ มีปริมาณน้อยในความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือ ไม่เห็นด้วยอย่างมากก็คือ ความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปในทิศทางหนึ่ง
5. เจตคติมีความคงทนที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก
6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมทางจิตใจถ้าไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้นเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออกเมื่อถูกกระตุ้น
7. เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงจะมีการตอบสนองขึ้น ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกนั้นก็ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

6.2.2 องค์ประกอบของเจตคติ

สุนีย์ วีรดากกร (2524 : 148-149) อธิบายองค์ประกอบของเจตคติว่ามี ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือว่าสิ่งใดดี มักจะมีเจตคติต่อสิ่งนั้นตรงกันข้ามหากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (feeling component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วยคือ หากบุคคลมีความรู้สึกรักหรือชอบพอนในบุคคลในหรือสิ่งใดก็จะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้สึกเกลียดโกรธต่อบุคคลหรือสิ่งใด ก็จะทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรม (action tendency component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้ อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้และความรู้สึกที่มีอยู่เกี่ยวกับวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั่นเอง

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 147) ได้สรุปเจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ (Cognitive Component) บุคคลใดจะมีเจตคติต่อสิ่งใด ๆ ได้บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้นก่อน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสรุปเป็นความเชื่อ

2. ความรู้สึก (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หลังจากรู้และเข้าใจสิ่งนั้นแล้ว ก็จะสรุปเป็นความเห็นในรูปการประเมินว่าพอใจ ลำคัญ ดี เลว เท่ากับเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

3. ความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ (Action Tendency Component) เป็นองค์ประกอบท้ายสุดที่รวมตัวมาจากความรู้ และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางสนับสนุนคล้อยตามหรือขัดแย้งตามความรู้สึกหรือความรู้สึกที่เป็นพื้นฐานนั้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเกิดเจตคติ ได้แก่ สติปัญญา ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยองค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่อย่างไรก็ดีเจตคติที่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญาเสมอ

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน

ธีรนาถ นามประเทือง (2545 : 85) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เรื่องการคูณ การหารประชากรที่ใช้ คือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 22 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่อง การคูณการหาร โดยใช้เครื่องมือแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์ (2544 : 89) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา ในการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทักษะการวิเคราะห์และเจตคติต่อความรักชาติของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การศึกษา 2544 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจำนวน 100 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 50

คน ระยะเวลาในการทดลองการจัดการเรียนรู้ 13 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์และแบบวัดเจตคติต่อความรักชาติ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้แบบซิปปา เพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ และเจตคติต่อความรักชาติหลังการทดลองสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิรพันธ์ บุญเรือน (2544 : 98) ศึกษาผลการเรียนรู้แบบซิปปา ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอานวยศิลป์ จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 28 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่าย กลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้แบบปกติ ได้ดำเนินการสอนตามแผนที่สร้างขึ้น 2 กลุ่ม ใช้เวลา 16 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนซิปปา ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนแบบเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเจตคติทางการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนแบบซิปปา เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉัตรชัย บันชาติ (2545 : 79) ศึกษา เรื่องเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เครื่องมือ ใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีผลการเรียนได้ระดับคะแนน 0-2 ศึกษาจำนวน 252 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดเจตคติที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอด ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมี เจตคติต่อวิชาสังคมด้านความรู้หรือความเชื่ออยู่ในระดับค่อนข้างดี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาสาระที่หลากหลายเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย
4. แบบแผนการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ โรงเรียนวิสุทธิศ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ โรงเรียนบ้านบางกะปิและโรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 6 โดยเป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 โรงเรียนและสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 236 คน โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sample) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งกลุ่มประชากรตามโรงเรียนได้ดังนี้

- (1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 44

คน

- (2) โรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 27 คน

- (3) โรงเรียนบ้านบางกะปิ จำนวน 40 คน
- (4) โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จำนวน 45 คน
- (5) โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 44 คน
- (6) โรงเรียนมัธยมนาคนาวามมัธยมอุปถัมภ์ จำนวน 36 คน

โดยวิธีการสุ่ม ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นทางด้านเทคโนโลยี และมีความพร้อมด้านห้องปฏิบัติการอินเทอร์เน็ต มีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีศักยภาพมากเพียงพอที่จะทำการทดลอง และนักเรียนมีพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ที่ดี

2. กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ละ 3 คาบๆ ละ 50 นาที รวมเวลา 15 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระการเรียนรู้ที่ 2: หน้าที่และพลเมือง เรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

3. กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย

กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย หมายถึง การนำเสนอกิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมการบ้าน กิจกรรมกระดานเสวนา กิจกรรมแบบฝึกหัด ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระและสะดวก จากสถานที่ใด เวลาใดก็ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดหรือกำกับไว้ในกิจกรรม โดยอาศัยเครื่องมือการจัดการเรียนรู้จาก Moodle

3.1 กิจกรรมเนื้อหา หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนอ่านบทเรียนในหน่วยการเรียนรู้ จากไฟล์ pdf ,ไฟล์ swf ,ไฟล์ flv หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร)

3.2 กิจกรรมแบบฝึกหัด หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนสร้างแบบฝึกหัด สำหรับให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งในช่วงเวลาที่กำหนด (กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยด้านความเอาใจใส่ต่อการเรียน ด้านความขยันหมั่นเพียร และด้านความตรงต่อเวลา)

3.3 กิจกรรมการบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนทำการบ้านส่งด้วยวิธีการอัปโหลดไฟล์ทางออนไลน์ โดยมีการกำหนดระยะเวลาส่งที่ชัดเจน ประมาณ 1-3 วัน ผู้สอนเป็นผู้ประเมินงานและให้คะแนน(กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยด้านความเอาใจใส่ต่อการเรียน ด้านความขยันหมั่นเพียร และด้านความตรงต่อเวลา)

3.4 กิจกรรมกระดานเสวนา หมายถึง กิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น โดยเปิดกระดานเสวนา ตั้งกระทู้ อ่านกระทู้ ตอบกระทู้ ที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเรียน โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งในช่วงเวลาที่กำหนด (กิจกรรมส่งเสริมความมีวินัยด้านความเอาใจใส่ต่อการเรียน ด้านความขยันหมั่นเพียร และ ด้านความตรงต่อเวลา)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

1. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียนจากเว็บ <http://lmspsm.swu.ac.th> ใช้ username และ password : ตามที่แนบในคู่มือการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายสำหรับครู
2. เลือกประเภทรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
เลือกสาระการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่และพลเมือง : หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1
 - ครูให้นักเรียนทุกคนค้นหาข้อมูล ข่าว ทาง INTERNET ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมาคนละ 3 ข่าว พร้อมทั้งอธิบายหลักการและลักษณะของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับข่าวที่นักเรียนนำมาส่งเป็นไฟล์ WORD (ส่งผ่านระบบเครือข่าย) เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ /นอกห้องเรียนครู
 - ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ "เรื่องประชาธิปไตย" จากบทเรียนทางเครือข่าย

*หมายเหตุ

1. การส่งการบ้านออนไลน์ให้แต่ละโรงเรียนกำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดตามตารางเรียนของแต่ละโรงเรียนโดยมีกำหนด 3 วัน

4.แบบแผนการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

ตาราง แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- เมื่อ E แทน กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง (Experimental Group)
 T₁ แทน การทดสอบวัดกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest)
 T₂ แทน การทดสอบวัดกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Pretest)
 X แทน การจัดกระทำ (การเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (Treatment)

5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
3. แบบแบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย
4. แบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเว็บไซต์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้ซอฟต์แวร์ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ Moodle ที่มีโมดูลความมีวินัย ระบบ Video Stemming โปรแกรมเสริม (Module Plug-in) สนับสนุนการทำงานของ Moodle ในการนำเสนอเนื้อหา การวัดและประเมินผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมและปลูกฝังความมีวินัย และเจตคติ ระยะเวลาสำหรับการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 คาบเรียน โดยมีขั้นตอนของการสร้างและจัดกิจกรรมดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย
2. สร้างกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนดไว้

ไว้

3. นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย พร้อมจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความชัดเจนของข้อความ โดยกำหนดระดับการให้คะแนนสำหรับแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง	เหมาะสม
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าเหมาะสมหรือไม่
คะแนน -1	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

นำแบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence (IOC)) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

4. นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย พร้อมจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา อีก 5 ท่าน เพื่อประเมินเว็บเพจในด้านลักษณะตามประเภทของสื่อเว็บ การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ มาตรฐานทางด้านเทคนิคของสื่อเว็บ มาตรฐานการออกสื่อเว็บตลอดจนข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกำหนดระดับการให้คะแนนสำหรับแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ค่าระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าระดับ	4	หมายถึง	มาก
ค่าระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ค่าระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

เมื่อได้ผลคะแนนจากแบบประเมินแล้ว ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมคะแนนของข้อคำถามทุกข้อแล้วหารด้วยจำนวนข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คะแนนค่าเฉลี่ยที่ได้ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป โดยพิจารณาแบ่งระดับความพึงพอใจทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาเกี่ยวกับเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่า ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

5. หาประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม โดยใช้เกณฑ์หาประสิทธิภาพ 80/80 ดังนี้ (เสานีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528) โดยที่

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้คือเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัด/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวผู้เรียนทำแบบวัดหลังเรียนและ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

5.1 นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสาขาวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมจำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาหาแนวโน้มประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมหลังจากที่นักเรียนเรียนในแต่ละเนื้อหาแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_1) และเมื่อนักเรียนเรียนจบทุกบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนซึ่งนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_2)

5.3 นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมหลังจากที่นักเรียนเรียนในแต่ละเนื้อหาแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_1) และเมื่อนักเรียนเรียนจบทุกบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนซึ่งนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_2)

6. นำผลศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลและแนวทางในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมีการดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผล

2.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบโดยแบ่งพฤติกรรมการวัด 4 ด้านได้แก่ ความรู้ - ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การสังเคราะห์

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีสัดส่วนจำนวนข้อในแต่ละจุดประสงค์ตรงตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรจำนวน 70 ข้อ

2.4 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.4.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถามตัวเลือกภาษาที่ใช้โดยพิจารณาจากข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.4.2 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม แล้ว จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของข้อสอบ

2.4.3 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว มาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจสอบคะแนนเรียบร้อยแล้ว นำมาเรียงค่าคะแนนจากสูงไปหาต่ำ ตัดกลุ่มสูงโดยใช้สัดส่วน 27% แล้วแยกกระดาษคำตอบเป็น 2 ชุดกลุ่มสูง 1 ชุดกลุ่มต่ำ 1 ชุด แล้ววิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

2.4.3.1 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ ฟาน

2.4.3.2 คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และ

มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 50 ข้อ แบบทดสอบมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.21-0.78 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 – 0.70

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ที่คัดเลือกไว้ จำนวน 50 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องนี้มาแล้ว และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (KuderRichardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 123) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสิทธิภาพไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาวัฒนธรรม

1. สิทธิเสรีภาพในข้อใดที่เป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของมนุษย์

- ก. สิทธิเสรีภาพในร่างกายและชีวิต
- ข. สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- ค. สิทธิเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่
- ง. สิทธิเสรีภาพทางการเมืองการปกครอง

3. แบบวัดความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย

แบบวัดความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายโดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

3.2 สร้างแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนดไว้

3.3 นำแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายที่สร้างขึ้น พร้อมจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความชัดเจนของข้อความ โดยกำหนดระดับการให้คะแนนสำหรับแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง	ใช้ได้
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าใช้ได้หรือไม่
คะแนน -1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

3.4 นำแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence (IOC)) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

4. แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายโดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

4.2 สร้างแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนดไว้

4.3 นำแบบแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายที่สร้างขึ้น พร้อมจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่กำหนด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความชัดเจนของข้อความ โดยกำหนดระดับการให้คะแนนสำหรับแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง	ใช้ได้
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าใช้ได้หรือไม่
คะแนน -1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

4.4 นำแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence (IOC)) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. สุ่มนักเรียนเข้ากลุ่มทดลอง โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มา 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 44 คน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ โรงเรียนวิสุทธิศ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ โรงเรียนบ้านบางกะปิและโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์

2. แนะนำวิธีการและบทบาทของนักเรียนในการเรียนการสอน

3. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความมีวินัย แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน
4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้บนเครือข่าย เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง
5. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแล้ว ทำการทดสอบหลังการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความมีวินัย
6. วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
7. ตรวจผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดความมีวินัย และเจตคติของนักเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

7. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย t-test Dependent Sample
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความมีวินัย และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย t-test Dependent Sample

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

1.3 หาค่าความแปรปรวน จากสูตร

$$S_2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S_2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดความมีวินัย และ เจตคติ โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบทดสอบวัดความมีวินัย และ เจตคติ ข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ เทคนิค 27% ของ จุง เดร์ ฟาน

$$P = \frac{R}{n}$$

เมื่อ	P แทน	ค่าความยากง่าย
	R แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	n แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

$$r = \frac{R_U - R_L}{\frac{n}{2}}$$

เมื่อ	r แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	n แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความมีวินัย และ เจตคติ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน

$$r_{ii} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{ii}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อของคนที่ทำถูกและคน
ทั้งหมด	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.4 หาค่าประสิทธิภาพของเว็บเพจ รายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้สูตร E_1 / E_2

$$E_1 = \frac{\sum X}{\frac{n}{A}} \times 100 \quad \text{และ} \quad E_2 = \frac{\sum F}{\frac{n}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในเว็บเพจคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือประกอบกิจกรรม
	ΣX	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดหรือการประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน
	ΣF	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือการประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและหรือกิจกรรมการเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียนและหรือกิจกรรมหลังเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 , 2 และ 3 เพื่อหาความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความมีวินัย และเจตคติวิเคราะห์ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Sample

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	ΣD^2	แทน	ผลรวมยกกำลังของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอนผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้ คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t – distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1) ผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายด้านเนื้อหา ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม และประเมินความคิดเห็นด้านสื่อเว็บ การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ มาตรฐานทางเทคนิคโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผลการประเมินแสดงในตารางที่ 3 และ 4

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (เฉลี่ย)	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา		
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	เหมาะสม
1.2 ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	1.00	เหมาะสม
1.3 เนื้อหามีความถูกต้องอธิบายอย่างชัดเจน	1.00	เหมาะสม
1.4 การนำเสนอเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	1.00	เหมาะสม
1.5 ลำดับชั้นของเนื้อหามีความเหมาะสม	1.00	เหมาะสม
2. ด้านวิธีการสอน		
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	1.00	เหมาะสม
2.2 ลำดับชั้นของวิธีการสอนมีความเหมาะสม	1.00	เหมาะสม
2.3 กิจกรรมและวิธีการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน	1.00	เหมาะสม
2.4 ระยะเวลากิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสม	1.00	เหมาะสม
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	1.00	เหมาะสม

จากตาราง 1 สรุปได้ว่าผลการการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำไปใช้

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นด้านสื่อเว็บ การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ มาตรฐานทางเทคนิค โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	ระดับความคิดเห็น
1. การจัดรูปแบบของเว็บเพจรายวิชา		
1.1 ดึงดูดความสนใจ	4.2	มาก
1.2 การใช้สีประกอบ	4.2	มาก
1.3 การออกแบบหน้าจอ	4.2	มาก
1.4 การจัดวางเนื้อหาบทเรียน	4.6	มากที่สุด
1.5 การจัดวางเมนูต่างๆ	4.6	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้		
2.1 ความเหมาะสมของสีตัวอักษร	4.8	มากที่สุด
2.2 ความเหมาะสมของแบบตัวอักษร	4.7	มากที่สุด
2.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.5	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของภาพ		
3.1 ความเหมาะสมของภาพในด้านการสื่อความหมาย	4.6	มากที่สุด
3.2 ความเหมาะสมของขนาดภาพ	4.6	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของเว็บเพจรายวิชา		
4.1 ระบบการลงชื่อเข้าใช้งาน (login)	5.0	มากที่สุด
4.2 ระบบการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	4.8	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนและงานที่มอบหมาย	4.8	มากที่สุด
4.4 ความรวดเร็วในการแสดงผล	4.8	มากที่สุด
5. การปฏิสัมพันธ์		
5.1 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.2	มาก
5.2 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	4.4	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.57	มากที่สุด

จากตาราง 2 เห็นได้ว่าความเหมาะสมขององค์ประกอบในด้านสื่อเว็บ การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ มาตรฐานทางเทคนิค โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบในด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด $\bar{X} = 4.57$ (ใช้เกณฑ์คำนวณค่าเฉลี่ยได้ตั้งแต่ 3.51 คะแนนขึ้นไปถือว่าใช้ได้)

4.2) ผลการหาประสิทธิภาพของของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.2.1) ครั้งที่ 1 นักกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) เพื่อทดสอบคุณภาพเบื้องต้น และเมื่อนักเรียนเรียนจบทุกบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนซึ่งนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_2) ซึ่งได้ค่า E_1/E_2 คือ 80.29/81.51

ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสาขาวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม จำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการทดลองขั้นต่อไป

ตาราง 3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม จากการทดลองครั้งที่ 1

ครั้งที่	แบบฝึกหัด		แบบทดสอบ		ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	คะแนนเต็ม	E_1	คะแนนเต็ม	E_2	
1	100	80.29	100	81.51	80.29/81.51

4.2.2) ครั้งที่ 2 นักกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม หลังจากที่นักเรียนเรียนในแต่ละเนื้อหาแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_1) และเมื่อนักเรียนเรียนจบทุกบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนซึ่งนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_2) ซึ่งได้ค่า E_1/E_2 คือ 80.15/81.75

ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งที่ 2 ดังตาราง

ตาราง 4 แสดงผลการหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการทดลองครั้งที่ 2

ครั้งที่	แบบฝึกหัด		แบบทดสอบ		ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	คะแนนเต็ม	E_1	คะแนนเต็ม	E_2	
2	100	80.15	100	81.75	80.15/81.75

1.2.3) ครั้งที่ 3 นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาคณิตศาสตร์หลังจากที่นักเรียนเรียนในแต่ละเนื้อหาแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดระหว่างเรียนเพื่อนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_1) และเมื่อนักเรียนเรียนจบทุกบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนซึ่งนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E_2) ซึ่งได้ค่า E_1/E_2 คือ 80.89/81.54

ซึ่งในแต่ละคาบเรียนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและผู้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งที่ 3 ดังตาราง

ตาราง 5 แสดงผลการหาประสิทธิภาพเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการทดลองครั้งที่ 3

ครั้งที่	แบบฝึกหัด		แบบทดสอบ		ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	คะแนนเต็ม	E_1	คะแนนเต็ม	E_2	
3	100	80.89	100	81.54	80.89/81.54

1.2.4) นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้คุณภาพไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 236 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ โดยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ t – test for Dependent Samples ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย

โรงเรียน	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
สาธิต มศว ประสานมิตร	ก่อนเรียน	44	28.30	8.18	2.81*	.01
	หลังเรียน	44	32.30	5.92		
มัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	ก่อนเรียน	36	18.08	10.54	1.51	.14
	หลังเรียน	36	21.31	9.20		
มัธยมบ้านบางกะปิ	ก่อนเรียน	40	20.70	10.39	2.18*	.04
	หลังเรียน	40	25.50	8.58		
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ก่อนเรียน	44	21.45	7.25	2.16*	.04
	หลังเรียน	44	24.20	4.99		
วิสุทธิศ	ก่อนเรียน	27	16.81	6.48	.79	.44
	หลังเรียน	27	18.15	6.84		
ประชานิเวศน์	ก่อนเรียน	45	23.00	10.27	.91	.37
	หลังเรียน	45	25.09	12.09		
รวม	ก่อนเรียน	236	21.85	9.70	4.04**	.00
	หลังเรียน	236	24.97	9.27		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่3 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ $t - test$ for Dependent Samples แสดงผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้าน ผลปรากฏดังตาราง 8 - 11

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัย โดยภาพรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

โรงเรียน	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
สาธิต มศว ประสานมิตร	ก่อนเรียน	44	3.11	.26	.12	.90
	หลังเรียน	44	3.10	.11		
มัธยมขนาดนาหวาอุปถัมภ์	ก่อนเรียน	36	3.15	.21	1.06	.30
	หลังเรียน	36	3.20	.18		
มัธยมบ้านบางกะปิ	ก่อนเรียน	40	3.14	.22	.47	.46
	หลังเรียน	40	3.10	.25		
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ก่อนเรียน	44	3.14	.32	.39	.70
	หลังเรียน	44	3.11	.24		
วิสุทธิศ	ก่อนเรียน	27	2.95	.73	1.97	.06
	หลังเรียน	27	3.20	.41		
ประชานิเวศน์	ก่อนเรียน	45	3.15	.31	.18	.86
	หลังเรียน	45	3.14	.22		
รวม	ก่อนเรียน	236	3.12	.35	.87	.39
	หลังเรียน	236	3.14	.24		

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัย สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีวินัยเป็นรายด้าน ได้ผลดังแสดงในตาราง 8 – 10

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย

โรงเรียน	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
สาธิต มศว ประสานมิตร	ก่อนเรียน	44	3.26	.41	2.36*	.02
	หลังเรียน	44	3.10	.19		
มัธยมมนาคนาวาอุปถัมภ์	ก่อนเรียน	36	3.13	.30	.53	.60
	หลังเรียน	36	3.10	.22		
มัธยมบ้านบางกะปิ	ก่อนเรียน	40	3.06	.24	2.51*	.02
	หลังเรียน	40	3.23	.38		
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ก่อนเรียน	44	3.16	.36	.38	.71
	หลังเรียน	44	3.13	.25		
วิสุทธิ	ก่อนเรียน	27	2.98	.80	1.51	.14
	หลังเรียน	27	3.19	.36		
ประชานิเวศน์	ก่อนเรียน	45	3.22	.37	1.89	.07
	หลังเรียน	45	3.10	.30		
รวม	ก่อนเรียน	236	3.11	.26	2.10*	.04
	หลังเรียน	236	3.18	.44		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร และโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิมีความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย

โรงเรียน	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
สาธิต มศว ประสานมิตร	ก่อนเรียน	44	3.05	.31	1.98	.05
	หลังเรียน	44	3.15	.19		
มัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	ก่อนเรียน	36	3.17	.24	1.44	.16
	หลังเรียน	36	3.24	.20		
มัธยมบ้านบางกะปิ	ก่อนเรียน	40	3.08	.34	1.43	.16
	หลังเรียน	40	3.17	.38		
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ก่อนเรียน	44	3.11	.33	.90	.38
	หลังเรียน	44	3.06	.27		
วิสุทธิศ	ก่อนเรียน	27	2.83	.74	2.72*	.01
	หลังเรียน	27	3.21	.52		
ประชานิเวศน์	ก่อนเรียน	45	3.11	.32	1.67	.10
	หลังเรียน	45	3.22	.29		
รวม	ก่อนเรียน	236	3.07	.39	3.48**	.00
	หลังเรียน	236	3.17	.32		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวิสุทธิศาสน์มีความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

โรงเรียน	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
สาธิต มศว ประสานมิตร	ก่อนเรียน	44	3.02	.31	.55	.58
	หลังเรียน	44	3.05	.24		
มัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	ก่อนเรียน	36	3.16	.39	1.26	.22
	หลังเรียน	36	3.25	.25		
มัธยมบ้านบางกะปิ	ก่อนเรียน	40	3.11	.36	.40	.69
	หลังเรียน	40	3.08	.30		
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ก่อนเรียน	44	3.14	.37	.11	.92
	หลังเรียน	44	3.15	.32		
วิสุทธิศ	ก่อนเรียน	27	3.05	.84	1.06	.30
	หลังเรียน	27	3.20	.42		
ประชานิเวศน์	ก่อนเรียน	45	3.13	.33	.37	.71
	หลังเรียน	45	3.11	.28		
รวม	ก่อนเรียน	236	3.10	.44	.94	.35
	หลังเรียน	236	3.13	.30		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำคะแนนการวัดเจตคติหลังการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายมาดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลปรากฏดังตาราง 11 – 17

ตาราง 11 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียน	เจตคติ	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย
สาธิต มศว ประสานมิตร	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.51	.32	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.51	.32	ดี
	โดยรวม	3.51	.32	ดี
มัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.01	.65	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.09	.64	ดี
	โดยรวม	4.05	.63	ดี
มัธยมบ้านบางกะปิ	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.78	.85	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.88	.70	ดี
	โดยรวม	3.83	.74	ดี
มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.85	.50	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.86	.57	ดี
	โดยรวม	3.86	.52	ดี
วิสุทธิศ	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.30	.49	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.23	.44	ดี
	โดยรวม	4.27	.44	ดี
ประชานิเวศน์	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.28	.43	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.34	.40	ดี
	โดยรวม	4.31	.39	ดี
รวม	ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.93	.62	ดี
	ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.97	.59	ดี
	โดยรวม	3.95	.59	ดี

จากตาราง 11 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมทุกโรงเรียนและเมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า มีเจตคติในระดับดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชา

เมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละโรงเรียน โดยแสดงผลในรายชื่อ และรายด้าน ได้ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 12 – 14

ตาราง 12 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	4.05	.75	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ให้ง่าย สะดวก รวดเร็ว	3.89	.75	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	3.77	.57	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	3.59	.58	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	3.52	.55	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น	3.43	.55	ปานกลาง
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	3.55	.63	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	3.45	.50	ปานกลาง
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.61	.58	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	3.59	.62	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	3.61	.54	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.50	.55	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.61	.49	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.43	.50	ปานกลาง
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	3.52	.55	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.51	.32	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	3.73	.66	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	3.55	.50	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.41	.50	ปานกลาง
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	3.45	.50	ปานกลาง
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	3.50	.55	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย	3.45	.55	ปานกลาง
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	3.50	.51	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	3.43	.50	ปานกลาง
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	3.41	.54	ปานกลาง
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	3.34	.53	ปานกลาง
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	3.45	.55	ปานกลาง
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	3.52	.55	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	3.52	.55	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	3.43	.59	ปานกลาง
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	3.95	.61	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.51	.32	ดี

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึง ดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้งาน สะดวก รวดเร็ว และการเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น

ตาราง 13 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	4.14	.85	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้งาน สะดวก รวดเร็ว	3.71	1.02	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	3.91	.89	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	3.91	.74	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	4.06	.84	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนรู้มากขึ้น	4.06	.80	ดี
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	4.03	.95	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.06	.73	ดี
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.00	.84	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	3.94	.87	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	4.20	.76	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.06	.87	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.94	.91	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.06	.84	ดี
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	4.00	.91	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.01	.65	ดี

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	4.14	.73	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	4.06	.84	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.11	.87	ดี
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	4.06	.84	ดี
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	4.03	.86	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย	4.14	.81	ดี
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.00	.87	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	4.11	.83	ดี
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	4.09	.92	ดี
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.06	.84	ดี
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	4.06	.84	ดี
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.11	.80	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.06	.80	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	4.09	.98	ดี
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	4.29	.67	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.09	.64	ดี

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย

ตาราง 14 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	3.80	.99	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว	3.80	.99	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	3.65	.95	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	3.70	1.04	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	3.90	1.03	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น	3.67	1.05	ดี
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	3.80	1.04	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	3.75	1.08	ดี
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.80	.94	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	3.97	.89	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	3.67	1.02	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.73	1.04	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	3.73	.99	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	3.93	.94	ดี
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	3.82	1.04	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.78	.85	ดี

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	3.97	.97	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	3.85	1.05	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.98	.92	ดี
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	3.85	.86	ดี
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	3.88	.79	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย	3.67	.92	ดี
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	.97	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	3.85	.92	ดี
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	3.68	1.00	ดี
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	3.90	.87	ดี
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	3.85	.98	ดี
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	3.95	.78	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.03	1.03	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	3.78	.86	ดี
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	4.20	.76	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.88	.70	ดี

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และนักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย

ตาราง 15 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	3.98	.82	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว	4.14	.73	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	3.91	.74	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	3.98	.76	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	3.80	.95	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเข้าใจการเรียนรู้มากขึ้น	3.59	1.00	ดี
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	3.73	.87	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	3.82	.82	ดี
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.77	.86	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	3.98	.82	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	3.89	.75	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.84	.81	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	3.84	.71	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	3.86	.82	ดี
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	3.70	.70	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	3.85	.50	ดี

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	3.95	.89	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	3.91	.71	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.82	.79	ดี
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	3.89	.84	ดี
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	3.75	.99	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย	3.80	.93	ดี
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	3.70	.90	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	3.93	.73	ดี
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	3.66	.91	ดี
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	3.84	.68	ดี
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	3.86	.77	ดี
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	3.80	.73	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	3.77	.74	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	3.98	.93	ดี
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	4.18	.69	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	3.86	.57	ดี

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้งาน สะดวก รวดเร็ว

ตาราง 16 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิศ

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	4.44	.64	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว	4.33	.78	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	4.26	.71	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	4.19	.83	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	4.22	.80	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนรู้มากขึ้น	4.37	.74	ดี
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	4.41	.80	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.26	.66	ดี
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.44	.64	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	4.11	.97	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	4.33	.62	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.19	.83	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.26	.71	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.33	.73	ดี
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	4.41	.75	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.30	.49	ดี

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	4.22	.75	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	4.37	.74	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.26	.76	ดี
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	4.44	.70	ดี
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	4.30	.82	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย	4.37	.79	ดี
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	3.96	.94	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	4.30	.78	ดี
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	4.07	.83	ดี
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.26	.71	ดี
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	4.26	.81	ดี
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.07	1.04	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.07	.83	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	4.22	.85	ดี
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	4.33	.56	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.23	.44	ดี

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิศรัทธาธรรมาวาสมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายและเนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์

ตาราง 17 ผลการศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชานิเวศน์

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก	4.47	.66	ดี
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้งาน สะดวก รวดเร็ว	4.33	.77	ดี
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	4.42	.75	ดี
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	4.33	.74	ดี
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	4.31	.79	ดี
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น	4.22	.82	ดี
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	4.27	.81	ดี
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.16	.80	ดี
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.27	.75	ดี
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	4.31	.70	ดี
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	4.09	.76	ดี
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.22	.82	ดี
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	4.27	.72	ดี
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	4.24	.74	ดี
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	4.24	.65	ดี
ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	4.28	.43	ดี

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปล ความหมาย
1. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	4.47	.73	ดี
2. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	4.40	.72	ดี
3. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.40	.69	ดี
4. เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	4.38	.65	ดี
5. เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	4.22	.80	ดี
6. มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้มากมาย	4.20	.82	ดี
7. ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	.75	ดี
8. กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	4.44	.73	ดี
9. สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	4.36	.71	ดี
10. นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.29	.79	ดี
11. นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	4.18	.75	ดี
12. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.24	.80	ดี
13. นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	4.40	.75	ดี
14. กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	4.40	.72	ดี
15. การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	4.44	.76	ดี
ด้านเว็บเพจรายวิชา	4.34	.40	ดี

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคมมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก และมีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เครือข่ายบทสรุปของงานวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ขอบเขตการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ออนไลน์รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยม สุวิทย์เสรีอนุสรณ์ โรงเรียนวิสุทธิ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ โรงเรียนบ้านบางกะปิ และโรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 6 โดยเป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 โรงเรียนและสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 236 คน โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sample) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งกลุ่มประชากรตามโรงเรียนได้ดังนี้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 44 คน

- (1) โรงเรียนวิสุทธิ จำนวน 27 คน
- (2) โรงเรียนบ้านบางกะปิ จำนวน 40 คน
- (3) โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จำนวน 45 คน
- (4) โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 44 คน
- (5) โรงเรียนมัธยมนาคนาวามัธยมอุปถัมภ์ จำนวน 36 คน

2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ๆ ละ 3 คาบๆ ละ 50 นาที รวมเวลา 15 คาบ

2.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระการเรียนรู้ที่ 2: หน้าที่และพลเมือง เรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เรื่องพลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
3. แบบแบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย
4. แบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย

3. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมนาควาอุปกัมภ์ โรงเรียนวิสุทธิ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ โรงเรียนบ้านบางกะปิ และโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 236 คน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และหาประสิทธิภาพของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. ศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย t-test Dependent Sample
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย t-test Dependent Sample

3. วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยนำคะแนนการวัดเจตคติหลังการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายมาดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้บนเครือข่าย ผู้วิจัย ได้จัดแบ่งผลของการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก่อนทดลองและหลังทดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 2) ผลการศึกษาความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้บนเครือข่าย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3) ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้บนเครือข่าย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายละเอียดของผลการวิจัยแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก่อนทดลองและหลังทดลอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีความรู้ในการเรียนสูงขึ้น และเมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้บนเครือข่าย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวินัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่

แตกต่างกัน สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

ด้านเอาใจใส่ต่อการเรียน พิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร และโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิมีความมีวินัยด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านความขยันหมั่นเพียร พิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวิสุทธิศาสน์มีความมีวินัยด้านความขยันหมั่นเพียร สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการตรงต่อเวลา พิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าทุกโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชา

และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึง ดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก ระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และการเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคณาอุปถัมภ์มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่ายรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย

และด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และนักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสุวิทย์มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมาก 2 อันดับได้แก่ การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น และระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิศมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย และเนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชานิเวศน์มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก และมีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความมีวินัยต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ครั้งนี้ อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

1. หลังเรียนรู้อันผ่านระบบจัดการเรียนรู้นับเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบของเว็บเพจรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในกิจกรรมการเรียนรู้นับเครือข่ายนั้นได้ถูกพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียนสื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจเนื้อหาการเรียนรู้อัดแน่น มีความต่อเนื่อง และมีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย โดยมีประสิทธิภาพของเว็บเพจเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทำให้การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้นับเครือข่ายมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ Clark and Mayer (2003: อ้างถึงใน ศิริชัย นามบุรี. 2550 : 139) กล่าวว่า เหตุผลที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น เป็นเพราะในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนมีขั้นตอน ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบประเมินคุณภาพบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำมาใช้ทดลองเรียนจริง บทเรียนทั้งแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และแบบบทเรียนสำเร็จรูปอิเล็กทรอนิกส์ ออกแบบให้เนื้อหาแต่ละหัวข้อหรือความคิดรวบยอด (Concept) มีภาพประกอบที่สามารถสื่อความหมายและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทำให้นักเรียนเข้าใจและจำเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนั้นข้อดีของการจัดการเรียนรู้นับเครือข่ายในประเด็นที่ช่วยทำให้นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนของตนเองได้ เนื่องจากมีการนำเอาเทคโนโลยีไฮเปอร์มีเดีย ซึ่งมีลักษณะการเชื่อมโยงข้อมูลไม่ว่าจะเป็นในรูปของข้อความ ภาพนิ่ง เสียง กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว มาประยุกต์ใช้ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลใดก่อนหรือหลังก็ได้ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง (Self-paced Learning) เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้อัตโนมัติในด้านของลำดับการเรียนรู้ได้ ตามพื้นฐานความรู้ ความถนัด และความสนใจของตน และสามารถเลือกเรียนเนื้อหาเฉพาะบางส่วนที่ต้องการทบทวนได้โดยไม่ต้องเรียนส่วนที่เข้าใจแล้ว ทั้งทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน และกับเพื่อนๆ ได้ เนื่องจากมีเครื่องมือต่างๆ มากมาย เช่น กระดานสนทนา (chat room) กระดานแสดงความคิดเห็น (web board) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เชื่อมต่อการโต้ตอบ (interaction) ที่หลากหลาย และไม่จำกัดว่าจะต้องอยู่ในสถาบันการศึกษาเดียวกัน ทำให้เกิดรูปแบบการเรียนที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนในวงกว้างขึ้น เพราะนักเรียนจะไม่มีข้อจำกัดด้านการเดินทางมาศึกษาในเวลาใดเวลาหนึ่ง และสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงอาจจะทำให้ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นมากกว่าก่อนเรียนและสมพร สุขชะ (2545) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบของเว็บเพจเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบความรู้หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังเป็นเพราะนักเรียนได้รับการประเมินและส่งเสริมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนในองค์ประกอบด้านความเอาใจใส่ต่อการเรียนความขยันหมั่นเพียรความตรงต่อเวลาจากโมเดลความมีวินัยของระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและผลที่สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมาจากเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้บนเครือข่ายผลการศึกษาเจตคติครั้งนี้พบว่าเจตคติต่อการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีทั้งด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชา

2. หลังเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัยสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจจะเกิดจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของการเรียนรู้ด้วยตนเองในตัวแปรขั้นปีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งจากการเรียนรู้ในระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายมีการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนให้กับนักเรียนโดยมีการแจ้งคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเป็นการกระตุ้นและปลุกฝังให้นักเรียนต้องควบคุมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองส่งเสริมให้นักเรียนต้องรักษาระเบียบวินัยในการเรียนได้แก่ 1) ความเอาใจใส่ต่อการเรียน นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงานไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง ไม่ทำกิจกรรมหรืองานอื่นที่นอกเหนือจากที่ได้รับ 2) ความขยันหมั่นเพียร มีความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงาน เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 3) ความตรงต่อเวลา คือการเข้าเรียนตรงเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน และส่งงานทันตามเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 316 คน โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคมจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้มีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือด้านความรับผิดชอบ ที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการกระทำตามระเบียบของทางโรงเรียนโดยเสนอแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลำดับแนวทางสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเผยแพร่ความรู้และประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองโดยเสียงตามสายนำบุคคลที่มีผลงานและแบบอย่างที่ดีมาเผยแพร่ และอภิปรายถึงประโยชน์และโทษของการปฏิบัติ ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชุดาหารราชารุพันธ์ (2540 : 103) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีประสบการณ์ปฏิบัติงานในวิชาชีพมากจะมีการรับรู้ว่าตนเองมีความพร้อมในการเรียนรู้สูงกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

ผลการศึกษาความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้บนเครือข่ายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน พบว่า หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความมีวินัย สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

3. หลังเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งในด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชาเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายเป็นระบบที่ออกแบบโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีการนำเสนอกิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมการบ้าน กิจกรรมกระดานเสวนา กิจกรรมแบบฝึกหัด ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกครั้งตามความต้องการสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระและสะดวก จากสถานที่ใดเวลาใดก็ได้ตามระยะเวลาที่ได้กำหนดหรือกำกับไว้ในกิจกรรม อีกทั้งนักเรียนยังสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สอนได้โดยผ่านระบบออนไลน์ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้สอนมากขึ้นนอกจากนี้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีสื่อการสอนที่หลากหลายทั้งสื่อเนื้อหาและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมสอดคล้องกับยีน ภูววรรณและสมชาย นำประเสริฐชัย (2546) กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายนักเรียนสามารถเลือกเรียนอะไรก็ได้ เรียนเวลาใดก็ได้ตามความต้องการนักเรียนจะพอใจกับการเรียนรู้ที่มีความอิสระและคล่องตัว การเรียนการสอนบนเครือข่ายออนไลน์นี้จะทำให้ลดระยะเวลาการเรียนรู้ได้มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์และเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม 30-60 เปอร์เซ็นต์ สอดคล้องกับกิตติพันธ์อุดมเศรษฐ์ (2547: 5) ที่ได้เสนอแนวทางสำหรับการสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้บนเครือข่ายด้านนักเรียนไว้ว่านักเรียนจะต้องสามารถเข้ามาศึกษาบทเรียนค้นหาความรู้และข้อมูลต่างๆด้วยตนเองได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาที่มียระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถเลือกเรียนตามความยากง่ายก่อนหลังได้ตามความถนัดของแต่ละบุคคลหากมีข้อสงสัยในบทเรียนสามารถตั้งคำถามเพื่อสอบถามครูผู้สอนได้สามารถฝากคำถามหรือข้อคิดเห็นหรือนัดสนทนาระหว่างเพื่อนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้สามารถทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเช่นทำแบบฝึกหัดและส่งการบ้านได้

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การเรียนการสอนบนเครือข่าย มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากนักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ระบบ Internet จึงสามารถแก้ไขปัญหาและเรียนรู้ระบบได้อย่างรวดเร็ว

1.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย ไปใช้ จะต้องมีการปรับปรุงและประยุกต์รูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่ต้องการยึดนักเรียนเป็นสำคัญ และการเรียนการสอนบนเครือข่ายสามารถสร้างเสริมและแก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

1.3 การเรียนการสอนบนเครือข่าย ต้องอาศัยการเสริมแรงเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกเวลาเรียนและการจัดความยากง่ายของบทเรียนและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าไปใช้ระบบได้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง และครูผู้สอนก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่นในเรื่องของการตรวจแบบฝึกหัด การตอบกระทู้ กระดานข่าวเวลานักเรียนเกิดข้อสงสัยระหว่างเรียน

1.4 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน (LMS) ในส่วนของระบบอินเทอร์เน็ตจะต้องมีความเร็วที่เพียงพอสำหรับเข้าถึงข้อมูลไฟล์ขนาดใหญ่ การดาวน์โหลดข้อมูล และการโต้ตอบที่ทันต่อกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลเว็บไซต์และกิจกรรมที่ต้องเชื่อมต่อ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในข้อมูลต่างๆ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอนและการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ นักเรียน ที่เรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายในเนื้อหาอื่นๆ และในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2.3 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น ความ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการตัดสินใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2523). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวจิตวิทยา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- _____. *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑*.
กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น, 2530.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กานดา พูนลาภทวี. *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.
- กิดานันท์ มลิทอง . (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.
- กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์. (2547). *ข้อดีของโปรแกรม Moodle LMS*. (เอกสารประกอบการบรรยาย).
กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สพฐ. (อัดสำเนา)
- กฤษณี คำชาย. *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา, 2540.
- กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์. (2544). *แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา
ตอนต้นโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์*. ปรินญาณิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โกศล มีคุณ. (2533). *การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสวม
บทบาทของนักเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
- คมกริช ทักษิพา. (2540). *พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายในโรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จันทนา เดชะทัตตานนท์. (2546). *การพัฒนาบทเรียนเรื่องร่างกายของเรา ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านทางอินเทอร์เน็ต*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- จันทนา บุญยาภรณ์. (2539). การพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซ่อมเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตฐิพร ศิริตานนท์. (2542). การศึกษาผลของการประเมินด้วยพอดโฟลีโอที่มีต่อความรับผิดชอบ เจตคติต่อวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรัญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิรดา บุญอาระกุล. (2542). การนำเสนอลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิรพันธ์ บุญเรือน. (2544). ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปาที่เน้น กระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2542, มีนาคม – มิถุนายน). "การสอนผ่านเครือข่าย เวิลด์ ไวด์ เว็บ," วารสารครุศาสตร์. 27 (3) :18-28.
- _____. (2547). การออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ในระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรชัย ปันชาติ. (2545). เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลา ประเสริฐสังข์. จิตวิทยาการเรียนการสอน. จันทบุรี : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, 2542.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2520. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ชื่นทิพย์ อาริสมาน. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและ การเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนตาม แนวคอนสตรัคติวิสต์ กับการสอนด้วยสัญญาการเรียน. ปรัญญานิพนธ์ กศ.ม. (การ มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน มิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2517). *การวัดทัศนคติ. เอกสารเพื่อการอบรมวิจัยทางการศึกษา*
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. *ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบวชในพุทธศาสนาของชายไทย*
ในภาคใต้. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา วิทยาลัยครูสงขลา, สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ดวงสมร นิมครู. (2548). *การศึกษาแนวความคิดในการออกแบบเว็บเพจเพื่อพัฒนาเว็บช่วยสอน*
รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. *หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขศึกษา*
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531
- ทศพร วทานิยานนท์. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับ*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2540). *การพัฒนาระบบการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตของ*
มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราชา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธนูศักดิ์ ทองมัน. (2548). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบนเครือข่าย เรื่อง*
“เทคนิคการสร้างเตี๊ยะ” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 . สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ธีรนุช นามประเทือง. (2545). *การพัฒนาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน*
และความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ การหาร ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีระพร อูวรรณโณ. *จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ*
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- นารัตน์ สุวรรณวารี. (2543). *พฤติกรรมจริยธรรมในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ*
นักศึกษาระดับอุดมศึกษา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. *หลักการสอน. นครสวรรค์ : สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์,*
2540.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. *เทคนิคการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ :*

- สามเจริญพานิช, 2534.
- บุญเรือง เนียมหอม. (2540). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ตในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเรือน พงษ์ศศิธร. (2544). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในวิชาโครงสร้างการเรียงดับและการค้นหาข้อมูลระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม เดชชัย. (2536). เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ : การวัดและเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประสาธ อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์, 2532
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2543. เมษายน-มิถุนายน). "นิยามเว็บช่วยสอน Definition of Web-Based Instruction," วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 12(34) : 53-56.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2534.
- _____. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2539.
- ปิยบุษ พรหมศิลา. (2547). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้เรื่องระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏราชนครินทร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาวิทยาศาสตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- พจนารถ ทองคำเจริญ. (2539). สภาพ ความต้องการ และปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พรชัย จันท์อำนวยชัย. (2540). การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสถานการณ์จำลอง เรื่องการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส เพื่อการสอนซ่อมเสริมนักเรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- พรนิภา สมาชิก. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแบบบูรณาการตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กับ

- ตามแนวคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เมธิปส์, 2545.
- พรณี ชุชัย. (2538). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญกิจ.
- พรณี ชุชัยเจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : คอมแพคท์พรีน.
- พรวิจิตร ชาดิขานัญ (2544). สภาพปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของครู-อาจารย์และนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2538). การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พลศรี เวศย์อุพาร. (2543). ผลการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพราพรรณ เปลียนญ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2542.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2544). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์(ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาวนา เห็นแก้ว. (2546). ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบนเว็บ เรื่อง เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภีมวัจน์ ธรรมใจ. (2548). ผลการใช้เว็บประกอบการเรียนการสอน เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มาลินี ศิริจारी. (2545). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยบทเรียนไฮเปอร์เท็กซ์และบทเรียนสื่อประสมในวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์.

- ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ยี่น ภู่วรรณ. (2540, พฤษภาคม). "การเขียนเว็บเพจ ตอนที่ 1 มาดูตัวอย่างเว็บเพจ," *Internet Magazine* . 1(12) : 66-70.
- _____. (2544). การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.thaicai.com/articles/learning_network.html.
- ยี่น ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2548). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ Measurement And Achievement Test Construction*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2535*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- รุจโรจน์ แก้วอุไร. (2543). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายใยแมงมุม*. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2545). *หลักการออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามแนวคิดของกาเย่*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaicai.com/articles/cai4.html>.
- เรียม ศรีทอง. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- _____. (2544). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สริวัฒน์. *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2544.
- เลียง ขาดาริคุณ. (2543). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่องการชนโมเมนตัมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต*. วิชานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วรัท พฤกษาทวีกุล. (2547). *การพัฒนบทเรียนผ่านเว็บ เรื่องการสร้างเว็บเพจ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรารณา หอมจันทร์. (2542). *ผลของโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านเว็บแบบปิดและเปิด และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิชานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรารณ ตระกูลสุขชาติ. (2542). "การเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปกับ เวิลด์ ไวด์ เว็บ," *วารสาร*

- ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 28 : 18.
- วารี เกิดดำ. *เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.
- วิชาญ ใจเถิง. (2543). ผลการใช้มัลติมีเดียสอนทักษะปฏิบัติ เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการสอนเบื้องต้นสำหรับครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชุดา รัตนเพียร. (2542, มีนาคม-มิถุนายน). "การเรียนการสอนผ่านเว็บ : ทางเลือกใหม่ของเทคโนโลยีการศึกษา," *วารสารครุศาสตร์*. 27 (3) : 29-35.
- วิชุดา หารษาจารย์พันธุ์. (2540). การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมล พงษ์ปาลิต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- วิราภรณ์ พงษ์อาจารย์. (2542). การประเมินผลการเรียน . พิษณุโลก : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศศิธร บุญภาพ. (2548). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง แสงเชิงฟิสิกส์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา (ฟิสิกส์)). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. เจตคติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2531.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. สกลนคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2542.
- ศิริชัย นามบุรี. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และบทเรียนสำเร็จรูปในสภาพแวดล้อม แบบอีเลิร์นนิ่งผ่านโปรแกรม Moodle. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2554 จาก http://www.elearning108.info/sirichai/images/stories/publication/researches/2550/research_report50_อีเลิร์นนิ่ง_using_moodle.pdf
- ศิริพร ขาดยานนท์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะกับชีวิต 1(ศ101) เรื่ององค์ประกอบศิลป์ ของนักเรียนนาฏศิลป์ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. *ทัศนคติในแง่จิตวิทยาต่อผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ :

- ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2524.
- _____. (2524). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2533, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ,"วารสารการวัดผลการศึกษา. 12(24) : 53-64.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2530). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- สมพร สุขชะ. (2545). การพัฒนารูปแบบของเว็บเพจเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกัญญา เทียนพิทักษ์กุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.
- สุกัญญา เหลืองไชยยะ. (2538). การพัฒนาแบบวัดเจตคติต่อคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ คม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา บุญอยู่. (2541). ปัจจัยที่ส่งต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2539). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา.
- สุทธิรัตน์ เลิศจตุรวิทย์. (2544). ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ธีรดากร. (2524). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- _____. (2541). จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). การวัดทักษะปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เสกสรร สายสีสอด. (2544). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับสถาบันราชภัฏ*. ปริญญาโท กศ.ด. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อธิปัตย์ คลีสุนทร. (2542). *Internet & Schoolnet* กับการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/main2/article/article.htm>
- อภิรักษ์ จิตรเจริญ. (2544). *การผลิตสื่อการสอนประกอบรายวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา สายยศ. (2540). *การศึกษาเจตคติที่มีต่ออาชีพครู*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. *การทดสอบและประเมินการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.
- อุดม จำรัสพันธ์. *เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการสอนเด็กวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2541.
- อุทุมพร จามรมาน. *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : พันนี้พับลิชชิง, 2532.
- เอนก ประดิษฐ์พงษ์. (2545). *การพัฒนานบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ชีวิตและวิวัฒนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Allport, G. W. (1974). *Reading in attitude theory and measurement*. Edited by Martin Fishbein New York : John Wiley.
- Anastasi, A. *Psychological Testing*. New York : MacMillan, 1982.
- Carlson, R D, et al. 1998). *So You Want to Develop Web-base Instruction – Points to Ponder*. (Online). Available : http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML1998/de_carl.htm
- Colleen , Jones. (1996). *Designing Web-Based Instruction: Research and Rationale*. (Online). Available : <http://ccwf.cc.utexas.edu/~jone/research/empaper.htm>.
- De.Cecco, JP. (1968). *The Psychology of Learning and Instruction : Educational Psychology*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Driscoll, M. (1997, April). "Defining Internet-Based and Web-Based Training," *Performance*

- Improvement*. 36(4) : 5–9. (Online). Available : <http://www.nfe.go.th/cet/index.html>
- Gagne/ Robert M. and Leslie. Briggs. (1984). *Principle of Instructional Design*. New York : Holt, Rinehart and Winston
- Good, C.V. (1959). *Dictionary of education*. 2nd ed. New York : Mc Graw-Hill.
- Hergenhahn, B.R. (1994). *An Introduction to Theories of Personalit.*, Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- Hilgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology*. New York : Harcourt.
- Hornby, A.S. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. London : Oxford University , 1974
- Kagan, J. and Haveman. (1969). *Psychology*. New York : Harcourt Brace.
- Khan, B.H. (1997). *Web-Based Instruction*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Lefton, L. A. (1997). *Psychology*. 6 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Mehrens, Willam A. and Irvin J. Lehman. (1984). *Messlurement and Evaluation in Education and Psychology*. New York : Rinchart and Winston.
- Newcomb, T. M. (1954). *Social psychology*. New York : Dryden.
- Parson, R. (1997 A). *An Investigation into Instruction Available on the World Wide Web*. (Online). Available : <http://oise.on.ca/~rparson/define.htm>.
- _____. (1997B). *Difinition of Web-based Instrution*. (Online). Available : <http://oise.on.ca/~rparson/definition.htm>.
- _____. (1997C). *Type of the Web-based Instrution*. (Online). Available : <http://oise.on.ca/~rparson/types.htm>.
- Potter. D.J. (1998). *Evaluation Methods Used in Web-based Instruction and Online Course, Taming the Electronic Frontier*. (Online). Available : <http://mason.gmu.edu/dpotter1/djp 611.html>.
- Robbin, S. P. (1993). *Organizational Behavior*. 6 th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: ASimon of Schuster.
- Thurstone, L. (1982). *Attitude can be measured*. New York : John Wiley

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
ด้านเนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ พงศ์กล้า
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติคุณ รุ่งเรือง
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลิต สูงใหญ่
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
4. อาจารย์จริยา เวชศิลป์
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนวัดสุทธิวราราม
5. อาจารย์นันทรี พรหมมี
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

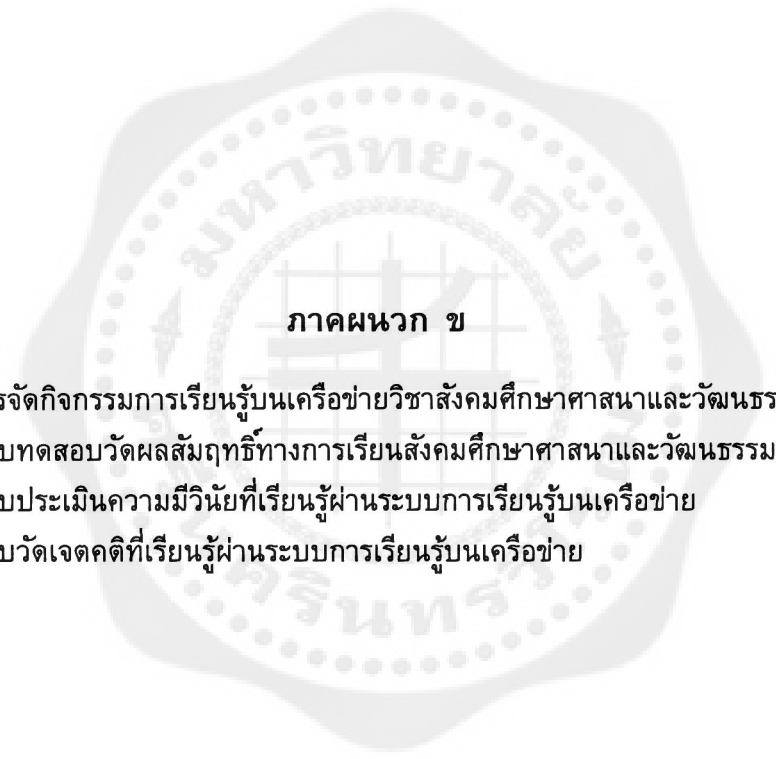
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
ด้านความมีวินัยของผู้เรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

1. ดร.ศิริชัย นามบุรี
รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2. ดร.เอกนถน บงท่าไม้
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผศ. ดร. พาสนา จุลรัตน์
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผศ. อนุสรณ์ อรรถศิริ
อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ผศ.จิราพร บุญส่ง
อดีตอาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. รศ. มณฑณี ภูฎาการ
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
7. ผศ. ขวาลิต สูงใหญ่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
8. อาจารย์สุนันทา พลับแดง หัวหน้างานแนะแนว
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
9. อาจารย์อำนาจ สาทสิทธิ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี
(คอมพิวเตอร์) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่าย
มัธยม)

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
ด้านเจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

1. ดร.ศิริชัย นามบุรี
รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2. ดร.ไพฑูรย์ ศรีฟ้า
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผศ. ดร. พาสนา จุลรัตน์
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ดร. ชนิษฐา รุจิโรจน์
อดีตที่ปรึกษาอธิการบดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์สุนันทา พลับแดง
หัวหน้างานแนะแนว
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

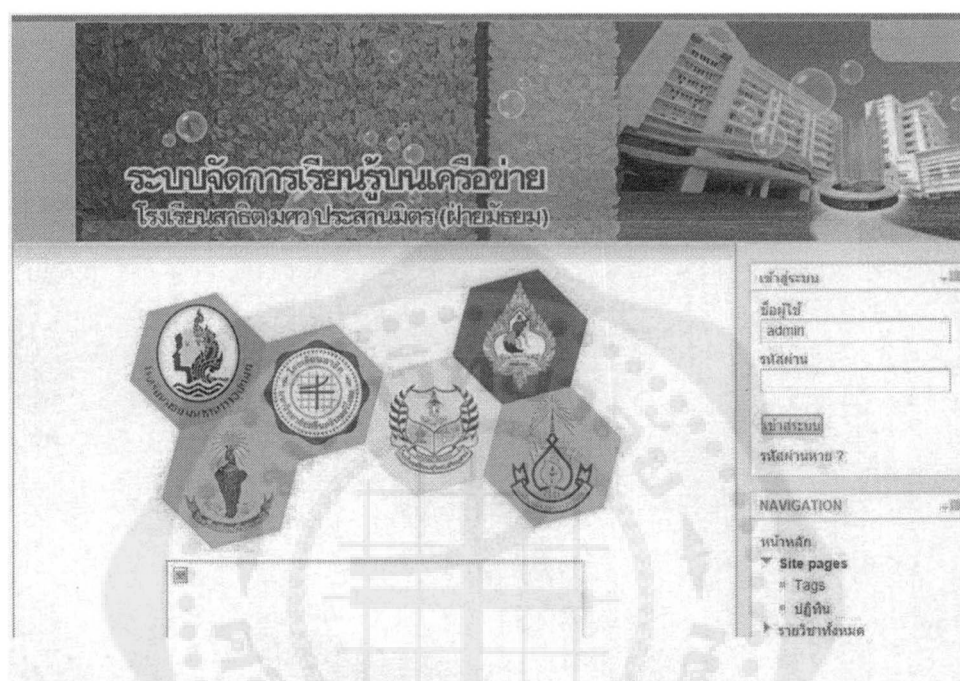

ภาคผนวก ข

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
3. แบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย
4. แบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

หน้าหลัก ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย <http://lmspsm.swu.ac.th/>

login เข้าสู่ระบบเพื่อเข้าสู่ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

5 หน่วยการเรียนรู้ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายวิชาสังคมศึกษาและวัฒนธรรม

- 📁 แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 1
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 📄 การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (2/1)
- 📄 การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (2/2)
- 📄 การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (2/3)
- 📄 vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
- 📄 สรุปความคิดเห็นหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- 📄 ใบงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- ❓ แบบประเมินความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์
- 📄 แนสสิ่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- 📄 พลเมืองเรื่องดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย
- 📄 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย

- 📁 แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 2
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
- 📄 ภาพสถาบันทางสังคมหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
- 📄 vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
- 📄 ใบงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สถาบันทางสังคม
- 📄 การบ้าน 2/1
- 📄 การบ้าน 2/2
- 📄 การบ้าน 2/3
- 📄 สรุปความคิดเห็นหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สถาบันทางสังคม
- ❓ แบบประเมินความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์
- 📄 แนสสิ่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- 📄 สถาบันทางสังคม

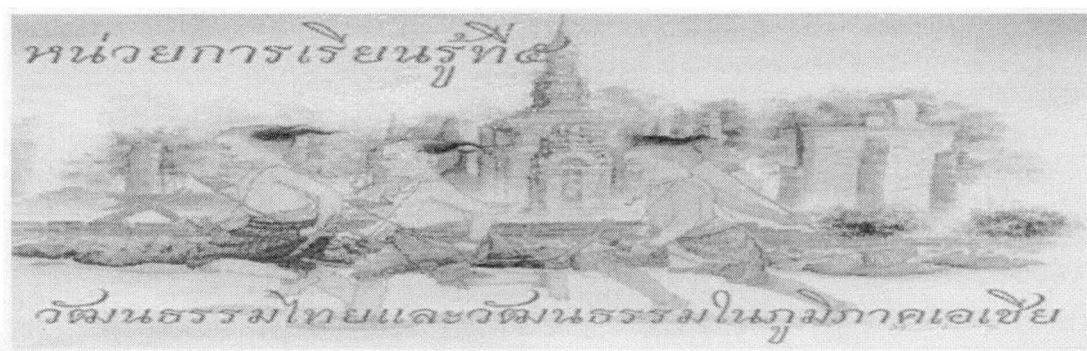

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 3
- ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.1 แหล่งข้อมูล
 - ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.2 แหล่งข้อมูล
 - ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.1
 - ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.2
 - ❑ ภาพเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยโดยที่นักเรียนประทับใจ(การบ้าน) 2/1
 - ❑ ภาพเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยโดยที่นักเรียนประทับใจ(การบ้าน) 2/2
 - ❑ ภาพเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยโดยที่นักเรียนประทับใจ(การบ้าน) 2/3
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.1
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.2
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.3
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.4
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.5
 - ❑ vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3.6
 - ❑ สรุปความคิดเห็นหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเมืองการปกครอง
 - ? แบบประเมินความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 4
- ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แหล่งข้อมูล
 - ❑ สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
 - ❑ การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (2/1)
 - ❑ การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (2/2)
 - ❑ การบ้านหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (2/3)
 - ❑ คุณเห็นด้วยหรือไม่ว่ากฎหมายมีส่วนสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในสังคมไทย
 - ❑ สรุปความคิดเห็นหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 กฎหมาย
 - ? แบบประเมินความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์
- แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

- ❑ กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

- ☑ แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 5
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 แหล่งข้อมูล
- 📄 สื่อประกอบการเรียนการสอน power point หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
- 📄 vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5.1
- 📄 vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5.2
- 📄 vdo ประกอบการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5.3
- 📄 วิธีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในกลุ่มภาคเอเชีย (การบ้าน) 2/1
- 📄 วิธีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในกลุ่มภาคเอเชีย (การบ้าน) 2/2
- 📄 วิธีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในกลุ่มภาคเอเชีย (การบ้าน) 2/3
- 📄 สรุปความคิดเห็นหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย
- ? แบบประเมินความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์
- 📄 แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- ☑ ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

แบบวัดและประเมินความมีวินัย เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ☑ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง
- ? แบบประเมินเจตคติ ต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้นบนเครือข่าย
- ? แบบวัดความมีวินัยหลังเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 : หน้าที่และพลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกที่สุด เพียงข้อเดียว

1. การกระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามความพอใจภายใต้ขอบเขตของกฎหมายเป็นคำกล่าวที่อธิบายเกี่ยวกับเรื่องใด
 ก. สิทธิ ข. หน้าที่ ค. เสรีภาพ ง. ความเสมอภาค
2. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตามบทบาทของนักเรียน
 ก. ลอกข้อสอบ
 ข. ไม่ส่งการบ้าน
 ค. มาโรงเรียนสาย
 ง. ตั้งใจศึกษาหาความรู้
3. คำว่า “ พลเมืองดี ” มีความหมายตามข้อใด
 ก. ผู้ที่มีฐานะทางการเงินดี
 ข. ผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม
 ค. บุคคลที่มีความอยู่ดีกินดี
 ง. ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ตามสิทธิหน้าที่ได้อย่างดี
4. ข้อใดคือลักษณะของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
 ก. ต่างคนต่างอยู่
 ข. ไปเลือกตั้งตามโอกาสที่อำนวย
 ค. การปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม
 ง. การแยกตัวออกจากสังคม เพราะคิดว่าสังคมไม่ดี
5. การเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ของสมาชิกในสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันยกเว้นข้อใด
 ก. นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง
 ข. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน
 ค. เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้
 ง. เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรมของตน
6. การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และสิ่งประดิษฐ์ จัดเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านใด
 ก. สังคม

- ข. เศรษฐกิจ
 - ค. วัฒนธรรม
 - ง. สถาบันทางสังคม
7. วัฒนธรรมของชาติใดมีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากที่สุด
- ก. ขอม – มอญ
 - ข. ลาว – มลายู
 - ค. จีน – อินเดีย
 - ง. อังกฤษ – ฝรั่งเศส
8. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมในปัจจุบันคือ ข้อใด
- ก. การค้าขาย
 - ข. การย้ายถิ่น
 - ค. การทำสงคราม
 - ง. การเผยแผ่ศาสนา
9. วัฒนธรรมไทยที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของชาติอื่นอย่างเด่นชัด คือข้อใด
- ก. การประกอบอาชีพ
 - ข. การแสดงความเคารพ
 - ค. การสร้างสรรค์วรรณกรรม
 - ง. การออกแบบด้านสถาปัตยกรรม
10. ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติ ควรมีบทบาทพื้นฐานตามข้อใดเหมาะสมที่สุด
- ก. การพัฒนาชุมชน
 - ข. การเข้ารับการศึกษาอบรม
 - ค. การอาสาสมัครป้องกันชาติ
 - ง. การเสียสละทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม
11. การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเป็นหน้าที่ของใคร
- ก. กำนัน
 - ข. ผู้ใหญ่บ้าน
 - ค. ปลัดอำเภอ
 - ง. สมาชิกในหมู่บ้านและชุมชนทุกคน

12. การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ใด
 - ก. เพื่อความสงบสุขของสังคม
 - ข. เพื่อเพิ่มสีสันให้กับสังคม
 - ค. เพื่อความเป็นผู้นำ
 - ง. เพื่อการต่อรอง
13. การกระทำในข้อใดถือเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ
 - ก. พลอยขโมยดินสอของโด่งมาใช้
 - ข. โดมแอบกินขนมในห้องเรียน
 - ค. ตูมตามแบบลอกการบ้านในห้องเรียน
 - ง. ครูบอยทำโทษปีที่ตอบคำถามไม่ได้
14. สิทธิเสรีภาพในข้อใดที่เป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของมนุษย์
 - ก. สิทธิเสรีภาพในร่างกายและชีวิต
 - ข. สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา
 - ค. สิทธิเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่
 - ง. สิทธิเสรีภาพทางการเมืองการปกครอง
15. เพราะเหตุใดรัฐบาลระบอบประชาธิปไตยต้องฟังเสียงประชาชน
 - ก. ประชาชนเป็นผู้เสียภาษีอากร
 - ข. ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งเข้ามา
 - ค. ประชาชนเป็นผู้กำหนดนโยบาย
 - ง. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
16. กลุ่มบุคคลที่ยึดอำนาจการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เรียกกลุ่มนี้ว่าอะไร
 - ก. คณะราษฎร
 - ข. คณะปฏิวัติ
 - ค. คณะรัฐประหาร
 - ง. คณะปฏิรูปการปกครอง
17. ข้อใดเป็นสถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
 - ก. คนไทย
 - ข. นักเรียน
 - ค. อาจารย์

- ง. สถาปนิก
18. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะใด
- ก. ทรงเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร
 - ข. ทรงเป็นประมุขของประเทศ
 - ค. ทรงเป็นที่ปรึกษาคณะรัฐมนตรี
 - ง. ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
19. ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการยึดอำนาจการปกครอง 19 กันยายน พ.ศ. 2549
- ก. พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์
 - ข. พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน
 - ค. พลเอกประภาส จันทรีโอชา
 - ง. พลเอกประชา พรหมนอก
20. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มีจุดเด่นที่สำคัญ ยกเว้นข้อใด
- ก. การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจด้วยการทำประชามติ
 - ข. มีการกำหนดและแยกประเภทของสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจน
 - ค. กำหนดให้มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลรวมถึงการใช้อำนาจของรัฐเพิ่มมากขึ้น
 - ง. กำหนดให้มีจำนวนประชาชนในการเข้าเสนอกฎหมาย 20,000 คน
21. ข้อใดไม่ใช่สถาบันทางสังคม
- ก. วัด
 - ข. พระราชวัง
 - ค. มหาวิทยาลัย
 - ง. พรรคการเมือง
22. เหตุผลใดสำคัญที่สุดที่สังคมจะต้องมีกฎหมาย
- ก. เป็นกติกากการอยู่ร่วมกัน
 - ข. ทำให้สังคมมีความเจริญ
 - ค. เป็นการยับยั้งการทำความชั่วของคน
 - ง. เป็นศีลธรรมที่ศาสนิกชนพึงปฏิบัติ
23. กฎหมายใดที่มีศักดิ์สูงสุดที่กฎหมายอื่นจะขัดแย้งไม่ได้
- ก. กฎหมายอาญา
 - ข. กฎหมายรัฐธรรมนูญ

- ค. พระราชกำหนด
 - ง. กฎหมายปกครอง
24. จากกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์บุคคลจะพ้นจากการเป็นผู้เยาว์ได้เมื่อใด
- ก. ชายหญิงที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
 - ข. ชายหญิงที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์และสมรสโดยพฤตินัย
 - ค. ชายหญิงที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายโดยไม่จำกัดอายุ
 - ง. ชายหญิงที่มีอายุครบสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ได้รับความยินยอมให้ทำการสมรสโดยนิตินัย
25. ภูมิภาคเอเชียในข้อใดที่จัดได้ว่าเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมมากที่สุด
- ก. เอเชียใต้
 - ข. เอเชียตะวันออก
 - ค. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - ง. เอเชียตะวันตกเฉียงใต้
26. วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างไร
- ก. ช่วยให้สังคมมีความมั่นคงทางการเมือง
 - ข. ช่วยให้สมาชิกในสังคมมีความรักพวกพ้อง
 - ค. ช่วยให้สมาชิกในสังคมรู้จักปรับตัวและแก้ปัญหา
 - ง. จะช่วยให้สังคมอยู่ได้อย่างสงบสุขปราศจากจากปัญหาข้อขัดแย้ง
27. ประเพณีการทำขวัญข้าวจัดเป็นวัฒนธรรมไทยในกลุ่มใด
- ก. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ
 - ข. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
 - ค. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์
 - ง. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง
28. ข้อใดเป็นชุดแต่งกายประจำชาติเกาหลี
- ก. ชุดกิโงะ
 - ข. ชุดกิโมโน
 - ค. ชุดฮันบก
 - ง. ชุดส่าหรี
29. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมด้านอาหารของประเทศเวียดนาม
- ก. โรตีส

- ข. เฝอ
ค. โขบะ
ง. เคบับ
30. ในกรณีที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะฉุกเฉิน มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายเพื่อรักษาความปลอดภัยของประชาชนอย่างเร่งรีบ จำเป็นต้องใช้กระบวนการตรากฎหมายฉบับใด
ก. พระราชบัญญัติ
ข. พระราชกำหนด
ค. พระราชลัญจกร
ง. พระราชกฤษฎีกา
31. กฎหมายบัตรประชาชนกำหนดอายุการใช้งานของ บัตรประชาชนไว้กี่ปี นับตั้งแต่วันออกบัตร
ก. 4 ปี
ข. 5 ปี
ค. 6 ปี
ง. 7 ปี
32. บริเวณใดที่มีการกำหนดให้มีการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
ก. กรุงเทพมหานคร และพัทยา
ข. นครราชสีมาและ เชียงใหม่
ค. นราธิวาส และ ยะลา
ง. ระยอง และ ตราด
33. กฎหมายแรงงานเด็ก กำหนดให้นายจ้างสามารถจ้างลูกจ้างที่มีอายุ เท่าใด
ก. 12 ปีบริบูรณ์
ข. 14 ปีบริบูรณ์
ค. 15 ปีบริบูรณ์
ง. 18 ปีบริบูรณ์
34. “สินส่วนตัว” หมายถึงทรัพย์สินส่วนใด
ก. แหวนหมั้น
ข. ร่วมกันซื้อบ้านหลังใหม่
ค. ลูกวัวเกิดใหม่หลังการสมรส

40. สถาบันศาสนาทำหน้าที่ในข้อใดได้น้อยที่สุด
- สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม
 - สร้างความสุขสงบ และมั่นคงในจิตใจ
 - อบรมวิทยาการและวิชาชีพด้านต่างๆ
 - ควบคุมมาตรฐานความประพฤติของสมาชิกในสังคม
41. ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อใด
- 1 ธันวาคม พ.ศ. 2475
 - 14 ตุลาคม พ.ศ. 2465
 - 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475
 - 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475
42. เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 สิ้นสุดเมื่อบุคคลท่านใดลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- จอมพลถนอม กิตติขจร
 - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
 - จอมพลประภาส จารุเสถียร
 - จอมพล ป. พิบูลสงคราม
43. เหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” เกิดขึ้นขณะที่ผู้ใดดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- พลเอกฟิจิตร กุลละวณิชย์
 - นายควง อภัยวงศ์
 - พลเอกสุจินดา คราประยูร
 - หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
44. ภายหลังเหตุการณ์ยึดอำนาจการปกครองวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ผู้ใดได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
 - พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์
 - พลเอกมงคล อัมพรพิสิฏฐ์
 - พันเอกณรงค์ กิตติขจร
45. องค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันทางสังคมตามความหมายจากพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2524 คือข้อใด
- กฎหมายที่สถาบันสังคมตราขึ้นมีผลบังคับใช้

- ข. มนุษย์มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสถาบันทางสังคม
- ค. มีรูปแบบและการจัดระเบียบของแต่ละสังคมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ
- ง. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในแต่ละสถาบันเป็นความสัมพันธ์แบบปฐมนิเทศ
46. สมชายและภรรยาวางแผนว่าจะมีลูกก็ต่อเมื่อมีบ้าน รถ เป็นของตนเอง พร้อมทั้งมีเงินเก็บจำนวนหนึ่ง ความคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของการทำหน้าที่ของครอบครัวไทยอย่างไร
- ก. การเลี้ยงดูบุตร
- ค. การให้ความรักแก่สมาชิก
- ข. การผลิตเชิงเศรษฐกิจ
- ง. การกำหนดสถานภาพบุตร
47. ลักษณะของครอบครัวในข้อใดจัดเป็นครอบครัวเดี่ยว
- ก. ประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก
- ข. ประกอบด้วยเครือญาติที่ยังไม่ได้แยกตัวไปสมรส
- ค. ประกอบด้วยพ่อ แม่ ปู่ ย่า และหลานฝ่ายพ่อ
- ง. ประกอบด้วยพ่อ แม่ ปู่ ย่า และหลานฝ่ายแม่
48. สถาบันทางสังคมในข้อใดถือว่าเป็นสถาบันสำคัญในการสร้างความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชน
- ก. สถาบันศาสนา
- ค. สถาบันเศรษฐกิจ
- ข. สถาบันนันทนาการ
- ง. สถาบันสื่อสารมวลชน
49. สถาบันทางสังคมที่มีส่วนช่วยลดปัญหาสังคม ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด และช่วยเพิ่มพูนความมีสุขภาพดีให้กับสมาชิกของสังคมคือ สถาบันทางสังคมข้อใด
- ก. สถาบันนันทนาการ
- ข. สถาบันการศึกษา
- ค. สถาบันสื่อสารมวลชน
- ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
50. สถาบันทางสังคมในข้อใดทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมหรืออบรมสมาชิกของสังคมทางอ้อมได้ดีที่สุด
- ก. สถาบันศาสนา
- ข. สถาบันการศึกษา
- ค. สถาบันนันทนาการ
- ง. สถาบันสื่อมวลชน

3. แบบประเมินความมีวินัยที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

การตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ขอให้นักเรียน ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพจริงที่นักเรียนประพฤติกและปฏิบัติมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิดขอให้นักเรียนโปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย “√” ลงในช่องที่ตรงตามความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น

ประเด็นคำถาม จะวัดความมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเอาใจใส่การเรียน
2. ด้านความขยันหมั่นเพียร
3. ด้านการตรงต่อเวลา

เกณฑ์

5	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงส่วนใหญ่ (มากที่สุด)หรือท่านแสดงพฤติกรรมนี้เป็นประจำ สม่าเสมอ
4	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงเกินครึ่ง (มาก)หรือท่านแสดงพฤติกรรมนี้บ่อยครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอ
3	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ไม่บ่อยนัก (ปานกลาง)หรือท่านแสดงพฤติกรรมนี้บางครั้ง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นจริงบ้างไม่บ่อยนัก (น้อย)หรือท่านแสดงพฤติกรรมนี้น้อยหรือนาน ๆ ครั้ง
1	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่จริงเลยหรือท่านไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย

ข้อ ที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรมและการปฏิบัติ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
1	เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานที่ผู้สอนมอบหมายข้าพเจ้า จะใช้เวลาพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อแก้ไขปัญหาด้วย ตัวเอง					
2	ข้าพเจ้าไม่ค่อยได้อ่านคำชี้แจงหรือคำสั่งมอบหมาย งานก่อนลงมือปฏิบัติ					
3	ข้าพเจ้ามักไม่ส่งงานหรือการบ้านที่ผู้สอน มอบหมาย					
4	ข้าพเจ้าไม่เคยร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อนๆ ตรง เวลาที่กำหนด					
5	ข้าพเจ้าติดตามว่าผู้สอนได้รับงานของข้าพเจ้าทุกครั้ง ที่ส่งงาน					
6	ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านคำแนะนำของผู้สอน					
7	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกครั้งแม้ครูจะไม่เช็คชื่อ					
8	ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจงานให้ครบตามที่ผู้สอน กำหนด					
9	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามที่ผู้สอนมอบหมายโดยการ สอบถามรายละเอียดการส่งงานแต่ละครั้งจากผู้อื่น					
10	ข้าพเจ้าทำการบ้านหรืองานที่ผู้สอนมอบหมายเสร็จ และส่งงานทันภายในวันและเวลาที่กำหนด					
11	ข้าพเจ้าร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นใน ช่วงเวลาที่กำหนด					
12	ข้าพเจ้าอ่านเฉพาะเนื้อหาและบทเรียนที่ครูกำหนดให้ ไม่เคยอ่านเพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ					
13	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถเรียนได้ทัน ตามวันและเวลาที่ผู้สอนกำหนด					
14	ข้าพเจ้าเข้าเรียนตรงเวลา					
15	ข้าพเจ้าให้เพื่อนทำแบบฝึกหัดให้					
16	เมื่อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนข้าพเจ้าจะสอบถามผู้สอน หรือเพื่อนเสมอ					
17	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าอาสาทำงานเสมอ					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อที่จะทำงานซ้ำๆ อยู่เป็นประจำ					
19	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือหรือทำกิจกรรมกลุ่มและส่งงาน ที่กลุ่มมอบหมายตามวัน เวลา สถานที่ ที่กลุ่มนัด หมาย					

ข้อ ที่	พฤติกรรม (ต่อ)	ระดับพฤติกรรมและการปฏิบัติ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
22	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายตามคำชี้แจงหรือคำสั่งที่ผู้สอนแจ้งไว้อย่างเคร่งครัด					
23	เมื่อทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยข้าพเจ้าไม่เคยตรวจความเรียบร้อยก่อนส่ง					
24	ข้าพเจ้าอ่านบททวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอบ					
25	ข้าพเจ้านำผลคะแนนหรือคำแนะนำจากการทำกิจกรรมมาปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเอง					
26	ข้าพเจ้าเคร่งครัดกับการทำกิจกรรมการเรียนตามตารางเวลาที่ข้าพเจ้ากำหนด					
27	ข้าพเจ้ามักขออนุญาตเลื่อนกำหนดการส่งงานหรือการบ้านที่ผู้สอนมอบหมาย					
28	ข้าพเจ้าค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้สอนกำหนดให้					
29	ขณะกำลังเรียนหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายข้าพเจ้ามักจะทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องด้วย					
30	ข้าพเจ้าไปถึงสถานที่นัดหมายก่อนเวลา					
31	เมื่อได้รับมอบหมายทำหน้าที่ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะพยายามทำให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด					
32	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์เสมอ					
33	ข้าพเจ้าวางแผนการทำงานที่ผู้สอนมอบหมาย เพื่อให้สามารถส่งงานได้ทันตามวันและเวลาที่กำหนด					
34	ข้าพเจ้าทำแบบฝึกหัดประจำบทเรียนซ้ำจนกว่าคะแนนจะดีขึ้น					
35	ข้าพเจ้าไม่เคยทำงานและทำการบ้านส่งทันกำหนดเวลา					
36	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
37	ข้าพเจ้าทุ่มเทเวลาอย่างเต็มที่เสมอเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ					
38	ข้าพเจ้ามักส่งการบ้านหรืองานที่ผู้สอนมอบหมายเลยเวลาที่กำหนด					

4. แบบวัดเจตคติที่เรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้บนเครือข่าย (สำหรับนักเรียน) ต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีความประสงค์จะศึกษาเจตคติที่ท่านมีต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยให้ท่านพิจารณารายการข้อคำถามที่กำหนดไว้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความความคิดเห็นที่ท่านมีต่อคำถามนั้น

ระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลาที่สะดวก					
2.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้งาน สะดวก รวดเร็ว					
3.นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถและศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น					
4.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว					
5.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา					
6.ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น					
7.นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย					
8.ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง					
9.นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย					
10.จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง					
11.นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย					
12.นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย					
13.นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย					
14.นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย					
15.ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น					
16. มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน					
17. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ					
18. นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					

ข้อความ (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19.เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์					
20.เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง					
21.มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลากหลาย					
22.ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้					
23.การมอบหมายกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจดีขึ้น					
24. กิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนช่วยให้สนุกสนานกับการเรียน					
25. การมอบหมายกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนได้					
26.เมื่อมีข้อสงสัยสามารถฝากคำถามหรือข้อคิดเห็นเพื่อถามครูหรือเพื่อนได้					
27. การมอบหมายกิจกรรมบนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองมากขึ้น					
28.การมอบหมายกิจกรรมบนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น					
29. การมอบหมายกิจกรรมบนเครือข่ายส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น					
30.ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้น					

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วิจัยนี้ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย โดยผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อสอบที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

คะแนน 0 สำหรับข้อสอบที่ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือไม่

เนื้อหาหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อสอบที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

คำนวณค่า IOC ของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่า

IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้สูตรการคำนวณ IOC คือ $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้

รายการที่ประเมิน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านเนื้อหา							
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.2 ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.3 เนื้อหามีความถูกต้องอธิบายอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.4 การนำเสนอเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.5 ลำดับชั้นของเนื้อหามีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2. ด้านวิธีการสอน							
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 ลำดับชั้นของวิธีการสอนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3 กิจกรรมและวิธีการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.4 ระยะเวลากิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3. ด้านเทคโนโลยีการศึกษา							
3.1 โครงสร้างเนื้อหาชัดเจนมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.2 ความชัดเจนของภาษาและเสียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3 ความเหมาะสมของโครงสร้างในการนำเสนอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.4 ความเหมาะสมของการตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.5 การป้อนกลับและการเสริมแรงอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.6 การจัดวางองค์ประกอบต่างๆได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.7 ความเหมาะสมของการใช้สื่อ รูปแบบตัวอักษรและภาพประกอบมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.8 บทเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.9 การเชื่อมโยงไปยังจุดต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
บทเรียนมีความเหมาะสม							

เกณฑ์ : คัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการที่ประเมิน : แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

เกณฑ์ : คัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

การจัดการการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้

- ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ : จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้
แบบฝึกหัด การบ้าน
2. สื่อการเรียนรู้ : เอกสารประกอบการสอน วีดิโอการสอน และเพาเวอร์พ้อยต์

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 : การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

(1) ด้านเนื้อหา (2) ด้านวิธีการสอน และ (3) ด้านเทคโนโลยีการศึกษา

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้ ไม่บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

ตอนที่ 2 : การประเมินแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 6 เรื่อง

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้นจริง

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้ไม่ บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

ตอนที่ 3 : สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 : การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายการที่ประเมิน	ระดับความสอดคล้อง		
	ไม่สอดคล้อง (-1)	ไม่ แน่ใจ (0)	สอดคล้อง (+1)
1. ด้านเนื้อหา 1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 1.2 ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 1.3 เนื้อหามีความถูกต้องอธิบายอย่างชัดเจน 1.4 การนำเสนอเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน 1.5 ลำดับชั้นของเนื้อหาเหมาะสม			
2. ด้านวิธีการสอน 2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา 2.2 ลำดับชั้นของวิธีการสอนมีความเหมาะสม 2.3 กิจกรรมและวิธีการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน 2.4 ระยะเวลากิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสม			
3. ด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3.1 โครงสร้างเนื้อหาชัดเจนมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 3.2 ความชัดเจนของภาษาและเสียง 3.3 ความเหมาะสมของโครงสร้างในการนำเสนอ 3.4 ความเหมาะสมของการตอบสนองต่อความแตกต่าง ระหว่างบุคคล 3.5 การป้อนกลับและการเสริมแรงอย่างเหมาะสม 3.6 การจัดวางองค์ประกอบต่างๆได้อย่างเหมาะสม 3.7 ความเหมาะสมของการใช้สี รูปแบบตัวอักษรและ ภาพประกอบมีความเหมาะสม 3.8 บทเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเหมาะสม 3.9 การเชื่อมโยงไปยังจุดต่าง ๆ 3.10 บทเรียนมีความเหมาะสม			

ตอนที่ 2 : การประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้	ระดับความสอดคล้อง		
	ไม่สอดคล้อง (-1)	ไม่ แน่ใจ (0)	สอดคล้อง (1)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องสถาบันทางสังคม			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องการเมืองการปกครอง			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องวัฒนธรรม			

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

คำชี้แจง : ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขหัวข้อต่อไปนี้เพิ่มเติมอย่างไร

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี

1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

1.2 สารการเรียนรู้

.....

1.3 กิจกรรมการเรียนรู้

.....

1.4 แบบฝึกหัด

.....

1.5 การบ้าน

.....

1.6 เอกสารประกอบการสอน

.....

1.7 สื่อวีดิโอการสอน

.....

1.8 สื่อเพาเวอร์พอยต์

.....

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องสถาบันทางสังคม

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

2.2 สารการเรียนรู้

.....

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้

.....

2.4 แบบฝึกหัด

.....

2.5 การบ้าน

.....

2.6 เอกสารประกอบการสอน

.....

2.7 สื่อวีดิโอการสอน

.....

2.8 สื่อเพาเวอร์พอยต์

.....

3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องการเมืองการปกครอง

3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

3.2 สารการเรียนรู้

.....

3.3 กิจกรรมการเรียนรู้

.....

3.4 แบบฝึกหัด

.....

3.5 การบ้าน

.....

3.6 เอกสารประกอบการสอน

.....

3.7 สื่อวีดิโอการสอน

.....

3.8 สื่อเพาเวอร์พอยต์

.....

4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย

4.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

4.2 สารการเรียนรู้

.....

4.3 กิจกรรมการเรียนรู้

.....

4.4 แบบฝึกหัด

.....

4.5 การบ้าน

.....

4.6 เอกสารประกอบการสอน

.....

4.7 สื่อวีดิโอการสอน

.....

4.8 สื่อเพาเวอร์พอยต์

.....

5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 และสื่อการเรียนรู้ เรื่องวัฒนธรรม

5.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

5.2 สารการเรียนรู้

.....

5.3 กิจกรรมการเรียนรู้

.....

5.4 แบบฝึกหัด

.....

5.5 การบ้าน

.....

5.6 เอกสารประกอบการสอน

.....

5.7 สื่อวีดิโอการสอน

.....

5.8 สื่อเพาเวอร์พอยต์

.....

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ที่ 2
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการที่ประเมิน :	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

รายการที่ประเมิน :	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 33	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 34	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 36	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 37	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 38	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 39	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 40	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 41	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 42	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 43	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 44	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 45	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

รายการที่ประเมิน :	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 46	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 47	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 48	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 49	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
ข้อที่ 50	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

เกณฑ์ : คัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

ตาราง ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน สารการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อที่	P	R	การคัดเลือก	ข้อที่	P	R	การคัดเลือก
1	0.75	0.43	คัดเลือก	26	0.43	0.34	คัดเลือก
2	0.78	0.30	ตัดออก	27	0.45	0.38	คัดเลือก
3	0.74	0.33	คัดเลือก	28	0.77	0.35	ตัดออก
4	0.62	0.23	คัดเลือก	29	0.65	0.27	คัดเลือก
5	0.25	0.42	คัดเลือก	30	0.75	0.30	คัดเลือก
6	0.79	0.38	คัดเลือก	31	0.12	-0.01	ตัดออก
7	0.60	0.24	คัดเลือก	32	0.46	0.38	คัดเลือก
8	0.38	0.59	คัดเลือก	33	0.18	-0.01	ตัดออก
9	0.52	0.44	คัดเลือก	34	0.78	0.30	คัดเลือก
10	0.27	0.23	คัดเลือก	35	0.43	0.32	ตัดออก
11	0.40	0.36	คัดเลือก	36	0.21	0.42	คัดเลือก
12	0.70	0.44	คัดเลือก	37	0.46	0.34	คัดเลือก
13	0.24	0.39	คัดเลือก	38	0.21	0.28	คัดเลือก
14	0.42	0.30	คัดเลือก	39	0.42	0.35	คัดเลือก
15	0.32	0.22	คัดเลือก	40	0.35	0.63	คัดเลือก
16	0.21	0.32	คัดเลือก	41	0.22	0.20	คัดเลือก
17	0.68	0.42	คัดเลือก	42	0.24	0.20	คัดเลือก
18	0.32	0.39	คัดเลือก	43	0.54	0.44	คัดเลือก
19	0.38	0.22	ตัดออก	44	0.23	0.41	คัดเลือก
20	0.28	0.32	คัดเลือก	45	0.67	0.21	คัดเลือก
21	0.33	0.31	คัดเลือก	46	0.71	0.49	คัดเลือก
22	0.30	0.31	คัดเลือก	47	0.35	0.33	คัดเลือก
23	0.41	0.20	ตัดออก	48	0.28	0.24	คัดเลือก
24	0.28	0.02	ตัดออก	49	0.48	0.26	คัดเลือก
25	0.35	0.64	คัดเลือก	50	0.35	0.28	คัดเลือก

ข้อที่	P	R	การคัดเลือก	ข้อที่	P	R	การคัดเลือก
51	0.75	0.43	คัดเลือก	61	0.43	0.34	คัดเลือก
52	0.78	0.30	ตัดออก	2	0.45	0.38	คัดเลือก
53	0.74	0.33	คัดเลือก	63	0.77	0.35	ตัดออก
54	0.62	0.23	คัดเลือก	64	0.65	0.27	คัดเลือก
55	0.25	0.42	คัดเลือก	65	0.75	0.30	คัดเลือก
56	0.79	0.38	คัดเลือก	66	0.12	-0.01	ตัดออก
57	0.60	0.24	คัดเลือก	67	0.46	0.38	คัดเลือก
58	0.38	0.59	คัดเลือก	68	0.18	-0.01	ตัดออก
59	0.52	0.44	คัดเลือก	69	0.78	0.30	คัดเลือก
60	0.27	0.23	คัดเลือก	70	0.43	0.32	ตัดออก

ค่าความเชื่อมั่น 0.921

การหาคุณภาพของเครื่องมือ แบบวัดเจตคติ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วิจัยนี้ คือ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายโดยผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ของแบบวัดเจตคติซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้นจริง

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้ไม่ บ่งชี้ความคิดเห็น ในด้านนั้น

คำนวณค่า IOC ของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่า

$$\text{IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้สูตรการคำนวณ IOC คือ } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย

รายการที่ประเมิน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย							
1.1 นักเรียนพอใจที่สามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้ทุกที่ทุกเวลาที่สะดวก	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.2 ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.3 นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายตามความสามารถ และศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม

รายการที่ประเมิน (ต่อ)	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.4 ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย มีเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนที่สะดวก รวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.5 ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ช่วยฝึกให้นักเรียนทำงานตรงต่อเวลา	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.6 ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.7 นักเรียนขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.8 ระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายช่วยให้นักเรียนสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.9 นักเรียนมีอิสระในการเรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.10 จากการรายงานผล การทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการด้านความรู้ของตนเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.11 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามขอบเขตของเนื้อหาจากการเรียนรู้ผ่านบนเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.12 นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมากขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.13 นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
1.14 นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเพื่อนมากขึ้นจากการเรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	+1	0.80	เหมาะสม
1.15 ระบบการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	0.80	เหมาะสม

รายการที่ประเมิน (ต่อ)	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. ด้านเว็บเพจรายวิชา							
2.1 มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าใช้บทเรียน	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.2 สื่อประกอบการเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.3 นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.4 เนื้อหาการเรียนรู้เข้าใจง่ายมีประโยชน์	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.5 เนื้อหาการเรียนรู้ชัดเจน มีความต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.6 มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.7 ระยะเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.8 กิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.9 สื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.10 นักเรียนได้มีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนจากการทำงานในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.11 นักเรียนพอใจที่ได้ตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บเพจรายวิชา	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.12 นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.13 นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นจากการทำกิจกรรมบนเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.14 กิจกรรมบนเครือข่ายทำให้นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับครูและเพื่อนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม
2.15 การเรียนผ่านเว็บรายวิชาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	เหมาะสม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ แบบประเมินความมีวินัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้วิจัยนี้ คือ แบบประเมินความมีวินัยของนักเรียนที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้นับเครือข่าย โดยผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

คะแนน +1	ถ้าแน่ใจว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้พฤติกรรม ในด้านนั้นจริง
คะแนน 0	ถ้าไม่แน่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้บ่งชี้พฤติกรรม ในด้านนั้น
คะแนน -1	ถ้า ไม่ใจ ว่าข้อความที่กำหนดให้ไม่ บ่งชี้พฤติกรรม ในด้านนั้น

คำนวณค่า IOC ของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่า

$$\text{IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้สูตรการคำนวณ IOC คือ } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$\frac{\sum R}{N} \text{ คือ ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

การประเมินระดับพฤติกรรมความมีวินัยที่เรียนผ่านระบบการจัดการเรียนรู้นับเครือข่ายในแต่ละพฤติกรรม มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ * ข้อมูลคำถามเชิงลบ

ข้อมูลพฤติกรรมทางบวก

ข้อความนั้นเป็นจริง ส่วนใหญ่ (มากที่สุด) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้เป็น ประจำ ม่าเสมอ	ข้อความนั้นเป็นจริง เกินครึ่ง (มาก)หรือ ท่านแสดงพฤติกรรมนี้ บ่อยครั้ง แต่ไม่ สม่ำเสมอ	ข้อความนั้นเป็นจริง บ้าง ไม่จริงบ้าง ไม่ บ่อยนัก (ปานกลาง) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้บางครั้ง	ข้อความนั้นจริงบ้าง ไม่บ่อยนัก (น้อย) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้น้อย หรือ นาน ๆ ครั้ง	ข้อความนั้นไม่จริง เลยหรือท่านไม่ เคยแสดง พฤติกรรมนี้เลย
5	4	3	2	1

ข้อมูลพฤติกรรมทางลบ

ข้อความนั้นเป็นจริง ส่วนใหญ่ (มากที่สุด) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้เป็น ประจำ สม่ำเสมอ	ข้อความนั้นเป็นจริง เกินครึ่ง (มาก) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้ บ่อยครั้ง แต่ไม่ สม่ำเสมอ	ข้อความนั้นเป็นจริง บ้าง ไม่จริงบ้าง ไม่ บ่อยนัก (ปานกลาง) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้บางครั้ง	ข้อความนั้นจริงบ้าง ไม่บ่อยนัก (น้อย) หรือท่านแสดง พฤติกรรมนี้น้อย หรือ นาน ๆ ครั้ง	ข้อความนั้นไม่จริง เลย หรือท่านไม่เคย แสดงพฤติกรรมนี้ เลย
1	2	3	4	5

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนด้านเอาใจใส่ต่อการเรียน

ข้อ	พฤติกรรม	ผลการประเมิน					ค่าเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ	ผลประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน									
1	เมื่อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนข้าพเจ้าจะสอบถามผู้สอนหรือเพื่อนเสมอ	1	1	1	1	0	0.8	เปลี่ยนคำว่าผู้สอนเป็นครู	ใช้ได้
2	ข้าพเจ้านำผลคะแนนหรือคำแนะนำจากการทำกิจกรรมมาปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเอง	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
3	ข้าพเจ้าติดตามว่าผู้สอนได้รับงานของข้าพเจ้าทุกครั้งที่ส่งงานหรือไม่	1	1	1	1	0	0.8	เปลี่ยนคำว่าผู้สอนเป็นครู	ใช้ได้
4	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าจะพยายามทำให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด	1	1	1	1	0	0.8	เปลี่ยนคำว่าให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดเป็นอย่างเต็มที่	ใช้ได้
5	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายตามคำชี้แจงหรือคำสั่งที่ผู้สอนแจ้งไว้อย่างเคร่งครัด	1	1	1	1	0	0.8	เปลี่ยนคำว่าผู้สอนเป็นครู	ใช้ได้
6	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*7	ข้าพเจ้าไม่ค่อยได้อ่านคำชี้แจงหรือคำสั่งมอบหมายงานก่อนลงมือปฏิบัติ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*8	เมื่อทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยข้าพเจ้าไม่เคยตรวจความเรียบร้อยก่อนส่ง	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*9	ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านคำแนะนำของผู้สอน	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*10	ขณะกำลังเรียนหรือทำงานที่ได้รับมอบหมาย ข้าพเจ้ามักจะทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องด้วย	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*11	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามที่ผู้สอนมอบหมายโดยการสอบถามรายละเอียดการส่งงานแต่ละครั้งจากผู้อื่น	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนด้านความขยันหมั่นเพียร

ข้อ	พฤติกรรม	ผลการประเมิน					ค่าเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ	ผลประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
		1	2	3	4	5			
ด้านความขยันหมั่นเพียร									
1	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกครั้งแม้ครูจะไม่เช็คชื่อ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
2	ข้าพเจ้าอ่านทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้ว เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอบ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
3	ข้าพเจ้าทำแบบฝึกหัดประจำบทเรียนซ้ำจนกว่าจะแนจะดีขึ้น	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
4	ข้าพเจ้าค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้สอนกำหนดให้	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
5	เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานที่ผู้สอนมอบหมาย ข้าพเจ้าจะใช้เวลาพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
6	ข้าพเจ้าทุ่มเทเวลาอย่างเต็มที่เสมอเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	1	1	1	1	0	0.8	ตัดคำว่าเสมอ ออก	ใช้ได้
7	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าอาสาทำงานเสมอ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
8	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์เสมอ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*9	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อก่อนที่จะทำงานซ้ำๆ อยู่เป็นประจำ	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*10	ข้าพเจ้าอ่านเฉพาะเนื้อหาและบทเรียนที่ครูกำหนดให้ไม่เคยอ่านเพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ	1	1	1	1	0	0.8	ให้ตัดข้อความไม่เคยอ่านเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ	ใช้ได้
*11	ข้าพเจ้าให้เพื่อนทำแบบฝึกหัดให้	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*12	ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจทำงานให้ครบตามที่ผู้สอนกำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้
*13	เวลามีปัญหาข้าพเจ้าเลือกที่จะไม่ทำกิจกรรม	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยของนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา

ข้อ	พฤติกรรม	ผลการประเมิน					ค่าเฉลี่ย	ข้อเสนอแนะ	ผลประเมิน	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
		1	2	3	4	5				
ด้านการตรงต่อเวลา										
1	ข้าพเจ้าเข้าเรียนตรงเวลา	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
2	ข้าพเจ้าไปถึงสถานที่นัดหมายก่อนเวลา	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
3	ข้าพเจ้าทำการบ้านหรืองานที่ผู้สอนมอบหมายเสร็จและส่งงานทันภายในวันและเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
4	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือหรือทำกิจกรรมกลุ่มและส่งงานที่กลุ่มมอบหมายตามวัน เวลา สถานที่ ที่กลุ่มนัดหมาย	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
5	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนเพื่อให้สามารถเรียนได้ทันตามวันและเวลาที่ผู้สอนกำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
6	ข้าพเจ้าวางแผนการทำงานที่ผู้สอนมอบหมายเพื่อให้สามารถส่งงานได้ทันตามวันและเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
7	ข้าพเจ้าเคร่งครัดกับการทำกิจกรรมการเรียนตามตารางเวลาที่ข้าพเจ้ากำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
8	ข้าพเจ้าร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในช่วงเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*9	ข้าพเจ้ามักส่งการบ้านหรืองานที่ผู้สอนมอบหมายเลยเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*10	ข้าพเจ้ามักไม่ส่งงานหรือการบ้านที่ผู้สอนมอบหมาย	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*11	ข้าพเจ้ามักขออนุญาตเลื่อนกำหนดการส่งงานหรือการบ้านที่ผู้สอนมอบหมาย	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*12	ข้าพเจ้ามักขอส่งงานหรือการบ้านที่ผู้สอนมอบหมายย้อนหลังเนื่องจากทำไม่ทันส่งในวันและเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*13	ข้าพเจ้าไม่เคยทำงานและทำการบ้านส่งทันกำหนดเวลา	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	
*14	ข้าพเจ้าไม่เคยร่วมกิจกรรมการเรียนกับเพื่อนๆตรงเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	0	0.8		ใช้ได้	

ภาคผนวก ง

แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้
การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คาบ

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนคาบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	เรื่องพลเมืองดี	จำนวนคาบ 3 คาบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวนคาบ 3 คาบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	เรื่องการเมืองการปกครอง	จำนวนคาบ 3 คาบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	เรื่องกฎหมาย	จำนวนคาบ 3 คาบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	เรื่องวัฒนธรรม	จำนวนคาบ 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 3 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน (ส 2.1 ม. 2/2) : เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพบทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

2. สาระสำคัญ

การเป็นพลเมืองที่ดีนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของชาติ สังคมไทย จะเกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นสากลได้จะต้องอาศัยหลักของประชาธิปไตยในการบริหารงานของแผ่นดินซึ่งหลักของประชาธิปไตย เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาพลเมืองของชาติ

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 อธิบายความหมายของการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้
- 3.2 สามารถบอกถึงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตยได้

4. สาระการเรียนรู้

1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
2. ส่งเสริมการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย

5. จุดประสงค์ การเรียนรู้

ด้านความรู้ : นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย

ด้านทักษะ/กระบวนการ : นักเรียนสามารถ

1. สามารถอธิบายการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย

ด้านคุณลักษณะ : นักเรียนสามารถ

1. มีวินัย

2. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนบนเครือข่าย
3. มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้ ผู้สอนเลือกใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)** เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรืออาจเกิดจากอภิปรายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นที่จะศึกษาในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นปัญหาขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจศึกษา

2. **ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)** เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างทอ้งแทแล้ว ก็มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐานกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อกำหนดข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง การหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ขั้นต่อไป

3. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)** เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูล ข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ วาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. **ขั้นขยายความรู้ (elaboration)** เป็นการเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าวธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อยซึ่งก็ช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5. **ขั้นประเมิน (evaluation)** เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่อง อื่น ๆ

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)

- 1.1 ครูนำ VOD ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนดู (10 นาที)
- 1.2 ครูกระตุ้นคำถามให้นักเรียนตอบคำถามโดยตั้งประเด็นคำถามดังนี้
 - อะไรบ้างที่สะท้อนถึงการปฏิบัติเป็นพลเมืองดี จาก vdo ดังกล่าว
 - อะไรบ้างเป็นลักษณะการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีจาก vdo ดังกล่าว

2. ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนค้นหาข้อมูล ข่าว ทาง INTERNET ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมาคนละ 3 ข่าว พร้อมทั้งอธิบายหลักการและลักษณะของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับข่าวที่นักเรียนหามาส่งเป็นไฟล์ WORD (ส่งผ่านระบบเครือข่าย) เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ / นอกห้องเรียน

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)

3.1 ครูอธิบายการปฏิบัติเป็นพลเมืองดี จากตัวอย่างข่าวของนักเรียนที่ส่งชิ้นงานมา อธิบายประกอบขยายความรู้การปฏิบัติเป็นพลเมืองดี พร้อมทั้งร่วมสรุปประเด็นดังกล่าวกับนักเรียน

4. ขั้นขยายความรู้ (elaboration)

4.1 ครูให้นักเรียนศึกษาข้อมูลประกอบการเรียนการสอน“การปฏิบัติเป็นพลเมืองดี” จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการทบทวนความรู้ / นอกห้องเรียน

5. ขั้นประเมิน (evaluation)

5.1 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ “เรื่องประชาธิปไตย” จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการวัดผลความรู้ / นอกห้องเรียน

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ และวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2
- 2) แบบทดสอบการเรียนรู้
- 3) VDO ประกอบการเรียนการสอน

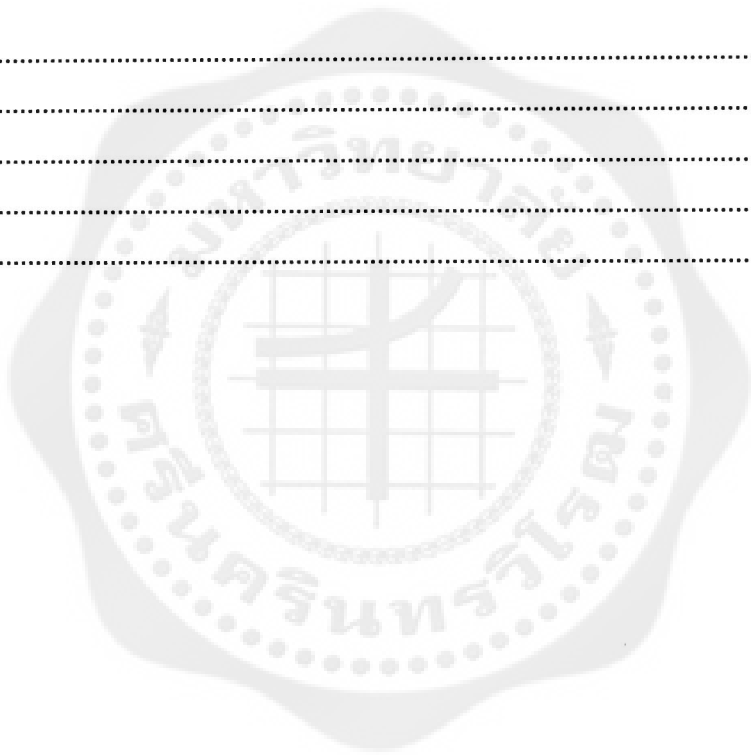
2. แหล่งการเรียนรู้

- INTERNET
- บทเรียนบนเครือข่าย

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล	การประเมินผล
1. การอภิปราย - ตอบคำถาม	
2. ชิ้นงาน - การส่งงานบนระบบเครือข่าย	
3. แบบทดสอบความรู้	

9. บันทึกผลหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 3 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน (ส 2.1 ม. 2/3) : วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

2. สาระสำคัญ

ประเทศชาติจะดำรงความเป็นเอกราชอยู่ได้นั้นต้องอาศัยสถาบันทางสังคมที่มีรากฐานของความเข้มแข็งจึงจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติให้อยู่คู่กับประชาชนชาวไทยได้ สถาบันทางสังคม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความปึกแผ่นของประเทศชาติ

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 อธิบายความหมายของสถาบันทางสังคมได้
- 3.2 สามารถอธิบายบทบาทของสถาบันทางสังคมได้
- 3.3 สามารถบอกความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้

4. สาระการเรียนรู้

- 1 ความหมายของสถาบันทางสังคม
2. บทบาทของสถาบันทางสังคม

5. จุดประสงค์ การเรียนรู้

ด้านความรู้ : นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจความหมายของสถาบันทางสังคม
2. รู้และเข้าใจบทบาทของสถาบันทางสังคม

ด้านทักษะ/กระบวนการ : นักเรียนสามารถ

1. สามารถบอกบทบาทของสถาบันทางสังคม
2. สามารถบอกความสำคัญของสถาบันทางสังคม

ด้านคุณลักษณะ : นักเรียนสามารถ

1. มีวินัย
2. มีการพัฒนาความคิด
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนบนเครือข่าย
4. มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้ ผู้สอนเลือกใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)** เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรืออาจเกิดจากอภิปรายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นที่จะศึกษาในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นปัญหาขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจศึกษา

2. **ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)** เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างทอ่งแทแล้ว ก็มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐานกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อกำหนดข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง การหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ในขั้นต่อไป

3. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)** เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูล ข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ วาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. **ขั้นขยายความรู้ (elaboration)** เป็นการเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าอธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อยซึ่งก็ช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้งว้างขวางขึ้น

5. **ขั้นประเมิน (evaluation)** เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่า นักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่อง อื่น ๆ

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)

1.1 ครูนำ VDO ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคม ที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยมาให้ นักเรียนดู (10 นาที) พร้อมอธิบายประกอบ

1.2 ครูกระตุ้นคำถามให้นักเรียนตอบโดยตั้งประเด็นคำถามดังนี้

- นักเรียนคิดสถาบันใดที่สำคัญที่สุด

2. ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคน Post ความคิดเห็นจะประเด็นที่คุณครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่อง สถาบันทางสังคม โดย Post คำตอบลงกระดานข่าว (บนระบบเครือข่าย)

เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ / นอกห้องเรียน

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)

3.1 ครูอธิบายถึงสถาบันทางสังคม ที่มีความสำคัญพร้อมทั้งร่วมสรุปประเด็นดังกล่าว กับนักเรียน

3.2 ให้นักเรียนจับกลุ่ม 5-6 คน ร่วมกันระดมความคิดจากภาพที่คุณครูกำหนดให้โดย ประเด็นศึกษามีดังนี้

- ภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมใดบ้าง
- ภาพดังกล่าวให้แง่คิดอะไรบ้างกับการพัฒนาความเข้มแข็งทางสังคม

3.3 ครูให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดจากประเด็นคำถามหน้าชั้นเรียน

4. ขั้นขยายความรู้ (elaboration)

4.1 ครูให้นักเรียนศึกษาข้อมูลประกอบการเรียนการสอน “สถาบันทางสังคม” จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการทบทวนความรู้ / นอกห้องเรียน

5. ขั้นประเมิน (evaluation)

5.1 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ “สถาบันทางสังคม” จากบทเรียนทาง เครือข่าย เป็นการวัดผลความรู้ / นอกห้องเรียน

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

5. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2
- แบบทดสอบการเรียนรู้
- VDO ประกอบการเรียนการสอน

6. แหล่งการเรียนรู้

- INTERNET
- บทเรียนบนเครือข่าย

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล	การประเมินผล
1. การอภิปราย - ตอบคำถาม	
2. ชิ้นงาน - การส่งงานบนระบบเครือข่าย	
3. แบบทดสอบความรู้	

9. บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเมืองการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน (ส 2.2 ม. 2/2) : วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน

2. สาระสำคัญ

การดำรงชีวิตของคนในสังคมไทยปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาเหตุการณ์และข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองของสังคมไทยนั้น เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมือง ที่ต้องรู้ทำความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถดำรงตนอยู่ได้ภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองประเทศได้

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 รู้และเข้าใจเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองไทย
- 3.2 สามารถอธิบายเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองไทยได้
- 3.3 สามารถอธิบายหลักการเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อมาวิเคราะห์ได้

4. สาระการเรียนรู้

1. เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองไทย
2. หลักในการเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์

5. จุดประสงค์ การเรียนรู้

ด้านความรู้ : นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองไทย
2. รู้และเข้าใจหลักในการเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์

ด้านทักษะ/กระบวนการ : นักเรียนสามารถ

1. สามารถอธิบายเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองไทย

2. สามารถอธิบายหลักในการเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์

ด้านคุณลักษณะ : นักเรียนสามารถ

1. มีวินัย
2. มีการพัฒนาความคิด
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนบนเครือข่าย
4. มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เลือกใช้ ผู้สอนเลือกใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)** เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่นำเสนอ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรืออาจเกิดจากอภิปรายในกลุ่ม เรื่องที่นำเสนออาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นที่จะศึกษาในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นปัญหาขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจศึกษา

2. **ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)** เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างทอ้งแท้แล้ว ก็มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐานกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อกำหนดข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่นทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง การหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ในขั้นต่อ ๆ ไป

3. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)** เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูล ข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ วาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้โต้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. **ขั้นขยายความรู้ (elaboration)** เป็นการเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือ

เหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าอธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อยซึ่งก็ช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5. **ขั้นประเมิน (evaluation)** เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่อง อื่น ๆ

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)

1.1 ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ ประกอบการเรียนการสอน เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญของระบอบการปกครองของไทย พร้อมทั้งอธิบายอย่างพอสังเขป (20 นาที)

2. ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคน Post พร้อม Up ภาพประกอบเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยใดที่ประทับใจ ในกระดานข่าว พร้อมทั้งเหตุผล (ลงบนระบบเครือข่าย) เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ /นอกห้องเรียน

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)

3.1 ครูอธิบายถึงเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองของไทยที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมไทยผ่านทาง VDO

3.2 ครูอธิบายสรุปถึงหลักการเลือกรับสมัครข่าวสารให้นักเรียนฟัง

3.3 ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองใดไปที่มีผลต่อประเทศไทย

4. ขั้นขยายความรู้ (elaboration)

4.1 ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 5-6 คน ร่วมกันสรุปเหตุการณ์สำคัญของระบอบการเมืองการปกครองของไทย ว่ามีเหตุการณ์ใดบ้างที่นักเรียนประทับใจและในแต่ละเหตุการณ์นั้นมีแง่คิดอะไรบ้างที่สอนเราได้ในปัจจุบัน แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นแล้วครูร่วมอธิบายประเด็นเหตุการณ์ร่วม

5. ขั้นประเมิน (evaluation)

5.1 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ “เรื่อง” เหตุการณ์สำคัญของระบอบการปกครองของไทย จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการวัดผลความรู้/นอกห้องเรียน

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2
- แบบทดสอบการเรียนรู้

- VDO ประกอบการเรียนการสอน

2. แหล่งการเรียนรู้

- INTERNET
- บทเรียนบนเครือข่าย

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล	การประเมินผล
1. การอภิปราย - ตอบคำถาม	
2. ชิ้นงาน - การส่งงานบนระบบเครือข่าย	
3. แบบทดสอบความรู้	

9. บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมาย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 3 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน (ส 2.1 ม. 2/1) : อธิบายและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง
ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

มาตรฐาน (ส 2.2 ม. 2/1) : อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย

2. สาระสำคัญ

การดำรงชีวิตภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยนั้น ประชาชนจำเป็นต้องศึกษาและเรียนรู้ทำความเข้าใจในกฎหมาย ซึ่งกฎหมายเปรียบเสมือนข้อบังคับ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมให้มีระเบียบและมีความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ถ้าขาดซึ่งกฎหมาย อาจทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 รู้และเข้าใจการตรากฎหมายไทย
- 3.2 สามารถอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวได้
- 3.3 สามารถอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศได้

4. สาระการเรียนรู้

1. การตรากฎหมาย
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

5. จุดประสงค์ การเรียนรู้

ด้านความรู้ : นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจการตรากฎหมายของไทย
2. รู้และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
3. รู้และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

ด้านทักษะ/กระบวนการ : นักเรียนสามารถ

1. สามารถอธิบายการตรากฎหมายของไทย
2. สามารถกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
3. สามารถกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

ด้านคุณลักษณะ : นักเรียนสามารถ

1. มีวินัย
2. มีการพัฒนาความคิด
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนบนเครือข่าย
4. มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้ ผู้สอนเลือกใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)** เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรืออาจเกิดจากอภิปรายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้อแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นที่จะศึกษาในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นปัญหาขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจศึกษา

2. **ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)** เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างท่องแท้แล้ว ก็มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐานกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อกำหนดข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง การหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ขั้นต่อไป

3. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)** เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูล ข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ วาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แย้งกับสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. **ชั้นขยายความรู้ (elaboration)** เป็นการเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าอธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อยซึ่งก็ช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5. **ชั้นประเมิน (evaluation)** เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่อง อื่น ๆ

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)

1.1 ครูตั้งประเด็นคำถามโดยมีประเด็นคำถามดังนี้

- ทำไมประชาชนจึงจำเป็นต้องศึกษากฎหมาย

1.2 ครูให้ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนและครูร่วมขยายความรู้จากประเด็น

คำตอบของนักเรียน

2. ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)

2.1 ครูให้นักเรียนศึกษากฎหมายใดบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวในปัจจุบัน จากนั้นสรุปความสำคัญดังกล่าวใน power point แนบไฟล์ส่งงาน

เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ /นอกห้องเรียน

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)

3.1 ครูอธิบายสรุปถึงการตรากฎหมาย

3.2 ครูอธิบายสรุปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

3.3 ครูอธิบายสรุปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

4. ชั้นขยายความรู้ (elaboration)

4.1 ครูให้นักเรียนศึกษาข้อมูลประกอบการเรียนการสอน “กฎหมาย” (หลักในเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์) จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการทบทวนความรู้/นอกห้องเรียน

5. ขั้นประเมิน (evaluation)

5.1 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ “เรื่อง“ กฎหมาย ” จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการวัดผลความรู้/นอกห้องเรียน

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2
- แบบทดสอบการเรียนรู้
- VDO ประกอบการเรียนการสอน

2. แหล่งการเรียนรู้

- INTERNET
- บทเรียนบนเครือข่าย

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล	การประเมินผล
1. การอภิปราย - ตอบคำถาม	
2. ชิ้นงาน - การส่งงานบนระบบเครือข่าย	
3. แบบทดสอบความรู้	

9. บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 3 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน (ส 2.1 ม. 2/4) : อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างวัน

2. สาระสำคัญ

ประเทศไทยจะต้องมีการติดต่อและปฏิสัมพันธ์กับต่างชาติหรือภูมิภาคอื่นๆ เพื่อให้ได้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนาความเชื่อประเพณีต่างๆ ที่มีอิทธิพล และส่งผลต่อการดำรงชีวิตของคนในประเทศ การเรียนรู้วัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียนั้นถือเป็นการศึกษารากเหง้าของความเป็นวัฒนธรรมของชนชาติไทยอันยาวนานที่ส่งผลทางวัฒนธรรมของ คนในชาติ

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 สามารถอธิบายความสำคัญของวัฒนธรรมได้
- 3.2 อธิบายความคล้ายคลึงและแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของภูมิภาค ในเอเชียได้
- 3.3 สามารถอธิบายปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้

4. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของวัฒนธรรม
- 2 ความคล้ายคลึงและแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของภูมิภาค ในเอเชีย
3. ปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

5. จุดประสงค์ การเรียนรู้

ด้านความรู้ : นักเรียนสามารถ

1. รู้และเข้าใจของวัฒนธรรม
2. รู้และเข้าใจในการสร้างความเข้าใจอันดี

ด้านทักษะ/กระบวนการ : นักเรียนสามารถ

1. สามารถอธิบายถึงความคล้ายคลึงและแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของภูมิภาคเอเชีย
2. สามารถอธิบายการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในภูมิภาคเอเชีย

ด้านคุณลักษณะ : นักเรียนสามารถ

1. มีวินัย
2. มีการพัฒนาความคิด
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนบนเครือข่าย
4. มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้ ผู้สอนเลือกใช้กระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)** เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรืออาจเกิดจากอภิปรายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นที่จะศึกษาในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นปัญหาขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจศึกษา

2. **ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)** เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างทอ้งแท้แล้ว ก็มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐานกำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อกำหนดข้อมูล ข้อสนเทศ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่นทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง การหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ขั้นต่อไป

3. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)** เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูล ข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ วาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แย้งกับสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. **ขั้นขยายความรู้ (elaboration)** เป็นการเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าอธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อยซึ่งก็ช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5. **ขั้นประเมิน (evaluation)** เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement)

1.1 ครูให้นักเรียนดูวิดีโอประกอบการเรียนการสอนเรื่อง “วัฒนธรรม” (10 นาที)

1.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบประเด็นคำถามดังนี้

- จาก VDO ดังกล่าว “วัฒนธรรม” มีความสำคัญต่อประเทศต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

2. ขั้นสำรวจและค้นหา (exploration)

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนหาข้อมูลจาก INTERNET ถึงวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในภูมิภาคเอเชียและนำไป Post ลงกระดานข่าว

เป็นการบ้านตามวันและเวลาที่ครูกำหนดให้ /นอกห้องเรียน

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation)

3.1 ครูอธิบายถึงความคล้ายคลึงและแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของภูมิภาคเอเชียว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ตลอดจนอธิบายการสร้างเข้าใจอันดีระหว่างกันในภูมิภาคเอเชีย พร้อมทั้งร่วมสรุปประเด็นดังกล่าวกับนักเรียน

4. ขั้นขยายความรู้ (elaboration)

4.1 ครูให้นักเรียนทุกคน ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ “วัฒนธรรม” (บนระบบเครือข่าย) ที่คุณครูได้เตรียมไว้ (15 นาที) เป็นการทบทวนความรู้/นอกห้องเรียน

5. ขั้นประเมิน (evaluation)

5.1 ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ “วัฒนธรรม” จากบทเรียนทางเครือข่าย เป็นการวัดผลความรู้/นอกห้องเรียน

7. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2
- แบบทดสอบการเรียนรู้
- VDO ประกอบการเรียนการสอน

2. แหล่งการเรียนรู้

- INTERNET
- บทเรียนบนเครือข่าย

8. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล	การประเมินผล
1. การอภิปราย - ตอบคำถาม	
2. ชิ้นงาน - การส่งงานบนระบบเครือข่าย	
3. แบบทดสอบความรู้	

9. บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางปัทมาศ ทองใสว
วัน เดือน ปีเกิด	13 พฤศจิกายน 2500
สถานที่เกิด	อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	85/121 ซอยเสนานิคม 25 แยก 6-3 หมู่บ้านจิรัฐติกร 7 แขวงจระเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 176 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง
พ.ศ. 2524	ครุศาสตรบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชามัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ